

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marjan Chelmiński, wiadomości potocznych Bogdan Piotrowski, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Nr. 97 Wydanie P

Poznań, piątek dnia 2 marca 1934

Rok 29

Poznań, 1 marca.

Quo vadis Austria?

W dniu wczorajszym upłynął termin „ultimatum”, przesłanego Austrii przez działacza narodo- socjalistycznego dla spraw austriackich Habichta, który zapowiedział rządowi austriackiemu, iż jeżeli kanclerz Dollfuss nie ustąpi do dn. 1 marca, wówczas hitlerowcy przejdą do czynnego ataku. W odpowiedzi na te pogróżki kanclerz Dollfuss wzmocnił ochronę granicy austriacko-niemieckiej, obsadził ją dodatkowo korpusem 3000 członków Heimwehry, a w oświadczeniu prasowym dał niedwuznacznie do zrozumienia, że w razie wkroczenia sił zbrojnych niemieckich do Austrii, również Włosi wystąpią z interwencją zbrojną. Nasz współpracownik w Rzymie w korespondencji, umieszczonej we wczorajszym numerze pisma naszego, wskazywał, jak dalece stosunki włosko - niemieckie popsuły się na tle sprawy austriackiej, która może wywołać między Rzymem a Berlinem dalsze komplikacje.

Dziś polityka włoska jest najbardziej czynna na terenie naddunajskim i ona występuje z inicjatywą, jeśli chodzi o obronę samodzielności Austrii. Coraz bardziej z akcją włoską liczyć się musi Francja, a również Czechosłowacja, choć oba te państwa przeciwstawiają się także ze wszystkich sił Anschlussowi, tylko w inny sposób, niż Włochy. Polityka francusko - czechosłowacka poniosła jednak w Austrii ostatnio porażkę. Pod wpływem panującego we Francji kierunku radykalno - socjalistycznego polityka francuska starała się oprzeć w Austrii na partii socjalistycznej, szukając w niej przeciwwagi nie tylko przeciw hitleryzmowi, ale i przeciw faszystowskiemu oraz faszyzującej Heimwehrze. Podobną politykę prowadziła demokratyczna Czechosłowacja, która odnosiła się z ideową sympatią do socjalistów. Klęska socjalizmu w Austrii, którą można było przewidzieć, zniweczyła wszystkie te plany. Na placu została polityka Mussoliniego i Heimwehra.

Pociągnie to różne następstwa. Przewidywaniem przyspieszy, zdaje się, wprowadzenie ustroju korporacyjnego w Austrii. Rządzące stronnictwo chrześcijańsko - społeczne ma podobno się rozwiązać, a wówczas całą polityczną organizację Austrii przejąłaby Heimwehra. Faszyzacja kraju stałaby się faktem dokonany.

Sukces Mussoliniego uwydatnił się jednak głównie na terenie międzynarodowym. Rząd włoski stawia obecnie tezę, że jedynie powrót do mniej lub więcej zwartej unii austro - węgierskiej zahamuje Anschluss. W tym kierunku Rzym czyni coraz natarczywsze starania, a ostatnią podróż podsekretarza stanu włoskiego Suvicha do Budapesztu i Wiednia miała te właśnie cele na oku. Zorganizowanie wszakże w oparciu o Włochy piętnasto-miljonowej federacji austro - węgierskiej stworzyłoby dla Małej Ententy dość niewygodną sytu-

Katastrofa „Cieszyna“

Z powodu burzy wpadł na mieliznę przy wejściu do portu w Helsinkach — Całą załogę uratowano — Wskutek szalejącego orkanu niewiadomo czy statek uda się ocalić

Berlin. (PAT). Niem. B. Inf. ogłosiło wczoraj późnym wieczorem wiadomość, że parowiec polski „Cieszyna” uwięziony został przez lody w zatoce Fińskiej i znajduje się w niebezpieczeństwie. Statek nadaje sygnały S. O. S.

Helsinki. (PAT). Statek polski „Cieszyna” uległ katastrofie w odległości paru mil od portu helsingforskiego przy wysepce Mac Elliot. Znajdujący się niedaleko łamacz lodów „Jaakaru” i statek ratowniczy „Assistance” pośpieszył natychmiast z pomocą „Cieszynowi”. Akcję ratunkową utrudniała nadzwyczaj silna burza. Ostatecznie jednak udało się statkowi ratowniczemu „Assistance” zbliżyć się do „Cieszyna” i udzielić pomocy. Statek ten przyjął na swój pokład pasażerów i załogę „Cieszyna”.

Helsinki. (PAT). O wypadku, jakim uległ polski statek „Cieszyna” donoszą następujące szczegóły:

Przyczyną katastrofy była silna burza, która w wąskim przejściu do portu w Helsinkach uniemożliwiła „Cieszynowi” utrzymanie kursu. Równocześnie silne prądy podwodne i kraźniosy okręt, tak, że wjechał na mieliznę.

Wypadek zdarzył się wczoraj późnym wieczorem. Statek osiadł w pobliżu wyspy Mac Elliot. Na pokładzie znajdowało się około 50 pasażerów.

Wskutek rozdarcia dzioba wdarła się woda, która zalała halę maszyn i elektrownię, tak, że „Cieszyna” pogrzyżł się w absolutnej ciemności. Statki ratunkowe i łodzie wyruszyły natychmiast na pomoc z Helsinek Abo i Baltisportu.

Dziś o godz. 4 rano podróżni opuścili „Cieszyna” na łodziach ratunkowych. Żadnego wypadku z ludźmi nie było. O godz. 6 uratowani pasażerowie i załoga przybyli do Helsinek.

„Niemiecki front” w Zagłębiu Saary

Berlin. (Tel. wł.). Z dniem dzisiejszym wszystkie partie niemieckie na obszarze Zagłębia Saary, włącznie komunistów i narodowych socjalistów, utworzyły „niemiecki front” w celu przeprowadzenia plebiscytu.

cję, zważywszy zwłaszcza na rewizjonistyczne plany Węgier. To też polityka włoska napotyka z tej strony na zrozumiałe opory, podyktowane dużą nieufnością.

Dołączają się do tego plany przywrócenia monarchii habsburskiej we Wiedniu, a również w Budapeszcie. Ruch legitymistyczny w Austrii wzmógł się ostatnio bardzo silnie i objął pewne środowiska Heimwehry. Koła te twierdzą, że wprowadzenie na tron austriacki Ottona Habsburga najsilniej sparaliżowałoby centralistyczne zapędy Berlina i uniemożliwiłoby Anschluss. Wyłania się tu wszakże inna trudność. Węgry nie są przeciwne zbliżeniu z Austrią, ale nie chcą wracać do dualistycznej monarchii. Jeżeli myślą o królu, to tylko dla siebie.

Czechosłowacja, najbardziej w tych sprawach zainteresowana, jest przeciwna zarówno federacji austro-węgier-

Sytuacja „Cieszyna” o godzinie 9 rano przedstawiała się następująco: Część załogi przybyła do Helsinek. Kapitan i 10 ludzi pozostali na statku ra-

towniczym „Assistance”, który jednak z powodu burzy nie może przystąpić do dalszych prac. W tej chwili trudno powiedzieć, czy statek da się uratować.

Budżet Francji przyjęty

Całonocne obrady izby — Rząd Doumergue'a dotrzymał słowa

Paryż. (Tel. wł.). W czwartek rano o godz. 8.30 przyjęty został ostatecznie budżet francuski na rok 1934/35 w izbie deputowanych 458 głosami przeciw 132.

Kilkugodzinna walka toczyła się pomiędzy izbą deputowanych i senatem o specjalne opodatkowanie składów jednolitych cen, z której zwycięsko wyszedł senat, przeciwny temu podatkowi.

Budżet przewiduje w wydatkach 48 318 570 000 franków, nadwyżka w dochodach około 9 milionów franków.

Paryż. (PAT). Posiedzenie izby dep. przeciągnęło się do późnej nocy. Po rzeczowej dyskusji, o godz. 6.50 nad ranem parlament przyjął budżet na rok 1934. Różnice, istniejące między

senatem a izbą dep. zmusiły do 5 czytania projektu. Izba dep. przegłosowała ustawę i przyjęła ją 458 głosami przeciwko 132.

W senacie za projektem budżetowym wypowiedziało się 284 senatorów przeciwko 15.

Ogólna suma budżetu sięga 48.318.570.000 fr. Dochody mają przewyższać wydatki o 9 milj. franków. Rząd, jak wiadomo, posiada pełnomocnictwa, upoważniające go do przeprowadzenia oszczędności w razie potrzeby w drodze dekretu.

Ag. Havasa podając wiadomość o przyjęciu budżetu przez obie izby zaznacza, że rząd Doumergue dotrzymał obietnicy.

Rozszarpani przez pocisk armatni

Siedmiu ludzi zginęło pod Pruszkowem z powodu nieostrości i lekkomyślności

Warszawa. (Tel. wł.). O tragedji w Mosznej pod Pruszkowem dochodzą następujące szczegóły:

Zawodowy złodziej kolejowy Zamarjan znalazł w stawie pocisk artyleryjski, leżący tam prawdopodobnie od czasu pierwszego ataku niemieckiego na Warszawę. Zamarjan zaczął pocisk rozbiierać, czemu przypatrywało się

kilkunastu uczniów miejscowej szkoły powszechnej.

Skutki wybuchu były straszne. Zamarjan został rozszarpany na kawałki, 3 uczniowie ponieśli śmierć na miejscu, a 9 zostało ciężko rannych. Umieszczono ich w szpitalu. Stan 5 był bardzo ciężki i dziś przed południem z tych ciężko rannych zmarło. (w)

Z Banku Polskiego

Warszawa. (Tel. wł.). Dziś odbyło się zebranie akcjonariuszy Banku Polskiego, na którym dokonano wyboru nowych członków rady Banku.

Zostali wybrani ponownie: Wacław Fajans i Kazimierz Fudakowski, a na miejsce ustępującego dr. Seydlitza wszedł do rady Andrzej Rotwand. Na zastępców do rady wybrano Juljana Cybulskiego, Edwarda Natansona i Feliska Maciszewskiego.

W skład komisji rewizyjnej weszli Stefan Laursiewicz, Stanisław Lipiński, Antoni Olszewski, Leopold Skulski i Adolf Sturm. (w)

Ciągnięcie dolarówki

Warszawa. (Tel. wł.). W ciągnięciu dolarówki 40 tys. dol. padło na nr. 0206 138, 8 tys. dol. na nr. 1006 068, po 3 tys. nr. 1 498 847, 376 493, 583 004, po 1.000 dol. — 453 866, 563 369, 1 428 582, 200 099, 1 404 669, po 500 dol. — 545 479, 7 118, 1 016 013, 1 114 183, 291 602, 434 092, 454 777, 974 163, 1 112 688, 442 032. (w)

Uratowani rybacy

Moskwa. (PAT). Z Astrachania donoszą, że dotychczas udało się uratować 79 rybaków, których wiatr odepchnął na Morze Kaspijskie na krze lodowej. Kilka parowców wyruszyło z Baku na pomoc rybakom, którzy znajdują się jeszcze w niebezpieczeństwie.

Opozycja milczy w Senacie

Denerwuje to B. B. — Senator, który od B. B. skłonił się ku komunizmowi

Warszawa. (Tel. wł.) Środowa dyskusja budżetowa w senacie toczyła się znowu bez udziału mówców polskiej opozycji. Wynikało to zarówno z ograniczenia czasu jak również i z tego względu, że większość rządowa nie liczy się z najsluszniejszymi uwagami opozycji, którym dopiero czas przyznaje słusność. Wstrzemięźliwość opozycji budzi w B. B. zdenerwowanie. Chcąc jednakże podtrzymać pozory parlamentarysty senatorowie B. B. sami przemawiają, ażeby tylko czas obrad nieco przedłużyć.

Bez dyskusji załatwiono budżet ministerstwa spraw zagranicznych. Natomiast przy budżecie ministerstwa komunikacji oprócz referenta przemawiało dwóch senatorów z B. B.

Referent senator Skoczyła musiał przyznać, że stan dróg w Polsce jest wprost fatalny. Trudno zrozumieć dlaczego drogi bite są w budżecie tak „bite”. Fundusz drogowy próby życia nie wytrzymał i nie pomoże mu także ostatnia nowela.

Senator Kłuszyńska: Kiedyśmy to samo mówili, panowie twierdzili, że jesteśmy antypaństwowcami.

Przy budżecie ministerstwa sprawiedliwości przemawiał minister Michałowski, który oświadczył, że ponieważ w najbliższych latach nie będzie można powiększyć personelu sądowego, przeto chcąc powiększyć wydajność pracy sądów trzeba udoskonalić organizację. Polemizując z opozycją, która niejednokrotnie w Sejmie i Senacie zwracała uwagę, że niezawisłość sądownictwa przestała istnieć, minister zapewniał, że niezawisłość sądownictwa jest zupełna i ministerstwo nigdy nie wkracza w zakres orzekania sądowego.

Po wystąpieniu senatora Makarewicz zabrał głos senator Boguszewski, dawny członek B. B., obecnie nie należący do żadnego ugrupowania, ale zbliżony do komunistów. Poddał on bardzo ostrej krytyce regulamin więzienny i przy ocenie jego mówił o „więziarkach politycznych”.

Minister Michałowski: Niech pan doda: w inteligentnym pańskim pojęciu.

Pos. Boguszewski: Pan nie jest powołany do kwalifikowania mojego przemówienia.

Marszałek: Proszę mówić dalej.

Pos. Boguszewski: Pan marszałek zechce zwrócić uwagę, że tutaj niema osoby powołanej do kwalifikowania mojego przemówienia. W dalszym ciągu senator Boguszewski mówił, dlaczego dokonała się w nim ewolucja, gdy on, uczestnik walk legionowych, członek B. B. przeszedł na inną dziedzinę. Wolność może być tylko tam, gdzie niema ucisku kapitalistycznego.

Marszałek: Przywołuję pana do porządku z zapisaniem do protokołu. Powiedział pan rzecz zrozumiałą dla wszystkich i dla mnie. Odbiorę panu głos, jeżeli pan nie będzie ulegał moim wskazaniom.

Senator Boguszewski: Zrozumi-

łem i zrozumiały poszedłem tam, gdzie pracowałem przedtem, do szeregów chłopskich i robotników.

W końcu omawiano budżet ministerstwa opieki społecznej. Minister Hubicki odpiął zarzut jakoby ciężar ubezpieczeń społecznych zwiększył się przez nową ustawę, utrzymując, że obciążenia nie zostały zwiększone, ale

równomiernie rozłożone. Wreszcie minister podał do wiadomości, że rozporządzenie o zaopatrzeniu pieniężnym inwalidów ukraińskich ukaże się niebawem, i podkreślił, że Polska będzie jedynym państwem, udzielającym pomocy jednostkom, które walczyły przeciwko państwu.

Na tem obrady zakończono. (w)

W walce z żydowsko-masońską mafią

Przyjaciele i współpracownicy Stawiskiego w ogniu dochodzeń śledczych — Akcja komisji parlamentarnej zatacza coraz szersze kręgi

Paryż. (PAT.) B. min. Durand ogłosił list, w którym stwierdza, że o istnieniu Stawiskiego dowiedział się dopiero po wybuchu skandalu.

Paryż. (PAT.) Sędzia śledczy w Bayonne wezwał na przesłuchanie b. ministrów Dalimiera i Duranda.

Paryż. (PAT.) Parlamentarna komisja śledcza po zapoznaniu się z raportem prezesa komisji administracyjnej Lescouvé stwierdziła winę prokuratora Pressarda i jego zaniedbania, które pozwoliły Stawiskiemu na uprawianie kryminalnej działalności przez dłuższy czas.

Po dymisji Pressarda stanowisko prokuratora republiki objął prok. Go-

mian.

Paryż. (PAT.) Na żądanie śledczej komisji parlamentarnej władze postanowiły przeprowadzić ponownie rewizję w mieszkaniu Stawiskiego i w siedzibach towarzystw przez niego założonych.

Wczoraj dokonano rewizji w banku Menara oraz u jednego z maklerów giełdowych, jak również w mieszkaniach 2 osobistych przyjaciół Stawiskiego: Romagnino i Depardona.

Paryż. (PAT.) Komisarze policji złożyli raporty, zawierające zeznania osób, z których wynika, że radca Prince w dniu 17 lutego był śledzony przez kilku podejrzanych osobników.

Pytania pod adresem min. Barthou

Paryż. (Tel. wł.) Komisja spraw zagranicznych izby deputowanych przygotowała kilka pytań, na które min. Barthou odpowiadając będzie w piątek. Pytania te dotyczą:

1. następstw paktu bałkańskiego;
2. stanowiska kanclerza Dollfussa w stosunku do Niemiec;

3. pogłosek o powrocie na tron Habsburgów;

4. francusko-niemieckich i francusko-angielskich stosunków celnych;

5. stanowiska rządu w sprawie długów międzyaljanckich;

6) bezpośrednich rokowań z Niemcami.

Awantura w izbie gmin

Londyn. (PAT.) Wczorajsze posiedzenie izby gmin było widowiskiem gorszącej awantury, wywołanej przez Labour Party MacGoverna.

W czasie debaty nad sprawami imperialnymi MacGovern zwrócił się do przewodniczącego z żądaniem dopuszczenia uczestników marszu głodomorów. Oświadczył przytem, że policja czyni szereg utrudnień publiczności, oczekującej dopuszczenia jej na posiedzenie. Policja — dodał — specjalnie źle traktuje ludzi, gorzej ubranych.

Przewodniczący oświadczył, że w sprawie dopuszczenia publiczności na trybunę, policja trzyma się ustalonych w tej sprawie przepisów. Gdy MacGovern nalegał jednak na spełnienie swoich żądań, został przywołany do porządku. Stracił wówczas panowanie nad sobą i począł krzyczeć:

„Idźcie wszyscy do stu diabłów”, — poczem opuścił salę, dodając: „wasza przeklęta izba jest tylko pośmiewiskiem”.

Min. Eden w Paryżu

Paryż. (Tel. wł.) Angielski podsekretarz stanu Eden przybywa w czwartek do Paryża i odbędzie konferencję z premierem Doumergue oraz ministrem spraw zagranicznych Barthou.

Potwór morski

Paryż. (Tel. wł.) Na wybrzeżu Querqueville w pobliżu Cherbourga fala wyrzuciła potwora morskiego, osiem metrów długości, dotychczas nieznanego gatunku.

Za obrazę Hitlera

Berlin. (Tel. wł.) Niem. Biuro Informacyjne donosi z zadowoleniem o skonfiskowaniu przez władze polskie pewnego pisma humorystycznego wychodzącego w Rybniku, za obrazę kanclerza Hitlera. Odpowiedzialnemu redaktorowi wytoczony zostanie proces.

Stan pogody w Polsce w dniu 28. II, o godz. 7: Rano panowała pogoda naogół chmurna z rozpodogdzeniami zwłascza w dzielnicach środkowych. Temperatura o godz. 7 wynosiła od 3° do 8° w zachodniej połowie kraju, a od — 1 do + 3 we wschodniej. Niewielkie opady w ciągu doby ubiegłej notowano na Mazowszu, częściowo na Pomorzu i Podlasiu oraz w Małopolsce wschodniej i w górach. Szata śnieżna wskutek wzrostu temperatury szybko niknie, a ponad 10 cm. grubości utrzymuje się jedynie w północnej części wileńskiego i w górach.

Przepowiednia pogody na piątek: Nadal pochmurno przy temperaturze bez większych zmian.

Kurs dolara. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 5.31 zł, w Gdańsku na Warszawę 5.28 zł.

Kurs mark i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mk niem. w dewizach — zł. gotówka 209.00 zł, za 100 guld. gd. w dewizach — zł. gotówka 172.54 zł.

POZNANSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 1. 3. 1934 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była spokojna.

Z pożyczek państwowych płacono za 5 proc. poź. konwers. obniżony kurs 55% proc.; pozatem poszukiwano — bez notowania — 3 proc. poź. bud. po 41 oraz 4 proc. poź. inwest. po 106.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. płacono za 4½ proc. dol. listy zast. 49 proc. przy braku oddawców (przy kursie dolara 5.33), natomiast 4½ proc. dol. listy zast. w zlocie ofiarowano po 44 proc. W końcu poszukiwano 4½ proc. złotych listy zast. po 43,50 — lecz nie było oddawców.

Z akcji bankowych płacono za Bank Polski 85.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej Papierów procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)
5% Pożyczka konwersyjna 55% P.
4½% dolarowe listy zastaw. s. K. z r. 1933 a 5.33 49% P.
4½% dolarowe listy zastaw. s. K. z r. 1933 44% O.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)
Bank Polski I em. 85 P.
Tendencja spokojna.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 1. 3. 1934 r.

Warunki: Handel hurtowy partiet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: 1. żyto 707 g/l. 2. pszenica 742 g/l. 3. owies 500 g/l.

Ceny transakcyjne

Żyto 310 tonn par. Poznań 14,75
Żyto 15 tonn par. Poznań 14,68½
Żyto 15 tonn par. Poznań 14,65
Owies 15 tonn par. Poznań 12,15

Ceny orientacyjne

Żyto	14,50— 14,75
Usposobienie spokojne	
Pszenica	18,00— 18,25
Usposobienie spokojne	
Jęczmień browarowy	15,50— 16,50
Usposobienie spokojne	
Jęczmień 695—705 g/l	15,00— 15,50
Jęczmień 675—685 g/l	14,50— 15,00
Usposobienie spokojne	
Owies nadający się do siewu	12,00— 12,50
Usposobienie spokojne	
Owies	11,75— 12,00
Usposobienie spokojne	
Mąka żytnia I gat. 0,55% w/l. w.	21,00— 22,00
Mąka żytnia I gat. 0,65% w/l. w.	19,50— 20,50
Mąka żytnia II gat. 55—70% w/l. w.	16,50— 17,50
Mąka żytnia poślednia ponad 70% w/l. w.	13,00— 14,50
Mąka żytnia razowa 0,95% w/l. w.	17,00— 18,00
Usposobienie spokojne	
Mąka pszenna gat. IA 20% w/l. w.	32,75— 34,50
Mąka pszenna gat. IB 45% w/l. w.	29,75— 32,00
Mąka pszenna gat. IC 60% w/l. w.	28,25— 30,50
Mąka pszenna gat. ID 65% w/l. w.	26,75— 29,00
Mąka pszenna gat. II 45-65% w/l. w.	24,75— 27,00
Mąka pszenna gat. III pośl. A 65—70% w/l. w.	18,00— 20,00
Mąka pszenna gat. III pośl. B ponad 70% w/l. w.	15,00— 17,00
Usposobienie spokojne	
Otręby żytnie z przemiału standardowego	9,75— 10,25
Otręby pszenne z przemiału standardowego	11,00— 11,50
Otręby pszenne grube z przemiału standardowego	11,50— 12,00
Rzepak zimowy	44,00— 45,00
Siemie lniane	47,00— 50,00
Gorzycza	33,00— 35,00
Wyka latowa	13,50— 14,50
Peluszka	14,50— 15,50
Groch Viktoria	22,00— 26,00
Groch Folgera	20,00— 22,00
Łubin niebieski	6,50— 7,50
Łubin złoty	9,25— 10,25
Seradela	13,00— 14,00
Koniczyna czerwona surowa	170,00—200,00
Koniczyna czerwona 95—97% czyst.	210,00— 235,00
Koniczyna biała	60,00— 100,00
Koniczyna szwedzka	90,00— 120,00
Koniczyna żółta odluszczone	90,00— 110,00
Koniczyna żółta w łuskach	30,00— 35,00
Przełot	90,00— 110,00
Tymoteusz	25,00— 30,00
Rajgras angielski	44,00— 50,00
Płatki ziemniaczane	14,00— 16,00
Makuch lniany w taflach	18,75— 19,25
Makuch rzepakowy w tafl.	14,50— 15,00
Makuch słonecznik. w tafl.	14,25— 15,25
Srut Soja	19,50— 20,00
Mak niebieski	42,00— 48,00

Ogólne usposobienie spokojne.

Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 1910 tonn, pszenicy 345 tonn, jęczmienia 130 tonn, owsa 60 tonn, maki żytniej 92,5 tonn, maki pszennej 56,5 tonn, otrab żytnich 167,5 tonn, otrab pszennych 105 tonn, grochu Viktoria 19 tonn, makuchu słonecznikowego 15 tonn, makuchu lnianego 15 tonn, koniczyny czerwonej 1,2 tonny, łubinu niebieskiego 15 tonn, nasion 4,7 tonn, ziemniaków sadzonek 130 tonn, maki ziemniaczanej 45 tonn, syropu 15 tonn.

Biurokratyzowanie straży pożarnych

Projekt, który zastrzeżenia wywołał nawet w B. B.

Warszawa. (Tel. wł.) Sejmowa komisja administracyjna omawiała opracowany przez związek straży pożarnych projekt ustawy o ochronie przed pożarami i innymi klęskami żywiołowymi. Projekt ten zmierza do zakładania z urzędu straży pożarnych, nakładając na gminy i powiaty obowiązek finansowania tych instytucji. Zakłady ubezpieczeń ogniowych mają udzielać na te cele subwencji. Projekt przewiduje przymusowe należenie do straży ogniowej i popolite ruszenie wszyst-

kich powyżej 14 lat życia, a na opornych nakłada kary do 3 tysięcy złotych i aresztu do trzech miesięcy.

Nawet w B. B. wywołał ten projekt silne zastrzeżenia, a poseł Rymar oświadczył, że projekt nakłada na gminy i obywateli nowe ciężary, stwarzając z czynnika społecznego, jakim są znakomicie funkcjonujące ochotnicze straże, czynnik biurokratyczny.

Obrady nie zakończono i będą one prowadzone w dalszym ciągu w czwartek. (w)

Inżynier skazany za list

w sprawie pożyczki narodowej

Warszawa. (Tel. wł.) Osobliwy w swoim rodzaju proces na tle negatywnego ustosunkowania się do pożyczki narodowej był wczoraj rozpatrywany w sądzie grodzkim przy ul. Poznańskiej.

Jako oskarżony stanął 66-letni inżynier-technolog Sylwester Telakowski, który wystosował do komitetu obywatelskiego, propagującego pożyczkę, bardzo ostry list. Niezwykły ten list posiadał osobliwe zakończenie, w którym autor podaje, że nie podpisze

pożyczki ponad możliwość a tylko w miarę możliwości. W rezultacie zrobił tak jak przyrzekł, czyli nabył pożyczkę na niewielką sumę. List nosił charakter otwartego i krążył po różnych instytucjach i stowarzyszeniach.

W sądzie inż. Telakowski bronił się, dowodząc, że występował w obrocie interesu publicznego. Sędzia wydał wyrok, skazujący go na miesiąc bezwzględnej aresztu. Obie strony zapowiedziały apelację. (w)

Masoneria nie abdykuje

(Od wł. kor. „Kurjera Pozn.”)

Paryż, w lutym.

Opinia publiczna, nieco uspokojona powstaniem rządu premiera Doumergue'a, jest ponownie do głębi wzburzona. Tydzień bowiem upływa już od niegodnej zbrodni, popełnionej na osobie radcy przy sądzie apelacyjnym, p. Prince'a, a będący dalszym ciągiem afery Stawiskiego. Tydzień ten wydaje się tem dłuższy, iż bilans dotąd przeprowadzonego śledztwa równa się... zeru! Wiele osób jasno patrzących na przebieg wypadków, dopatruje się w tym cyklu kryminalnych poczynań, ręki mafii masonskiej. Zamordowany sędzia był człowiekiem o nieskalanym charakterze i w dodatku wysoce religijnym, podobnie zresztą jak cała jego rodzina. Samobójstwo jest więc zupełnie wykluczone. Natomiast znał on wszelkie, zdaje się, sekrety oszukańczej afery Stawiskiego.

Tajemnica, jaką otoczona jest zbrodnia, nie przyczynia się do uzdrowienia ogólnej atmosfery. Zwłaszcza, że czynniki, które pragną, by winowajców nie wykryto, starają się w sposób perfidny i niski zagmatwać dochodzenia. Rozsiewają więc niegodne pogłoski uwłaczające pamięci p. Prince'a i dotyczące jego życia prywatnego. Podsuwają one nadal fałszywą ewentualność samobójstwa. Przyjaciele natomiast p. Prince'a, jak i uświadomiona opinia przychylają się do zdania syna zamordowanego, przekonanego głęboko, iż ojciec jego padł ofiarą politycznej zbrodni.

Spółczesność domaga się coraz usilniej energicznych dochodzeń. Zdeenerowanie wzrasta, ponieważ odnosi się wrażenie, że afera Stawiskiego nie postępuje z miejsca. W więzieniu bająnskim znajdują się co prawda przestępcy Garat, Bonnaure, Tissier, Kohen, Darius, Dubarry. Lecz posłowie Bonnet, Dalimier oraz André Hesse, i tylu, tylu innych, którzy w aferę tę są wmieszani, którzy umacniają ręce w złości Stawiskiego, spacerują swobodnie po Paryżu. Pana Hesse często spotykam w mojej dzielnicy, po której zresztą dawniej grasował i p. Bonnaure. Papiery, dotyczące aktorek zagranicznych, Rity Georg i Marianny Kupper, oraz listy polecające, dzięki którym udzieleno im pozwoleń na wykonywanie pracy, zniknęły z ministerstwa pracy. Możliwym zresztą jest, iż wersja o szpiegostwie była tylko dywersją. Nie dość na tem. Pigaglio oraz Voix, dwaj współpracownicy Stawiskiego, którzy ułatwili mu ucieczkę, a jak chodzą pogłoski, sprzedali część biżuterji, zostali skazani na 3 miesiące więzienia. Ponieważ zaś znajdują się w nim już od listopada, przeto 5 marca zostaną wypuszczeni na wolność. Przeszło zaś 800 „chéquards” t. j. osób, które dostały czeki od Stawiskiego, żyje sobie spokojnie. Mówi się co prawda, że na czekach podstawiono wiele nazwisk, których ujawnienie nie przyniosłoby żadnej sensacji. Niemniej jednak, nawet przeciętny bardzo Francuz stawia jedno i to samo pytanie: gdzie się znajdują winowajcy, i to główni winowajcy? Śledztwo posuwa się coraz powolniej, nie przynosząc nowych rewelacji. Sędzia śledczy w Bajonnie, p. Unhalt, jest zavalony pracą przechodzącą wprost ludzką siłę, a pozatem nie posiada wszystkich dokumentów. Od dłuższego zresztą czasu krążą pogłoski, że afera Stawiskiego, a może nawet i zamordowanego radcy Prince'a, zostanie przeniesiona z Bajonny i Dijon do Paryża.

Kiedy jednak? — Nie wiadomo. Tymczasem socjaliści, a także znaczna część radykałów-masonów, nie mogąc przeboleć, że ich ostatnie triumfalne wybory przemieniły się w sromotną porażkę i że z większości stali się mniejszością, rezygnując czasowo ze swoich planów partyjnych, by odwrócić uwagę od skandalu, w którego wmięszani są głównie radykałowie. W zawiści jednak swojej przebiegają na prawdę miarę. I tak p. Leon Blum oraz pewna lewicowa klika wysuwa tego rodzaju hipotezę: albo zbrodnia, dokonana na osobie p. Prince'a jest zbrodnią fanatyka (!), albo też zbrodnią zabezpieczenia i samoobrony. Jak ją jednak rozumie perfidny talmudziarz? Insynuuje poprostu, że znalazł się może fanatyk, który wiedząc, iż Prince posiada niemal wszystkie dowody, dotyczące Stawiskiego, postanowił go uśmiercić, żeby śmierć jego mogła dogodniej wykazać istnienie mafii masonskiej!

Tego rodzaju przypuszczenie jest niegodną, żydowską obelgą, rzuconą tym wszystkim, którzy nie należą do międzynarodowych, albo chociażby masonskich zresztą. Masoni zresztą wszczęli ogromną wprost propagandę i to w całym kraju, przeinaczając odpowiedzialność za ostatnie wypadki. Chodzi oczywiście o pamiętny, krwawy dzień 6-go lutego w Paryżu. Radykałowie za pomocą broszur, ulotek, afiszy, odczytów przeprowadzają kampanję, zmierzającą do wykazania, że manifestacje na wskroś patriotyczne jakie odbyły się w Paryżu, były w istocie rzeczy przygotowanym spisaniem monarchistyczno-faszystowskim, a w każdym razie spiskiem na republikę. Ze jeżeli ta ocalała, to jedynie dzięki pp. Daladier, Frot i tow. Zaznaczmy, że ze prowincja zrazu zło o wypadkach, jakie rozegrały się w stolicy, poinformowana, następnie zaś przez zainteresowane partje lewicowe

w błąd świadomie wprowadzona, daje się podobno po części wywieść na manowce. Czyż zresztą, główni sprawcy pp. Daladier i Frot, nie umywają publicznie rąk od odpowiedzialności za przelanie krwi? W tych warunkach społeczeństwo pozostaje nieco zdezorientowane; szuka prawdy, podczas, gdy ma do czynienia często z perfidną obłudą oraz ze zręcznymi manewrami czynników skompromitowanych. Dlatego zresztą zadanie, jakie ma do spełnienia rząd jednoci narodowej p. Doumergue'a jest nad wyraz trudne. Uzdrowienie bowiem opinii publicznej nie może być dokonane z dnia na dzień, tem więcej, że nad tem nie pracują ani międzynarodowcy, ani masoni. Potentaci łóż, znajdują się natomiast w partji radykalnej, która, jakkolwiek wbrew swym tendencjom, na razie rząd ten popiera.

I. BRIARES.

Ofensywa żydowska na Poznań

Jako praktyczną ilustrację wczorajszego naszego artykułu wstępnego o konieczności powołania do życia społeczno - narodowej organizacji do walki z zalewem żydowskim przytaczamy fakt nowy: oto w dniu 15 marca otwarty został w domu przy zbiegu St. Ryńku i ul. Szkolnej, gdzie się dawniej znajdował magazyn Ignatowicza. Właścicielem domu jest Żyd - Niemiec Tietz z Berlina, który wydzierżawił olbrzymie lokale firmie „Wolwort” za czynszem dzierżawnym 40 tys. zł rocznie.

Jak nas informują, o lokal ten czy-

nili już oddawna zabiegi poważni kupcy poznańscy, jednakże, niestety, bez rezultatu.

Dla każdego uczciwego Polaka kupowanie u Żydów jest i pozostanie zdradą naszych interesów narodowych. Niemniej zorganizowane nasze kupiectwo i w ogóle zorganizowane sfery gospodarcze mają obowiązek zainicjowania systematycznej akcji społeczno-narodowej w obronie polskiego charakteru naszych miast i utrzymania w nich stanu posiadania rdzennie polskiego mieszczaństwa.

Żydzi z Austrii do Polski

„Hajnt” w korespondencji z Wiednia podaje spostrzeżenia o wpływie ostatnich wypadków w Austrii na sytuację Żydów w tym kraju:

„Koniec tej walki — to znaczy dyktatura Heimwehry, Fey, jako zastępcy Dollfussa. Faszyzm w stylu Mussoliniego w Austrii. Nic ponadto — tylko znacznie więcej niechęci do Żydów.”

Judofobia będzie systematycznie wprowadzana w życie:

„A co będzie gorsze — to cały system szantażu w stosunku do Żydów. Wyciskanie ostatniego grosza, zmuszanie do opłacania się za każdy kącik, za każdą kroplę powietrza, za każdy promyk światła. Inniemi słowy: średniowiecze w stylu au-

strjackim.”

Średniowiecze... w krajach niemieckich, ale zato „nowoczesność” w krajach słowiańskich — Rosji, Polsce... To też Żydzi masowo uciekają do krajów słowiańskich, a m. in. do Polski. Do samej Łodzi przybyło 500 Żydów.

Na innym miejscu czytamy w tem samym piśmie depezę z Łodzi:

„W związku z wypadkami w Austrii daje się zauważyć masowy powrót Żydów wiedeńskich do Polski. Do Łodzi przybyło z Wiednia 500 Żydów.”

A więc „powracają” do Polski „obywatele polscy” i ci, którzy nie są... obywatelami polskimi. Po Żydach niemieckich. Żydzi austriaccy.

Komunikat Katolickiej Agencji Prasowej

W szeregu dzienników ukazało się oświadczenie komendy głównej „Legjonu Młodych” w związku z zarzutami, postawionemi tej organizacji w liście pasterskim episkopatu Polski.

I. „Legjon Młodych” oświadcza, że z „prawdziwym zdziwieniem” dowiedział się o tych zarzutach, gdyż „nie występował i nie występował przeciwko zasadom chrześcijaństwa, ani też przeciwko Kościołowi katolickiemu jako instytucji religijnej”. Zwalcza jedynie polityczną działalność pewnej części kleru, „która w żadnej płaszczyźnie nie da się pogodzić z państwem i założeniami polskiej racji stanu”.

Fakty przeczą całkowicie powyższemu oświadczeniu „Legjonu Młodych” — nawołuje w swych pismach do zerwania z wiarą, autorytetem religijnym, z moralnością chrześcijańską, którą nazywa pogardliwie „mieszczańską”, wzywa do walki z duchowieństwem, i to z całym, bez wyjątku, jak również z Kościołem („Walcząc z klerem, walczymy z Kościołem i odwrotnie” — pisze „Dziś i jutro”). Wprost oburzającym jest przywłaszczanie sobie prawa osądzania duchowieństwa polskiego, czy pracuje zgodnie z „państwową racją stanu”.

II. „Jednoznaczne potraktowanie ideologii „Legjonu Młodych” z doktryną komunistyczną musimy uznać za brak poinformowania o podstawach naszej ideologii Wysokiego Grona Dostojników Kościoła” — czytamy w komunikacie komendy głównej.

To, co n. a w swej ideologii „Legjonu Młodych”, jeszcze nie mówi dostatecznie o samej organizacji. Nietylko doktryna, ale metody pracy i skutki działalności najlepiej świadczą, czem jest właściwie dana organizacja. Masonerja w swem założeniu miała ideologję filantropijną, stała się jednak organizacją burzycielską, wrogą religji i etyce

chrześcijańskiej, a nawet antypaństwową, jak świadczą o tem wielkie skandale i zbrodnie we Francji w związku z aferą Stawiskiego. Otóż i „Legjon Młodych” zarówno w swej ideologii, jak i w metodach działalności, ma wiele wspólnych cech z komunizmem, przedewszystkiem w poglądach na religję i moralność chrześcijańską, a także społecznych (np. dążenie do upaństwowienia wszystkich środków produkcji, do utworzenia państwa „proletariackiego” itp.).

III. Co się tyczy zarzutu „propagowania wolnej miłości”, to komunikat „Legjonu Młodych” zaznacza, że była to właściwie chęć dyskusji, a nie propagandy.

Stwierdzamy, że w ani jednym artykule na ten temat nie zaznacza się, że jest to dyskusja. Przeciwnie, mają one charakter apodyktyczny, nawołują do wprowadzania wolnej miłości jako „podmurówki” rodziny.

I wreszcie niezwykły jest końcowy ustęp komunikatu:

„Nazwiska tych poważnych Dostojników Kościoła, jak ks. Kardynała Hlonda, i ks. ks. biskupów Szelążka, Kubiny, Okoniewskiego i Gawliny zmuszają nas do wyrażenia przekonania, że opinia ich zawarta w liście pasterskim o organizacji, której pierwszym i jedynym członkiem honorowym jest marszałek Piłsudski, a jednym z pierwszych seniorów był s. p. biskup Bandurski — opera się jednak na prawdę na nieporozumieniu.”

Naiwny jest ten machjawiizm „Legjonu Młodych” i podział księży biskupów na „blagonadziejnych” i „nieblagonadziejnych”.

(Przytoczywszy znaną już Czytelnikom naszym opinię konserwatywnego „Czasu” o „Legjonie Młodych”, powiada komunikat Katolickiej Agencji Prasowej dalej:)

„Również jest pełen niepokoju co do ideologii i działalności „Legjonu Młodych” kwartalnik „Zrąb”, blisko stojący p. premiera Jędrzejewicza i ministra W. R. i O. P. (nr. 13).

„Derywacje społeczne „Legjonu Młodych” — stwierdza „Zrąb” — dowodzą, że w organizacji tej „brak potężnego instynktu własnej państwowości, któraby darzyła dusze wizją potęgi państwowości polskiej.”

A więc — zdaniem „Zrębu” — brak nawet „instynktu własnej państwowości”.

Wybory do Bratniej Pomocy uniwersytetu

Nowa ustawa o stowarzyszeniach akademickich zmieniła całkowicie system wyborów do organizacji studenckich. O wyborze władz decydowała zwykła większość głosów na walnym zebraniu. Obecnie walne zebranie ogranicza się do sprawozdania i udzielenia absolutorjum, a wybory odbywają się w tydzień później w głosowaniu proporcjonalnem na zgłoszone listy.

Walne zebranie największej organizacji na uniwersytecie poznańskim Bratniej Pomocy odbędzie się w poniedziałek, dn. 5 marca, a wybory 12 marca. Lista członków, uprawnionych do głosowania, która została już zamknięta, wynosi 2393.

W poniedziałek upływa termin zgłaszania list. W dniu dzisiejszym pełnomocnicy listy Narodowego Komitetu Samopomocy, grupującego najważniejsze organizacje akademickie (Młodzież Wszechpolską, korporacje związkowe i inne) złożyli na ręce kuratora Bratniej Pomocy S. S. U. P. prof. dr. P. Gantkowskiego listy kandydatów do władz.

Dziś o godz. 20 w sali 17 Coll. Minus odbędzie się zebranie informacyjne Młodzieży Wszechpolskiej, na którym przemawiać będą: poseł pułk. F. Arciszewski i dr. J. Zdzitowiecki.

Zwolnienie młodych narodowców

Pisza nam z Ostrowa, co następuje: Aresztowani w listopadzie ub. r. w czasie wyborów do rady miejskiej w Ostrowie młodzi narodowcy Bolesław Marcinkowski i Ignacy Wiśniewski za rzekomą obrazę pana Prezydenta Rzeczypospolitej na wiecu Z. P. O. K. (Kwoki) w Ostrowie, zostali w tych dniach, po przeszło 4 miesiącach przebywania w śledztwie, wypuszczeni na wolność.

Jak wiadomo, w styczniu br. odbyła się przeciwko nim rozprawa karna przed tutejszym sądem okręgowym, który w osobie sędziego dr. Białoborskiego wymierzył Marcinkowskiemu i Wiśniewskiemu karę 1 roku i 8 mies. więzienia, a równocześnie oddalił wniosek obrońcy oskarżonych p. adw. dr. M. Różyńskiego z Ostrowa o uchylenie tymczasowego ich aresztowania.

Od wspomnianego wyroku oskarżeni narodowcy za pośrednictwem swego obrońcy założyli apelację, a dr. Różyński wniósł poza tem do sądu apelacyjnego w Poznaniu zażalenie na arezt śledczy, uzasadniając go tem, że wobec ukończenia śledztwa i przeprowadzenia wszystkich możliwych dowodów dalsze przetrzymywanie Marcinkowskiego i Wiśniewskiego, w dodatku ludzi chorowitych, jest bezcelowe i sprzeczne z obowiązującym ustawodawstwem.

Sąd apelacyjny przychylił się do tych wywodów p. dr. Różyńskiego i uchylił zaskarżone postanowienie sądu okręgowego w Ostrowie, skutkiem czego Marcinkowski i Wiśniewski z wolnej już stopy będą mogli zrehabilitować się przed sądem II instancji.

Wzrost bezrobocia

Według ostatnich sprawozdań z rynku pracy, liczba bezrobotnych, zarejestrowanych na terenie całego kraju w dniu 24. bm., wynosiła ogółem 409 892 osób, tj. o 3 242 osób więcej, niż w tygodniu poprzednim.

Liczba bezrobotnych w Warszawie (wraz z okręgiem) wynosiła 43 355 osób, wykazując wzrost bezrobocia w ciągu tygodnia o 513 osób. Liczba bezrobotnych w Łodzi (wraz z okręgiem) wzrosła w ciągu tygodnia o 152 osób i wynosiła 40 287 osób. Liczba bezrobotnych na Śląsku wynosiła 101 882 osób, wykazując wzrost w ciągu tygodnia o 544 osób.

Rozwiązanie rady m. Płocka

Warszawa. (Tel. wł.). Wczoraj została rozwiązana rada miasta Płocka. (w)

Od 100 złotych bez paszportów zagranicznych i wiz WYCIECZKA WIELKANOCNA DO DANJI okrętem „PUŁASKI“

od 31 marca do 4 kwietnia r. b. Sprzedaż biletów w Linji Gdynia - Ameryka w Warszawie, ul. Marszałkowska 116.

nr 5192/8

Polska musi być państwem narodowym

Z przemówienia sen. Stanisława Głabińskiego w Senacie w dniu 26 lutego b. r.

(Dokończenie)

POLITYKA NARODOWA NIE JEST IZOLACJA

Pan referent generalny budżetu jest przeciwnikiem narodowej polityki gospodarczej i tęskni do systemu międzynarodowej wolności handlowej. Na razie jednak jest to nieziszczalne pium desiderium i dlatego tą częścią jego wywodów zajmować się nie będę. Natomiast stwierdzić muszę, że polityka narodowa nigdy nie będzie należycie zrozumiana i oceniona, dopóki się ją będzie traktowało wyłącznie ze stanowiska materialnego z pominięciem ideowych twórczych pierwiastków i wartości, jakie z sobą przynosi. Polityka narodowa wychodzi ze stanowiska narodu, jako całości ideowej, związanej nie tylko stosunkami gospodarczymi, produkcją, wymianą i konsumpcją towarów, ale złączonych ideą narodu, ambicją zbiorową i świadomością dziejowego posłannictwa, całą dziejową przeszłością i tęsknotą do wielkiej przyszłości, przywiązaniem do swej indywidualności narodowej, do zbiorowej samodzielności oraz poczuciem odrębności i solidarności narodowej w stosunku do innych narodów. W takim znaczeniu polityka narodowa jest polityką twórczą, w wyższej mierze duchową niż materialną, jest polityką zespolenia, koncentracji sił narodowych i państwowych, a nie ich izolacji. Dla ludzi, którzy patrzą na tę politykę wyłącznie ze stanowiska materialnego i międzynarodowego, polityka narodowa jest polityką „izolacji”, tak też nazwał ją pan referent generalny.

To niezrozumienie istoty i znaczenia polityki narodowej narodu jako czynnika twórczego dla życia duchowego i gospodarczego w państwie, jest prawdziwą klątwą systemu rządów pomajowych. Zdawało się sferom rządzącym, że można zastąpić żywą ideą narodową ideą państwową, wychowanie narodowe wychowaniem państwowym, a nawet prowadzić walkę przeciwko tym żywiołom w kraju, które odczuwają żywo i rozumieją znaczenie narodu dla państwa i dla gospodarstwa narodowego. A przecież przykład wszystkich wielkich przemian społecznych i społecznych, jakich dokonano, lub jakie się dokonywają po wojnie światowej, jest żywym dowodem, że główną ich przyczyną i ośrodkiem jest idea narodowa i dążenie do jak najsilniejszego zespolenia narodowego.

WALKA PRZECIW OBOZOWI NARODOWEMU

Tymczasem w naszym państwie od czasu zamachu majowego zawrzała otwarta walka ze strony obozu rządowego właśnie przeciwko obozowi narodowemu, nawołującemu do jedności i solidarności narodowej i pragnącemu ideą narodową zlagodzić i zasklepić przeciwieństwa, jakie w każdym narodzie i państwie tworzą się pod wpływem różnic społecznych i klas gospodarczych. Mówię o tem nie w tym celu, abym się chciał żalić przed panami, ale dlatego, że postępowanie takie jest niedopuszczalne ze stanowiska państwa. Wytoczono temu obozowi walkę na śmierć i życie, ściga się go i prześladowuje we wszystkich dziedzinach, jakby dzika zwierzyną, wyjętą z pod ochrony prawa. Organy prasowe tego obozu liczą tyle niemal konfiskat, ile jest dni roboczych w roku, sędziów, notariuszy, urzędników, nauczycieli tego obozu ruguje się z ich stanowisk bez umotywowania, napady na ludzi tego obozu i na ich organizacje nie są prawidłowo ścigane i kończą się zwykle uwiadomieniem o „nieznanych sprawcach”, młodzież narodowa nie ma przystępu, konstytucją zagwarantowanego, do urzędów publicznych, państwowe instytucje bankowe są zmonopolizowane tylko dla swoich ludzi, a nawet cała warstwa średnia, stanowiąca rdzeń tego obozu w społeczeństwie, jest w prawie administracyjnym i skarbowym najbardziej obciążoną i upośledzoną.

Nie można się dziwić, że pod wpływem takich nastrojów zwichnięta została działalność nie tylko organów administracyjnych, szkolnych i policyjnych, ale także niezawisłość organów sądowych. Stusnie też skarżono się w komisji skarbowo-budżetowej, że policja używa się do celów innych, niż jest powołana i naraża się na niepopularność całą tę liczną służbę państwową, spełniającą ofiarnie swoje obowiązki. Gdy senator ks. Bolt między innymi wskazał na niedawny zorganizowany napad licznej bandy na drukarnię „Słowa Pomorskiego” w Toruniu i na zniszczenie lokalu i drukarni, starał się p. minister spraw wewnętrznych osłabić te zarzuty tem, że napady takie są wynikiem psychologicznych nastrojów, czyli oburzenia z powodu prowokacyjnych artykułów prasy. Zapytuję jednak, czy policja byłaby bezczynna także w takim razie, gdyby strona przeciwna organizowała podobny napad z powodu ciągłych prowokacyjnych artykułów prasy „sanacyjnej”? Czyby policja pozostała bezczynna wówczas, gdyby młodzież sprowokowana zabójstwem swoich kolegów przez Żydów, urządziła napady na wystawy sklepowe Żydów?

TEROR, SZPIEGOSTWO, DONOSICIELSTWO

Może wystarczy tych kilka przykładów. Bezpośrednim następstwem takiego systemu walki domowej jest posługiwanie się terorem z nieodstępnym systemem szpiegostwa i donosicielstwa. System ten wdziera się do wszelkich organizacji publicznych i prywatnych, do urzędów, szkół, nawet do kół rodzinnych. Urzędnicy nie mogą wypowiadać otwarcie swoich zapatrywań, ani prenumerować pism niemyłych dla „sanacji”, pod groźbą przesładowań i utraty posady urzędowej. Nauczyciel i nauczycielki wypytywają się dzieci szkolne, jakie też pisma rodzice prenumerują i wypowiadają swoją opinię o tych pismach. W takich warunkach niema mowy o koleżeństwie, o harmonii między szkołą i rodziną, o wzajemnym zaufaniu, o serdecznej atmosferze w urzędzie czy jakimkolwiek innym zawodzie. Społeczeństwo jest rozbite, rozgoryczone i ze zdumieniem zapytuje: „Czy taką ma być Polska?” Czy wolność Polski ma oznaczać niewolę dla Polaków? Oto jest ówa „radość życia”, jaką nam przyniosły rządy sanacyjne!

PROJEKT KONSTYTUCJI

W zupełnej zgodzie z tym systemem jest także projekt konstytucji, uchwalony w Sejmie w znany sposób. Zniknęły w nim zasadnicze prawa obywatelskie: ochrona wolności, tajemnicy listowej, nietykalności mieszkania, prawa osiedlania się i pobytu, wolności prasy i inne. Znikła nawet nazwa narodu polskiego. Utrzymały się tylko prawa mniejszości narodowych do związków autonomicznych, a na miejsce praw i samodzielności narodu, weszły prawa autokratyczne prezydentów Rzeczypospolitej, odpowiedzialnych jedynie wobec Boga i historii za losy narodu.

NASTĘPSTWA

Jakie są dalsze następstwa tego systemu, o tem świadczy dzisiejsze położenie psychiczne i materialne społeczeństwa.

Upadek ducha narodu sprawił, że naród zatracił siłę odporną wobec ciósów moralnych i materialnych, jakie nań spadły. Społeczeństwo objawia właściwości narodu niewolniczego. Głosuje, jak mu każą zgóry, chodzi na zebrania nakazane, obchodzi rozmaite święta z góry urządzone, wywiesza flagi na rozkaz policji, wznosi nawet okrzyki na nową konstytucję, ale w duszy swej nosi ciężką żalobę, niekiedy pomstuje i wyraża się tym, których uważa za sprawców swej niedoli. Takim jest obraz społeczeństwa. Czy społeczeństwo takie zdolne jest zdobyć się na wiarę i zaufanie w swe

własne siły, w samodzielną inicjatywę i energję, konieczną dla podźwignienia się z dzisiejszego stanu? Wszak nawet prezes większości rządowej, p. Sławek, porównał poza murami parlamentu takie społeczeństwo do „popędzanego stada”.

POŁOŻENIE NA KRESACH WSCHODNICH

Najjaskrawiej przejawia się ten upadek ducha narodu polskiego na naszych kresach wschodnich. Zwracalem na to kilkakrotnie uwagę Sejmu i Senatu, ale zawsze bezskutecznie. Na koniec przyznał niedawno p. minister spraw wewnętrznych bardzo ostrożnie, że na kresach „tętno życia” polskiego osłabło. Ale dlaczego nie osłabło „tętno życia” innych narodowości? Dlaczego np. sam „rewizyjny związek kooperatyw ukraińskich” wykazał za rok 1932-3 3187 spółdzielni, nie licząc innych narodowości, dlaczego związki ukraińskie, jak „Centrosojuz” i „Masłosojuz”, „Silskij Hospodar”, rozszerzają coraz bardziej swoją działalność i zasięg swoich wpływów, gdy równocześnie polskie związki i spółdzielnie zamierają? Odpowiedź słuszną na te pytania znajdują tylko ci, którzy nie lekceważą znaczenia ambicji narodowej i narodowych nastrojów psychicznych w życiu kulturalnym i gospodarczym. Polacy pozostawieni we własnej ojczyźnie bez opieki, traktowani przez władze po macoszemu jakby byli jakimś obcym tylko, napływowym żywiołem na tych ziemiach, widzą, że wolna Polska nie dba o nich, jakby o nich zapomniała i zaczynają się godzić ze swym nieszczęsnym losem. Ponieważ narodowość ruska czy ukraińska widzi tę obojętność władz dla narodu polskiego, nabiera tem więcej otuchy i ambicji narodowej i pod wpływem swej własnej idei narodowej objawia energję i inicjatywę, jakiej jej naród polski na swoich kresach pozazdrościć może. A przecież te kresy nasze, osłabione i wycieńczone po polskich powstaniach, zostały nam przyznane nie tylko w traktacie ryskim przez Rosję, ale także przez radę ambasadorów, jako naturalny obszar dla naszej ekspansji narodowej.

MONOPOLE ŻYDÓW

Do biedy ekonomicznej i rozgoryczenia ludności zarówno na kresach, jak i w centralnej Polsce przyczynia się w wysokim stopniu rozpanoszenie się Żydów, jako pośredników handlowych. W wielu okolicach, na wsi i w miasteczkach, Żydzi mają faktyczny monopol handlowy, tak w nabywaniu, jak w sprzedaży produktów wiejskich i innych towarów. Monopol ten wyyskują przy pomocy porozumienia i sądów rabinackich w ten sposób, że wypuszczają jak najniższe ceny na produkty wiejskie przez siebie zakupywane, a jak najwyższe ceny na towary sprzedawane. Niema w Europie kraju, w którymby istniała tak wielka różnica pomiędzy ceną hurtową a ceną detaliczną produktów pierwszej potrzeby i innych towarów. Monopol ten jest podtrzymywany przez rozmaite zasiłki i nisko oprocentowane pożyczki ze strony instytucji żydowskich, zasilanych obficie z zagranicy. Ilekroć w mieście Polak założy sklep, mogący przełamać ów monopol, niebawem w pobliżu powstaje handel żydowski, zasilany z owych źródeł, aby zniszczyć konkurencyjny sklep chrześcijański i nie dopuścić do powstania i wzmożenia się mieszczaństwa polskiego.

Wiadomo powczechnie, jakie stanowisko polityczne zajmowali Żydzi w czasie wojny światowej w stosunku do dążeń niepodległościowych Polski. Wiadomo, że oni byli inicjatorami traktatów o mniejszościach narodowych, oni autorami okrojonej Polski i rozpowszechnionych wówczas paszkwiłów o pogromach, celem zohydzenia wolnościowych dążeń Polski. Wiadomo, jak zachowywali się Żydzi w Polsce w czasie najazdu bolszewickiego, a we Lwowie w czasie walk z Ukraińcami. Oburzony tem zachowaniem się Żydów poseł włoski Tommasini, nazwał ich w swoich pamiętnikach „trucizną” w organizmie polskim, tem niebezpieczniejszą, że niema na nią antidotum. A nie był to wcale przyjaciel Narodowej Demokracji, lecz przeciw-

nie, jej zdeklarowany wróg. Kiedyśmy uchwalali w Sejmie ustawę o obywatelstwie, Żydzi domagali się, aby im przyznano prawo do podwójnego obywatelstwa — oczywiście w tym celu, aby w razie potrzeby mogli się uchylić od obowiązków obywatelskich w Polsce. Dzisiaj, ścigani w Niemczech, chronią się do Polski, przypominawszy sobie obywatelstwo polskie. Ale co robili ci obywatele w czasie wojny z bolszewikami? Dlaczego nie byli w Polsce obecni?

Tak samo Żydzi z Wiednia i Austrii zaczynają się gromadnie chronić do Polski, zapewne nie wyjmując i takich, którzy jako dezerterzy powinni być pociągnięci do karno-sądowej odpowiedzialności. Dzienniki doniosły, że światowa organizacja żydowska „Agudas Isra'el” została przeniesiona do Warszawy.

Nie słyhać z żadnej strony, aby rząd zamierzał otoczyć opieką ludność przed tym nowym najazdem obcego nam żywiołu, nie słyhać też, aby rząd poczynił jakieś kroki celem złamania żydowskiego monopolu handlowego w kraju. Przeciwnie, Żydzi cieszą się poparciem rządu przy działaniach wszelkiego rodzaju, a zdobyli nawet monopol faktyczny w handlu niektórymi produktami kolonialnymi.

PAŃSTWO POLSKIE JEST NARODOWEM

Uznajemy prawa innych obywateli tego państwa, ale stwierdzamy, że to nasze państwo jest przedewszystkiem państwem polskim, państwem narodu polskiego, a nie jakimś państwem anonimowym. Takim było ono za Piastów i Jagiellonów, takim za królów elekcyjnych, takim pozostało także w sercach i w umysłach naszych i innych narodów w czasie niewoli. Także na czele traktatu wersalskiego, przywracającego niepodległość Polsce, czytamy słowa: „Wobec tego, że mocarstwa sprzymierzone dzięki powodzeniu swego oręża przywróciły narodowi polskiemu niepodległość, której był niesprawiedliwie pozbawiony”. To samo postanawia Konstytucja marcowa Rzeczypospolitej Polskiej, traktując inne narodowości Polski zgodnie z traktatem międzynarodowym, jako mniejszości narodowe.

Państwo polskie więc jest państwem narodu polskiego i żadne rządy ani żadne nowe ustroje tego charakteru narodowego odebrać mu nie zdołają.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA POLITYKĘ

Dzięki znanym metodom, zastosowanym przy wyborach sejmowych i senackich, jesteśmy liczebnie za słabi w polskim parlamencie, abyśmy pociągnęli rząd do politycznej odpowiedzialności za jego politykę. Jednakowoż moralna odpowiedzialność za tę politykę i za metody rządzenia, a w szczególności

za zepchnięcie państwa polskiego do roli państwa anonimowego,

za kurczenie się polskości na kresach wschodnich,

za upadek ducha w narodzie,

za butę i nachalstwo żywiołów, wrogich narodowi i państwu,

za krępowanie woli i moralności narodu

spada nie tylko na rządy, ale na wszystkich, którzy taki system rządów popierali i nadal popierają.

Przyjdzie niewątpliwie czas, kiedy naród polski potrafi się upomnieć o swe prawa w swoim własnym państwie.

Stronnictwo Narodowe

KOŁO WILDA

W piątek, 2 marca o godz. 20, odbędzie się zebranie plenarne w sali p. Boesslerowej, przy ul. Stromej 24. Na porządku obrad ciekawy referat p. p. T. Witkowskiego.

Wszystkich członków o punktualne przybycie prosi Zarząd.

Akademja toruńska podwaliną uniwersytetu pomorskiego

W związku z wczorajszymi naszymi wiadomościami na temat zamiaru założenia w Toruniu akademii naukowej nadsyła nam nasz korespondent w Toruniu jeszcze następujące szczegóły:

Kuźnią naukowych badań pomorskich jest „Instytut Bałtycki”, na którego czele stoi człowiek wielkich zasług, p. dyr. Borowik. W gronie naukowców, skupiających się dokoła „Instytutu Bałtyckiego”, powstała myśl stworzenia w Toruniu ośrodka pracy, mogącego w przyszłości stać się podwaliną wszechnicy pomorskiej.

Myśl utworzenia uniwersytetu pomorskiego żyje wśród Pomorzan od szeregu lat, odbijając się żywym echem w czasopiśmie naukowych, w prasie codziennej i w całym społeczeństwie pomorskim. Niedawno temu, bo podczas uroczystości jubileuszowych 700-lecia m. Chełmna wicestarosta krajowy, p. dr. Gąsowski, omawiał obszernie dzieje myśli uniwersyteckiej na Pomorzu, wysuwając na konkretny plan utworzenia — co prawda nie uniwersytetu — lecz akademii technicznej w Chełmnie. Mało kto zapewne wie w Polsce, a nawet i na ziemiach zachodnich, że ufundowanie akademii na Pomorzu, byłoby niczym innym, tylko wskrzeszeniem historycznej przeszłości. Na Pomorzu istniała bowiem w swoim czasie akademja, a siedzibą jej było miasto stołeczne biskupów pomorskich, słynne ze swego architektonicznego piękna oraz naturalnego położenia nieopodal Wisły, mianowicie Chełmno. Już w XII wieku nadano akademii w Chełmnie odpowiedni przywilej. Działalność naukowa uczelni rozpoczęła się wprawdzie dopiero później, i na krótko. Akademja pomorska w Chełmnie spełniała swoją rolę kulturalną, jako filja najstarszej wszechnicy polskiej w Krakowie. Z czasów działalności akademii chełmińskiej dochowała się pieczęć z łacińską inskrypcją.

Siedzibą przyszedł Akademii Toruńskiej ma się stać gmach, w którym dotąd mieści się Pomorski Urząd Wojewódzki. Gmach ten zbudowali Niemcy do użytku szkolnego

Nawiązanie do tradycji Akademii Chełmińskiej i stworzenie Pomorskiego Uniwersytetu z siedzibą w Toruniu jest obecnie w stadium rozważań. Sprawą tą zajmowało się niedawno kuratorium i zarząd „Instytutu Bałtyckiego”. Na tem zebraniu omawiano jako najważniejsze zagadnienie kulturalne naszej dzielnicy, sprawę organizacji ruchu umysłowego na Pomorzu. We wspomnianym zebraniu uczestniczyli członkowie przedstawiciele administracji państwowej ogólnej i szkolnej, odnosząc się bardzo przychylnie do myśli stworzenia pomorskiej wszechnicy.

Zwraca się bowiem powszechnie uwagę na niepokojące zjawisko, że w kierunku Pomorza odbywa się niezwykle intensywne promieniowanie kulturalne Niemiec o zupełnie wyraźnych i niedwuznacznych tendencjach. Dużą część obszaru województwa pomorskiego znajduje się pod dwustronnym obstrzałem ośrodków niemieckiej ofensywy kulturalnej, bazujących przy wyższych zakładach naukowych. Jest to uczelnia sporo — że tylko wymienimy uniwersytet w Królewcu i Gryfji, instytut rolniczy w Landsbergu, instytut handlu i komunikacji w Kilonji i politechnika w Gdańsku. Wszystkie te uczelnie są bezpośrednio zainteresowane zagadnieniami bałtyckimi, pomorskimi oraz wschodnio-pruskiemi.

Tymczasem na polskim Pomorzu ośrodki miejskie tej miary jak Toruń lub Grudziądz, pozbawione są instytucji o poziomie akademickim, które mogłyby przeciwdziałać wspomnianemu promieniowaniu. Pomorskie kółka naukowe wychodzą więc z założenia, że trudno jest myśleć o należytej organizacji pracy kulturalnej bez oparcia się o niezależne siły naukowe i właściwy ośrodek kultury umysłowej, których nie wytworzą ani szkoły średnie, ani urzędy, ani też wreszcie instytucje gospodarcze i drobne placówki kulturalne. Mimo najlepszych chęci te ośrodki nie mogą podjąć skutecznej walki z niemieckim naporem kulturalnym.

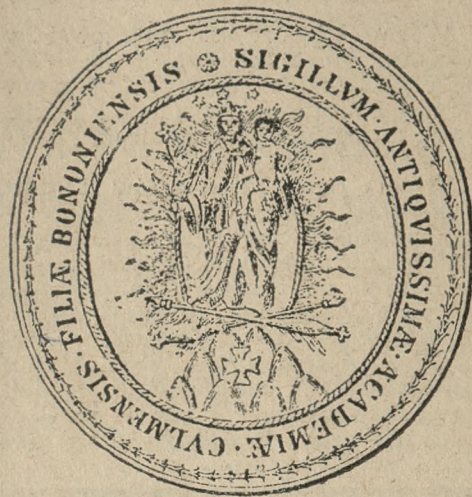
Jako równowartościowy środek zaradczy przeciwko temu złu uznano — i w tym kierunku wysunięto dwa projekty — utworzenie: albo należyście wyposażonego pomorskiego instytutu naukowego lub też wszechnicy. W toku dyskusji, obszernej i wszechstronne oświetlającej zagadnienie, zebrani doszli do uzgodnionego wniosku, że jednym z poważniejszych środków zaradczych byłby uniwersytet w Toruniu. Obecni na zebraniu przedstawiciele czynników miarodajnych również przychylni się do tej koncepcji i wobec tego sprawa utworzenia wyższej uczelni wkroczyła podobno na realniejszy tor.

Starania zmierzają nie w kierunku tworzenia uniwersytetu, lecz tylko akademii i to z wydziałami: teologicznym, humanistycznym i prawniczym. Z ukonstytuowaniem wydziału teologicznego byłoby najmniej kłopotu i miałyby on odrazu zapewnić ilość słuchaczy oraz grono profesorskie, gdyż ks. biskup Okoniewski, popierający myśl utworzenia wyższej uczelni naukowej, zobowiązał się przenieść z Pelplina do Torunia seminarjum duchowne.

Za miarą realności projektu przemawia i to, że zastanowiono się nad odpowiednim pomieszczeniem dla u-

czelni. Władze wojewódzkie są zdecydowane oddać na ten cel duży gmach, zajmowany obecnie przez urząd wojewódzki, który i tak jest zdecydowany wybudować sobie nową siedzibę z uwagi na brak dostatecznych pomieszczeń dla wszystkich biur wojewódzstwa.

W toku są prace nad ustaleniem kosztów instalacji uczelni i wyjednanie odpowiednich środków pieniężnych na ten cel w ramach budżetu ministerstwa wyznań religijnych i oświecenia publicznego.

Historyczna pieczęć Akademii Chełmińskiej, pierwszej i jedynej dotychczas wszechnicy pomorskiej.

Społeczeństwo pomorskie uważa oddawna, że należy jej się własne ognisko nauki, które w oparciu o tradycję historyczną przeciwstawiałoby się skutecznie pseudo-naukowym wysiłkom propagandowym polityki niemieckiej. Pomorze dostarcza obecnie dużego kontyngentu słuchaczy dla wyższych uczelni w Warszawie, Poznaniu, a nawet Lwowie. Niewątpliwie duża część młodzieży wolałaby czerpać wiedzę z krynicy mądrości bijącej na ich własnych ziemiach. Obecnie zaś kiedy się mówi coraz więcej o przyłączeniu szeregu powiatów b. Kongresówki i Wielkopolski do Pomorza, na pewno nie zbraknie młodzieży, chcącej się kształcić w Akademii Pomorskiej.

Toruń.

REJ.

Teologia a reklama

(Dokończenie.)

O. Siwek w swych dwu książkach zastosował dwie metody: w jednej „psychiatryczną”, w drugiej „kliniczną” (w której był mu pomocny dr. Poray-Madeyski, członek komisji rzymskiej do rozeznawania cudów). „Identyczność wyników” jest najlepszą rękojmią, że O. Siwek się nie pomylił (ustęp 9-ty). Nie mógł mi autor panegiryku lepszej dać broni do ręki, jak właśnie, pisząc powyższe słowa.

Któż to jest dr. Poray Madeyski, któremu nawet w swej broszurze O. Siwek publicznie za pomoc dziękuje? Dr. Poray - Madeyski jest znany w Rzymie z procesu, jaki mu wytoczył ks. kanonik Wróblewski o wygórowane honoraria za leczenie jego gospodyni homeopatją. I tego homeopata O. Siwek cytuje w swej broszurze przeciw diagnozie zapalenia ślepej kiszki u Teresy Neumann, które przed sądem i pod przysięgą stwierdził specjalista, operator dr. Seidl, który był na miejscu, gdy dr. Poray-Madeyski spokojnie siedział w Rzymie.

Oto naukowość O. Siwka! Świadczenia naoczne odrzucił, podpisanymi wzgardził (ks. ks. biskupów: Teodorowicza i Lisowskiego z Polski, Kaspara z Pragi, Schremsba z Ameryki, Waitza z Austrii), natomiast będzie się opierał na świadectwach zaocznych i na anonimach, jak to w swej broszurze czyni (s. 17, 90, 91). Te to sposoby i metody badań wytknął mu ks. arcybiskup Teodorowicz jako niekrytyczne, a obrona O. Siwka, że nie może uznać Konnersreuth, nazywa się dowolnym przeszkakiwaniem z przedmiotu dyskusji na zgoła inny. W odpowiedzi na to nie wystarczy przepisywać z encyklopedji zdań, na które wszyscy się godzą, nie wystarczy nawet przedwcześnie targa-

opatrywać 14 tomów pism kardynała Lambertini'ego i cytować je jako autorytet Kościoła pod mianem Benedykta XIV (ustęp 10-ty) nie orientującym się czytelnikom, — raczej dobrze było do logiki sięgnąć i przypomnieć sobie, co to jest „sophisma sextarii” (gdy się podaje, co własnemu zdaniu sprzyja, a zamilcza, co mu jest przeciwnie), by go w naukowych wywodach unikać. Tego O. Siwek nie uczynił i dlatego jego książki słusznie zasłużyły sobie od ks. arcybiskupa Teodorowicza na zarzut niekrytycznych.

Krytykę ks. arcybiskupa potwierdza sam O. Siwek, gdy się przyznaje w swej broszurze, że, pisząc książkę o Konnersreuth, pominął sprawdziany mistyczne mimo, że w tytule zapowiedział teologiczne naświetlenie Konnersreuth („Konnersreuth w świetle... religji”). Ale teraz w broszurze nawraca się i poprawia i próbuje zastosować mistykę do zjawisk Konnersreuth. Cóż, kiedy zastosowanie tej mistyki jest tak samo niekrytyczne, jak poprzednia analiza cudów. Proszę odczytać rozdział w książce ks. arcybiskupa p. t. „Karykatu-ra Konnersreuth”, którego tytuł wskazuje, na jakiej to drodze O. Siwek dochodzi do salwowania swego poprzedniego stanowiska.

Ale przecież O. Siwek samej Teresie Neumann nie robi żadnego zarzutu! (ustęp 12-ty). A jak to nazwać, co na str. 97-mej swej broszury pisze: „Chodzi sobie jeszcze w czwartek tam i sam, przyjmuje wizyty, jeździ autem w towarzystwie mieszanym, wraca wieczorem... wdziewa na siebie świeżą, białą koszulkę... kładzie się do miętko zastanego łóżka i czeka spokojnie na zjawy etc.” Być może, że dla autora pa-

negiryku ten ton zasługuje na określenie: „delikatność i takt w traktowaniu rzeczy poważnych — może i świętych” (ustęp 1-szy), ale ja w to uwierzę dopiero, gdy ten sąd potwierdzi prof. Chrzanowski, tymczasem pozostaję przy swoim wrażeniu, że jest to styl pamfletciarza.

W tem miejscu muszę panegiryk ks. J. N. uzupełnić: nietylko „z podziwem” powitała Polska prace O. Siwka, ale także — protestanckie kółka w Niemczech. Ewangelicka agencja prasowa (Ev. Presseverband) w komunikacie, drukowanym m. i. w „Süddeutsche Zeitung” nr. 198 z 26/27. 8. 1933, z wdzięcznością cytuje O. Siwka, rozwiewającego złudne pozory, w które się stroiło Konnersreuth.

Dotąd nie mogłem się zgodzić na wywody ks. dr. J. N., ale dochodzę do miejsca, gdzie się całkiem wreszcie z nim zgadzam. Mało tego! Nie dowierzam sobie, że potrafiłbym tę myśl lepiej wyrazić i dlatego pozwolę sobie przytoczyć jego własne słowa: „Załowić należy, że polemika przybrała tak niepożądane formy i że biorą w niej udział nawet tacy, co najmniejszego pojęcia nie mają ani o psychologii, ani o teologii, którzy całkiem fałszywie referują publiczności stan rzeczy”.

Czyżbym do nich zaliczał i panegirystę „Dziennika Poznańskiego” i „Czasu”? W każdym bądź razie nie można było tego lepiej powiedzieć.

X. ADAM BOGDANOWICZ,
kanonik lwowskiej kapituły
obrz. orm.

W sprawie powyższej otrzymujemy od ks. dr. Józefa Nowackiego, profesora seminarjum duchownego i dyrektora archiwum archidiecezjalnego w Poznaniu, następujące oświadczenie:

„Na skierowane do mnie liczne zapytania co do autorstwa artykułu w numerze 26 „Dziennika Poznańskiego” o pracach ks. prof. Siwka T. J. w sprawie zjawisk w Konnersreuth, niniejszem oświadczam, że autorem artykułu, ukrywającym się pod literami Ks. Dr. J. N., nie jestem.

Ks. Dr. JÓZEF NOWACKI,
profesor seminarjum duchownego,
dyrektor archiwum archidiecezjalnego
w Poznaniu.”

Z RÓŻNYCH STRON POLSKI

Zniżka opłat za stemplowanie zapalniczek.

Jak donoszą, omawiana jest przez władze sprawa obniżenia opłat, pobieranych za stemplowanie zapalniczek kieszonkowych. Jak się bowiem okazuje, wysoka opłata, wyznaczona obecnie, wynosząca 10 złotych od zapalniczki spowodowała to, że tylko wyjątkowo zapalniczki są cechowane. Natomiast rozwinął się handel zapalniczkami nielegalnymi. Nowa opłata ma wynosić rzekomo tylko 2 złote, przyczem ułatwiona będzie procedura stemplowania.

Licytacja u b. premiera Witosa.

Komornik sądu grodziego w Tarnowie rozpoczął w nowym roku urzędowanie od zajęcia ruchomości u b. premiera Witosa dla ściągnięcia kosztów procesu brzeskiego w kwocie 2.020 zł. Komornik zajął w domu p. Witosa w Wierchostawicach:

2 szafy wartości po 20 zł, 2 szafki nocne wartości po 10 zł, 1 zegar wartości 15 zł, 1 lustro wartości 10 zł, 1 biurko wartości 30 zł, 1 maszynę do szycia wartości 70 zł, 1 wózek do wyjazdu wartości 70 zł.

Ponieważ niektóre z zajętych ruchomości stanowią własność żony, względnie córki, przeto wniosły one skargę o wyłączenie tych ruchomości z pod zajęcia i zawieszenie postępowania egzekucyjnego — do czego się sąd przychylił.

Równocześnie zainstalowała prokuratorja skarbu na realności p. Witosa prawo zastawy dla kosztów i przystąpi do sprzedaży w drodze publicznej licytacji tejeż realności.

Zakaz hodowli i utrzymywania gołębi we województwach wschodnich.

Ogłoszone zostało rozporządzenie min. spraw wewnętrznych, dotyczące zakazu hodowli i utrzymywania wszelkiego rodzaju gołębi w województwach: białostockim, wileńskim, nowogrodzkim, poleskim, wołyńskim i tarnowskim. Nie dotyczy to rozporządzenie oczywiście hodowli, prowadzonych przez wojsko i organa ochrony granic. Wszystkie osoby, hodujące gołębie w tych województwach, muszą się ich pozbyć w ciągu trzech miesięcy od dnia wejścia w życie tego rozporządzenia.

Pozn. ognisko żeńskie Z. M. N.

zawiadamia, że zebranie członkiń odbędzie się w piątek, dnia 2 marca br., o godz. 20 na sali Stronictwa Narodowego (św. Marcin 65).

Obecność wszystkich członkiń jest obowiązkowa.

Kierownictwo Ogniska.

Przed wyborami w „Bratniej Pomocy” U. P.

Związek Akademicki „Młodzież Wszechpolska” urządza w czwartek, dnia 1 marca o godz. 20 w sali 17 Coll. Minus wielkie zebranie informacyjne, na którym przemawiać będą:

poseł pułk. F. Arciszewski i dr. J. Zdzitowiecki.

Wstęp dla studentów wolny.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

KALENDARZYK

Czwartek, 1 marca 1934.

Słońce: wschód 6.40 — zachód 17.31 — długość dnia 10 godzin 51 min.
Księżyc: wschód 17.59 — zachód 6.38.
Stan pogody według sprostżeń Instytutu Meteorologicznego Uniw. Pozn.: Czwartek, godz. 7 rano. Temperatura powietrza niska minus 1 st. Cels. Ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 755 mm. Pochmurno. Cisza. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 13 st. C., najniższa plus 2 st. C.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu dziś plus 1.06 mtr.

Kal. rzk.: Albin B., Antonina — jutro Helena Ces.

Kal. słow.: Budziszlaw — jutro Radosław.

Z POZNAŃSKIEGO

— * **Akademja żałobna ku czci króla Belgów.** Staraniem Stow. Polsko-Francuskiego w Poznaniu odbyła się w dniu 27 bm. uroczysta akademja żałobna ku uczczeniu pamięci tragicznie zmarłego króla Belgów Alberta I. Po zagajeniu przez prof. Br. Dembińskiego przemawiali wojewoda, składając hołd pamięci Zmarłego, oraz prorektor dr. Krygowski w imieniu Uniwersytetu Poznańskiego. Następnie prezes Dembiński wygłosił dłuższe przemówienie, poświęcone działalności bohatera króla i roli państwa belgijskiego w historii narodów. — Akademja żałobna, która odbyła się w nastroju nadzwyczaj uroczystym i dała dowód uczuciom przyjaźni i sympatii naszego społeczeństwa dla narodu belgijskiego, zakończyło przemówienie p. inż. Suchowiaka, konsula królestwa belgijskiego w Poznaniu, który podziękował organizatorom za urządzenie tej podniosłej uroczystości.

— * **Oświadczenie.** P. Antoni Gielnik zamieszkały przy placu Wolności nr. 15. oświadcza, że nie ma nic wspólnego z Antonim Gielnikiem, aresztowanym niedawno za włamania.

— * **Wielkopolskie Tow. Kółek Rolniczych** podaje niniejszem do wiadomości wszystkich swych członków, że urządza w sobotę 10 marca rb. w Poznaniu na sali Ogrodu Zoologicznego wykłady rolnicze. Szczegółowy program zostanie opublikowany w prasie w najbliższych dniach. — Dziś już możemy podać do wiadomości, że w pierwszej części programu będzie wykład „O uprawie roślin oleistych”. W drugiej części omówi się projekt ustawy o organizacji zbytu produktów rolnych. Wstęp dla członków Kółek Rolniczych 50 groszy za okazaniem ważnej legitymacji. Nieczłonkowie placą 1 zł.

— * **Kalendarzyk łowiecki na kwiecień.** Na podstawie przepisów łowieckich, obowiązujących na terenie całego kraju, oprócz województwa śląskiego, w kwiecień przypada czas ochronny na następującą zwierzynę i ptactwo: Łosie-byki, jelenie-byki, danielę-rogacze, sarny-kozły, janie jeleni i danieli, zajęce-szaraki, zajęce-bielaki, niedźwiedzie, rysie, borsuki, wiewiórki, cietrzewie-kury (w woj. wileńskim, białostockim, nowogródzkim, poleskim i wołyńskim), jarzabki, pardwy, bażanty-koguty, bażanty-kury, kuropatwy, dzikie kaczki (samice i młode) oraz inne ptactwo wodne i błotne, drobie, drobie-kamionki (strepety), dzikie gołębie, drozdy, kwiczoły, paszkoty, dzikie indyki-samice, ptaki krukowate i drapieżne z wyjątkiem jastrzębi - gołębiarzy, krogulców, wron i srok dzikich, żbiki, kuny leśne (tumaki) i norki.

— * **Naczelnikiem urzędu śledczego w Poznaniu** mianowany został p. komisarz Łucjan Galczyński z Warszawy i objął w tych dniach urządowanie. Dotychczasowy naczelnik urzędu śledczego, podinspektor P. P. p. Bolesław Grefner, przeszedł do komendy wojewódzkiej P. P. w Poznaniu, jako II. zastępca wojewódzkiego komendanta policji p. insp. Goździewskiego. (kl)

— * **Kradzieży z włamaniem** dopuszczono się w klubie urzędniczym przy ul. Fredry 12. Niewyśledzeni włamywacze zakradli się do lokalu i zabrali większą ilość wódek i papierosów oraz 70 zł gotówki, wyrządzając straty na sumę 560 zł. — Ogółem kronika z ub. doby notuje 18 doniesień o kradzieżach i włamaniach. (kl)

— * **Aresztowania i przytrzymania.** Przy kradzieży drutu z parkanu w posesji p. Jana Gryczy przy ul. Dąbrowskiego 83-85 w Poznaniu przytrzymano Józefa Zarembe (ul. Dąbrowskiego 47) i Zenona Świadka (ul. Zóravia 11). Obu wymienionych odebrano skradziony drut. — Jako podejrzanego o oszustwo na tle matrymonjalnym ujęto szeregowca 55 p. p. w Lesznie Bernarda Eckerta, który zbiegł z macierzystego pułku i ukrywał się na Główniej. Eckerta przekazano żandarmerji wojskowej. (kl)

— * **Chłpiec pod kołami auta.** Na ulicy Marsz. Focha samochód osobowy P. Z. 43 128 najechał 10-letniego Florjana Ciesielskiego (ul. Kolejowa 44). Chłopca, który odniósł dotkliwą pokaleczenia na twarzy i nodze, opatrzyło lekarskie pogotowie ratunkowe. (kl)

— * **Zgon na udar serca.** W mieszkaniu przy ul. Szewskiej 12 zmarł nagle na udar serca inż. Zygfryd Liszner. Przywołany lekarz stwierdził zgon. (kl)

Utworzenie

Rady Interesentów Targów Poznańskich

Zebranie organizacyjne odbyło się w dniu wczorajszym w Izbie przem.-handl.

W sali Izby Przem.-Handlowej w Poznaniu odbyło się wczoraj posiedzenie organizacyjne Rady Interesentów Targów Poznańskich, zwołane z inicjatywy p. prezesa Samulskiego, który przewodniczył obradom.

Celem Rady Interesentów Targów Poznańskich jest m. in. współdziałanie nad rozwojem targów gospodarczych w Poznaniu przez opiniowanie spraw, związanych z organizacją Targów oraz wystaw i propaganda ich wśród kół gospodarczych. Rada Interesentów Targów Poznańskich jest reprezentacją kół gospodarczych a akces zgłosił do niej szereg zrzeszeń centralnych m. in. Centralny Związek Przemysłu Polskiego czyli t. zw. Lewjatan.

Z POZNAŃSKIEGO

— * **BOREK.** (Jeszcze jedna placówka „sanacyjna” na papierze.) W pismach „sanacyjnych” ukazała się wiadomość, twierdząca, że na zebraniu konstytucyjnym Zw. Rezerwistów, jakie się odbyło 15 lutego w lokalu p. Gregorowicza, zgłosiło się do organizacji tej 24 osoby na członków. — Rzeczywistość przedstawia się inaczej, a mianowicie; że nikt z obecnych do Związku się nie zapisał, wskutek czego do utworzenia koła tej organizacji nie doszło.

— * **GOSTYŃ.** (Powiększenie powiatu.) Do pow. gostyńskiego zostało przydzielone miasto Borek i następujące gminy: Skoków, Bruczków Leonów, Bolesławów, Głoginin, Celestynów, Sudmierogów, Trzcianów oraz obszary dworskie: Karolew, Bruczków, Zimna Woda i Sudmierogów. Gminy te zamieszkuje 5733 mieszkańców.

— * **INOWROCŁAW.** (Krwawa bójka.) W dniu 25 lutego podczas sprzeczki, powstałej między 16-letnim Antonim Nowackim, Edwardem Nowakiem i 17-letnim Żywickim z Mlyna, a Kazimierzem Jagielskim z Błoni, poroniono Jagielskiego sztyletem, zadając mu 2 klute rany. Powodem zatargu był spór o dzweczyne. — (Ze sądu.) Za kradzież 32 butelek wina na szkodę dworu w Liszkowie pow. Inowrocław skazał sąd Leona Łapińskiego (6-krotnie karanego) na 4 lata więzienia. Stanisława i Wł. Idziaków (8- i 4-krotnie karanych) każdego na 2 lata więzienia i Szczepana Idziaka (3-krotnie karany) na rok więzienia. Publiczność przysłuchująca się rozprawie wzbudzona była do głębi butną postawą Niemców dr. Sztorba i Eryka Jaenicki, którzy zeznawali w charakterze świadków, posługując się przytem mimo 15-letniego pobytu w Polsce wyłącznie językiem niemieckim.

— (Z walnego zebrania.) Walnemu zebraniu Klubu Sport. „Goplanja” przewodniczył przy udziale 250 osób prezes p. Bol. Szubarga. W wyniku wyborów powołano do nowego zarządu pp.: adw. Czerkawskiego — prez., podpor. rez. Zbigniewa Knasta — I wicepr., por. rez. Goszczyńskiego — II wicepr., Szymańskiego — sekr., Lucjana Kozłowskiego — zast. sekr., Ludwik Posady — skarb., Florian Łoś i Koterski — ławnicy. Kierownikami sekcji wybrano: piłki nożnej p. Zbigniewa Knasta, bokserskiej p. Śmiejkowskiego, lekkoatletycznej i gier sportowych p. Piłachowskiego, strzeleckiej p. Wojkowskiego, sportów wodnych p. Oczachowskiego i ping-pongowej p. Gołębiowskiego, który równocześnie pełni funkcje gospodarza. Do kom. rew. powołano pp. Batogę, Szubargę i Miecha. Sąd honorowy stanowią pp. Skibiński, Masłowski, Wojciechowski, Kiepiński i Kotarski.

— (Wypadek samochodowy.) Samochód firmy Koczorowicz najechał w pewnym momencie w Kruszwicy przy ul. Kolejowej na listonosza Jana Jagodzińskiego z Kruszwicy, który jechał rowerem. Samochód zmiażdżył Jagodzińskiego nogi i przyprowadził go do groźnego okaleczenia ciała. Pierwszej pomocy udzielił nieszczęśliwemu dr. Janczewski.

— (Ujęcie złodzieja przez kupca.) Kupiec Zygmunt Matysiak z Kruszwicy przytapał w swym składzie na gorącym uczynku kradzieży w nocy rzeźmieszka niejakiego J. Beśkę z Kruszwicy. Jak wykazało przeprowadzone śledztwo, Beśka grasował od dłuższego czasu na terenie Kruszwicy, okradając miejscowych kupców.

— * **JAROCIN.** (Z Tow. Pszczelarzy.) Tow. Pszczelarzy odbyło ostatnio swe walne zebranie. Jak wynika ze sprawozdań, Tow. rozwija się bardzo pomyślnie i liczy 52 członków. W skład nowego zarządu wchodzi pp.: prof. A. Prętkiewicz — prezes, Z. Stachowiak — sekr., W. Mazurek — skarb., F. Paterka i S. Matysiak — ławnicy, A. Bukowski, S. Roszczak, L.

Na zebraniu uchwalono statut, a prezesem wybrano p. Seweryna Samulskiego. Dalszy skład Rady ma być uzupełniony na zebraniu, które odbędzie się w Warszawie. Poza tem wybrano komisję ściślejszą, w skład której wchodzi pp. prez. Samulski, dyr. Fr. Maciejewski, wiceprezes Izby Przem.-Handl. w Poznaniu, dyr. Łyczywek, dyr. Waschko, prof. Ropp wzgl. dyr. Krzyżankiewicz jako referent Targów Poznańskich, prezes Zw. Tow. Kupieckich p. Kazimierz Otmianowski, inż. Suchanek, red. Ehrenberg, Morawski i in.

Ponadto na posiedzeniu organizacyjnym Rady Interesentów Targów Poznańskich ustalono program działalności Rady na najbliższą przyszłość. (kl)

Ostach, M. Frackowiak i W. Gowiński — kom. rew. Delegatami Tow. wybrano pp.: A. Bukowskiego, S. Roszczaka i S. Jarycha

— (Strzelanie o nagrody.) Tow. Podof. Rez. Ziemi Zachodnich urządza w czasie od 24 lutego do 11 marca strzelanie z wiatrówek o cenne nagrody. Strzelanie odbywa się codziennie w godzinach wieczornych w lokalu p. Hildebrandta.

— (Zawody szachowe.) W niedzielę odbyły się zawody szachowe między klubem szachowym ze Zdun, a sekcją szachową K. P. W., które zakończyły się zwycięstwem gości w stosunku 11:7. Punkty dla Jarocina zdobyli pp. Kwiatkowski 3 i pół, Bachorz 2 i pół i Boruta 1 i pół.

— („Zagadnienie rasy w Niemczech hitlerowskich”) 4 marca w auli gimn. odbędzie się wykład dr. Karola Stojanowskiego p. t. „Zagadnienie rasy w Niemczech hitlerowskich”.

— * **KROTOSZYN.** (Walne zebranie Akcji Katolickiej.) Walne zebranie Akcji Katolickiej zagał p. prezes dr. Kolaszki. Obszerny referat o potrzebie urzadzania rekolekcyi zamkniętych wygłosił p. Szambelan. Referat wywołał ożywioną dyskusję, co do środków i wyboru miejsc, któreby umożliwiły przeprowadzenie podobnych rekolekcyi. Na zebraniu obecny był m. in. członek głównego zarządu diecezjalnego Akcji Katolickiej w Poznaniu p. szambelan hr. Potworowski.

— (Atak gazowy.) Z okazji zjazdu komendantów straży ogniowej w Krotoszynie urządzono próbną atak gazowy. Ponieważ mieszkańców nie uprzedzono o tem gubili się w domysłach co miał oznaczać przeraźliwy świst syren, który trwał z małymi przerwami od 6 do 10 wieczorem. Z powodu nieuprzedzenia o ataku, atak nie osiągnął celu, wywołując tylko zdenerwowanie.

— (Prowokacje żydowskie) W Kobylinie, miasteczku nawskroś polskiem, wywiesił pewien żydek w oknie wystawowym swego sklepu wielki plakat z napisem „Weisse Woche”. Jest to już nie tylko bezczelność, lecz wprost prowokacja i drwiny z polskiej ludności.

— * **LESZNO.** (Ze sportu.) W niedzielę odbyły się na sali „Sokola” zawody pięściarskie pomiędzy miejscowym „Sokołem” a Śremskim Klubem Sportowym zakończone zwycięstwem „Sokola” w stosunku 11:3.

— („Kraina uśmiechu”) W czwartek zespół artystów pod dyr. p. Wojciechowskiego wystawił operetkę Lehara pod tyt. „Kraina uśmiechu”.

— (Walny zjazd delegatów Zw. Kolejarzy.) Na walnym zjeździe delegatów Zw. Tow. Kolejarzy do zarządu weszli pp. Dłubek — prezes, Konaciewicz — wicepr., Alwin — sekr., Słoboda — zast., Stryczyński — skarb., Józefowicz z Grodziska i Zieliński z Bojanowa Starego, Biernat z Włoszakowic Szymbkowiak z Bojanowa Sadecki z Czempina i Tyczyński z Leszna — ławnicy.

— (Nieszczęśliwy wypadek.) Jadący chodnikiem na ulicy Kościelnej rowerzysta wpadł na szluzę p. Kurpiszównę, skutkiem czego doznała ona złamania nogi. Nieszczęśliwą odwieziono do szpitala, sprawy wypadku poszukuje policja.

— * **OPALENICA.** (Nowy zarząd Bractwa Kurk.) Nowy zarząd Bractwa Kurk. tworzą pp.: St. Horowski — prezes, A. Niezgodzki — wicepr., Z. Rućceki — sekr., J. Niedźbala — zast. sekr., B. Zbikowski — skarb., M. Witawski — komend., J. Kortus — oficer N. Wittchen i K. Otto — plutonowi, J. Adamczewski i D. Sobierajski — ławnicy, oraz K. Otto — strzel. Do pocztu sztandarowego wybrano na chor. J. Hoffmanna, a na podch. Fr. Wujca i P. Stankowskiego.

Walne zebranie zamianowało dotychczasowego prezesa p. Mateusza Komorowskiego członkiem honorowym.

— („Królowa Krasawica”) W niedzielę 4 marca o godz. 7 wieczorem w sali p.

Dyderskiego odbędzie się przedstawienie sztuki p. t. „Królowa Krasawica” w wykonaniu dzieci ze szkoły powszechnej.

— (Czyżby to było wychowanie państwowe?) Dwa razy w tygodniu wszystkie dzieci szkoły powszechnej wychodzą na dziedziniec, poczem jeden z chłopców unosi w oknie chorągiew biało-czerwoną, następnie rozlega się komenda: „Do modlitwy czapki zdejm” i dzieci rozpoczynają pieśń kościelną „Przyjdź Duchu święty”. Czy to ma być wychowanie państwowe?

— * **OBORNIKI.** (Z życia Przemysłowców.) Walne zebranie Tow. Przemysłowców zagał p. Stan. Koszewski, powołując na przewodniczącego p. Pietza. Jak wynika ze sprawozdań, towarzystwo rozwija się bardzo dobrze, liczy ono bowiem 65 członków czynnych, 6 honorowych, a majątek przekracza sumę zł 2900. W skład zarządu weszli pp.: S. Koszewski — prezes, M. Łukanowski — wicepr., M. Tielh — sekr., K. Nawrocki — skarb., J. Grabowski, S. Ulatowski i P. Pietz — kom. rew., Leraczyk, Hohlweid i Pietz — poczet sztandarowy.

— Zarząd Bractwa Kurkowego stanowią pp.: S. Szalaty — prezes, M. Łukanowski — wicepr., J. Naparty — sekr., K. Śmigielski — zast. sekr., T. Mańkowski — skarbn., N. Appolt — komend., H. Borowicz — zast., L. Panek i L. Smidowicz — ławnicy. Kom. rew. tworzą pp.: J. Kmiec, W. Zieliński i K. Winięcki, sąd honorowy — Kunec, Musielak, Nawrocki, Leciejewski i Pietz, a poczet sztandarowy A. Wesołowski, B. Pietz i W. Eichler.

— * **OSTRÓW.** (Pożar.) W Rabczynie pow. ostrowski, powstał pożar w zabudowaniach rolnika Tomasza Jarosza. Pastwą pożaru padły stodoła, obory i szopy. Poszkodowany był ubezpieczony.

— (Mecz szachowy.) Między zespołem S. M. P. im. J. Kochanowskiego, a K. P. W. rozegrano w niedzielę mecz szachowy, zakończony wynikiem 10½:1½ dla K. P. W.

— (Koncert.) W niedzielę 4 marca wystąpi w Teatrze Miejskim z koncertem chór męski „Hasio” z Poznania. Początek o godzinie 20.

— (Osobiste.) W miejsce wicepr. sądu p. Szurlewicza przychodzi do Ostrowa sędzia p. Grafka.

— * **SIERAKÓW.** (Stwierdzenie trychin) Oglądacz mięsa p. St. Buszka stwierdził u rzeźnika Florjana Ziółka trychiny w mięsie świni, kupionej w Chrzypsku Małym. Przywołany lekarz weterynaryj p. Remiszewski z Międzychodu potwierdził obecność trychin.

— * **STRZĄLKÓW.** (Podejrzany kwestarz.) W październiku 1933 r. zjawił się w Strzałkowie jakiś kwestarz z administracji tygodnika „Strzelec na ziemi wielkopolskiej”, pobierając różne zaliczki od kilkunastu obywateli na prenumeratę i zamieszczanie ogłoszeń w tym tygodniku. Kwestarz ten, przedstawiający się jako por. B. Bielm, powołując się na polecenia p. starosty wrzesińskiego, odwiezł w towarzystwie sołtysa A. Alkiewicza restauratorów, piekarzy, rzeźników i kupców, żądając od nich opłaty prenumeraty i umieszczania ogłoszeń w tygodniku, grożąc im w razie sprzeciwu nieprzyjemnościami ze strony władz. Obawiając się szykan poszkodowani nie odmawiali pieniędzy. Jak się okazało, do dzisiejszego dnia nie odebrali oni tego tygodnika. Poszkodowani mają wnieść skargę na sołtysa o zwrot wpłaconych pieniędzy.

— (Akademja ku czci Ojca św.) Staraniem Akcji Katolickiej urządzona została akademja papieska, którą zagał prezes, p. Wł. Ziarniak. Odczyt o znaczeniu Piusa XI, jako rzecznika pokoju, wygłosił p. Fr. Przywarski. Po występie chóru kościelnego, deklamacjach i żywym obrazie, przemówił w serdecznych słowach ks. prob. Marusarz. Akademję zakończono odśpiewaniem pieśni „My chcemy Boga”.

— * **SWARZEDZ.** (Postrzelenie.) W Uzarzewie niedaleko Swarzędza, został postrzelony mieszkaniec tej wsi, rolnik Sieber. Narazie nie stwierdzono, czy zachodzi tu zabójstwo. Policja prowadzi dochodzenia.

— (Akademja papieska.) Staraniem Stow. Młodych Polek w Swarzędzu odbyła się pod protektoratem ks. prob. Koźlika uroczysta akademja papieska w Hotelu Polskim. Sala wypełniła się po brzegi, przeważnie młodzieżą szkolną. Brakowało natomiast rady miejskiej, obywateli oraz przedstawicieli organizacji społecznych i kościelnych. Słowo wstępne wygłosił ks. prob. Koźlik, poczem Młode Polki wystąpiły ze śpiewami i deklamacjami. Okolicznościowe przemówienie wygłosił p. apt. Gramze.

Należy z przykrością zaznaczyć wysocze niewłaściwe zachowanie się kilkunastu niedorostków, którzy uniemożliwiali wprost obecnym skupienie się w czasie przemówień.

— * **SZAMOTUŁY.** (Rada miejska.) W miejsce wybranego do zarządu miejskiego p. Graszewicza wprowadzono do rady miejskiej p. Wasielewskiego. Uchwalono zaprowadzić urząd rozjemczy dla spraw najmu. Urząd taki już kiedyś istniał, nie przynosząc żadnej z stron korzyści.

Do rady kasy wybrano pp. Nowaczyńskiego, dyr. Nowakowskiego, dr. Kocińskiego i Kaczmarka, oraz członków poszczególnych komisji. Na projekt magistratu o przyłączenie do miasta maj. Szamoty - Zamek, Kępe, Smiłowo gmin. i Galowo zgłosiła się rada miejska.

— (Kronika policyjna.) P. Kniokowi z Gaju skradziono rower, który odnaleziono Rolnikowi Maiwaldowi Wilh. w Podlesiu skradziono świnię. W Świerkówkach skradziono pewnemu rolnikowi 3 wozy pszenicy z stogu. Brunonowi Schendlowi w Orłowie kradziono systematycznie przez dłuższy czas około 300 ctr. kartofli z kopca. Sprawców ujęto. Feliksowi Gembałe w Ludomach zginęło 12 kur, kilka gołębi i królików.

— * **WRZEŚNIA.** (Wybory do rady miejskiej we Wrześni dnia 4 marca.) Główna komisja wyborcza ogłasza: Wobec unieważnienia wyborów do rady miejskiej m. Wrześni w I i II okręgu wyborczym na podstawie decyzji p. starosty pow. z d. 4. 1. 34 i zarządzenia ponownych wyborów w tychże okręgach, ogłasza się, co następuje:

Okręg I dzieli się na 2 obwody głosowania i obejmuje nast. ulice:
Obwód I: Rynek i ul. Mickiewicza, Dzieci Wrzesińskich, Zamkową od nr. 1 do 10.

Obwód II: ul. Poznańska, Rzeczną i Ratuszową.

Okręg II dzieli się na 2 obwody i obejmuje nast. ulice:

Obwód I: Dworzec i ul. Dworcowa, Gnieźnieńska, Kościelną, Sądową Szkołną, pl. św. Stanisława i Młyn parowy.

Obwód II: ul. Witkowska, Fabryczna, Żwirki i Wigury, Staszica, Sokółowska.

Lokale głosowania: Obw. I. — Sala hotelu pod Białym Orłem (Rynek), Obwód II. — Ratusz, pokój nr. 13 — (Poznańska), Obw. II. — Szkoła powszechna (męska) — (Szkołna), Obw. II. — Gimnazjum — (Witkowska). W Okr. I. wybiera się 4 radnych w okr. II — 5 radn.

— (Walne zebranie Tow. Śpiewu „Lutnia“.) Walne zebranie zagaill długoletni prezes p. F. Stein., przewodniczył p. Kaliszewski. Jak wynika ze sprawozdań, „Lutnia“ rozwijała się pomyślnie, biorąc czynny udział we wszystkich świętach religijnych i narodowych. Zarząd wybrał w dotychczasowym składzie z zasłużonym prezesem p. F. Steinem na czele.

— (Koncert na odnowienie kościoła.) Orkiestra 68 p. p. pod kierownictwem p. kpt. Szala urządziła 1 marca rb. koncert w sali hotelu Francuskiego ze współudziałem skrzypka p. prof. Pawłaka. Niewątpliwie wszyscy poprą życzliwie szlachetny cel orkiestry pułkowej.

— * **WĄGROWIEC.** (Z działalności Koła Muzycznego im. Chopina.) Koło Muzyczne pod kierownictwem p. prof. Zielińskiego i prof. Nożyńskiego rozwija ożywioną działalność nie tylko w naszym mieście, lecz i w innych. Obecnie Koło przygotowuje wyjazd do Żnina, gdzie urządzi koncert instrumentalny. W Palmowie Niedzięle wystąpi wspólnie z Kołem Śpiewackim z wielkim oratorjum p. t. „Syn marnotrawny“.

— (Z Koła Śpiewackiego.) Na walnym zebraniu Koła Śpiewackiego zarząd ukonstytuował się następująco: pp. Czapracki — prezes, Witt — sekr., Erdman — skarbn., Pruzalski — biblij., Szerzulanka i Bonowski — ławnicy. Dyrygentem został nadal p. prof. Zieliński.

— (Przesunięcia sióstr w szpitalu i sierocińcu.) Na miejsce przeniesionej do szpitala miejskiego w Bydgoszczy siostry Leokadii, dotychczasowej przełożonej szpitala pow. w Wągrowcu, przybyła z Bydgoszczy z tamt. szpitala siostra Anna Czepek. Na miejsce siostry Stanisławy, przeniesionej ostatnio z sierocińca w Wągrowcu do Gniezna, przybyła siostra Stanisława Zalewska z Gostynia.

— (Z obrad kupców.) Na plenarnym zebraniu wągrowieckiego Tow. Samodzielnych Kupców szczególnie żywa dyskusja wywołała sprawa udzielania kredytów. Poza tem na porządku obrad znalazło się szereg spraw wewnętrzno-organizacyjnych, jak i ogólnych.

Z POMORZA

— * **CHOJNICE.** (Zjazd delegatów Kół Śpiewaczych.) W Hotelu Dworcowym odbył się w niedzielę 25 lutego, walny zjazd delegatów Kół Śpiewaczych Okręgu VII (chojnickiego). Obradom przewodniczył p. sędzia Naftyński z Więcborka. Po sprawozdaniach prezesa okręgu p. Bruskiego z Więcborka, sekretarza p. Dolewskiego z Sepolna i skarbnika p. Zimnego z Chojnic, zjazd uchwałił zarządowi absolutorjum. Z kolei nastąpiły sprawozdania delegatów poszczególnych Kół okręgu. Wynika z nich, iż praca w Kółkach wre, stawiając chóry na czele ich zadania. Kółka aczkolwiek finansowo biedne, lecz bogate w walory. Reprezentacyjnym chórem okręgu jest chojnicka „Lutnia“.

Nowy zarząd obrano w następującym składzie: pp. prezes — Bruski z Więcborka, wicepr. — ks. Szczurkowski z Chojnic, sekr. — Szyjkowski z Chojnic, skarbn. — Lemańczyk z Chojnic, dyrygent Gierszewski z Chojnic, ławnicy — pp. sędzia Naftyński z Więcborka, Machnikowski z Wiela i Landowski ze Śliwic. Uchwalono urządzenie jubileuszowego zjazdu śpiewaczego 10 czerwca rb. w Chojnicach, z transmisją Polskiego Radja. Zjazd będzie miał charakter manifestacyjny. Długoletniemu skarbnikowi okręgu p. Zimnemu nadano członkostwo honorowe, zaś

Zdemolowanie „bazaru” żydowskiego

Pabjanice, 1 marca.

W dniu 27 b. m. w godzinach wieczornych nieznanemu dotąd bliżej sprawcy wtargnęli do sali p. Budzińskiego, przy ul. Zamkowej, w której od kilku dni otwarto żydowski bazar.

Sprawcy napadu zdemolowali całe urządzenie, przyczem poturbowano dotkliwie kilku Żydów. Po dokonaniu napadu sprawcy zbiegli. Wezwana policja stwierdziła już tylko sam fakt, nie zastając nikogo z uczestników napadu.

Niemniej jednak tego samego wieczora aresztowano kilku działaczy narodowych pod zarzutem dokonania wyżej wspomnianego napadu, mimo, iż osoby aresztowane nie mają z napadem nic wspólnego. Aresztowanym zabroniono doręczać nawet gazet i papierosów.

Aresztowanie znanych na naszym gruncie działaczy narodowych, cieszących się dobrą opinią, wśród obywatelstwa miejscowego, wywołało w mieście zrozumiałe wzburzenie.

Rozszerzenie granic Ostrowa i powiatu

Ostrów, 1 marca.

W dniu 25-go ub. m. podczas obrad Rady powiatowej powzięto szereg doniosłych uchwał, dotyczących rozszerzenia granic m. Ostrowa i powiatu ostrowskiego. Z pow. ostrowskiego wydzielono do pow. krotoszyńskiego m. Sulmierzyce, gm. wiejskie Chwaliszew i Chwaliszewek i Zofjówkę leśniczą. Do pow. ostrowskiego postanowiono wcielić gminy jednostkowe Bieganin, Droszew, Gałązki Wielkie, Górzno, Grudzielec Nowy, Grudzielec, Gutów Zotowiecki, Leonardów, Pawłów, Sobótkę oraz odnośnie obszary dworskie z pow. jarocińskiego.

Z pow. kępińskiego wydzielono, a wcielono do pow. ostrowskiego gminy: Mikstat, Biskupice, Zabaryczne, Ka-

liszkowice, Ołobockie, Komorów, Kothów, Siedlce, Strzyżów, oraz obsz. dwor. Krysie, Namysłaki, Las Wielowieś, Las Państw. obszaru 256, 32, 52 z obszaru „Wanda Las“.

Dalej Rada powiatowa oświadczyła się za włączeniem do m. Ostrowa gminy Krępa, Zębów i obszaru dworskiego Kamienice Stare, Kępa Zachorzów i Zębów. Powiat podzielono na 12 gmin zbiorowych: Czekanów, Biniew, Skalmierzyce Nowe, Wysocko Wielkie, Sieroszewice Nowe, Mikstat, Przygodzice, Czarny Las, Granowiec, Odolanów, Daniszyn i Raszków.

Budżet administracyjny w wysokości 489.500 zł przyjęto wraz z budżetem szpitala powiatowego na sumę 120 tys. zł.

Pocóż ta ekspozytura?

Wszystkie drobne nawet formalności załatwia Izba Przem.-Handlowa w Gdyni — Opłaty ściągają się i w Bydgoszczy i w Gdyni

Bydgoszcz, 1 marca.

Ze zniesienie Izby Przemysłowo-Handlowej będzie poważnym ciosem dla życia gospodarczego Bydgoszczy i okolicy, przewidywaliśmy zgóry. Rzekomo zastąpić ją miała w pełnienu wszystkich agend ekspozytura, zakrojona na szeroką skalę i załatwiająca sprawy bydgoskiego życia gospodarczego samodzielnie.

Mieliśmy poważne wątpliwości, czy tak się stanie istotnie. Biliśmy na alarm. Naprawdę!

Stworzona ekspozytura jest tylko — jak to przewidywaliśmy — przesyłkową skrzynką do listów dla Izby gdynińskiej. Każdy dzień przynosi coraz nowe dowody, że wykwitowano Bydgoszcz równie bezceremonjalnie, jak to zrobiono poprzednio z Grudziądem.

Jedną z poważnych czynności bydgoskiej Izby Przemysłowo-Handlowej było opinowanie wniosków przemysłu i handlu o pozwolenie przywozu towarów zagranicznych. Opinię otrzymywało się od ręki za oznaczoną zgóry opłatą.

Dzisiaj bydgoscy przedstawiciele życia gospodarczego zgłaszają swoje wnioski do zaopiniowania w ekspozyturze. Ta pobiera opłatę, ale wnioski przesyła do Gdyni, do Izby Przemysłowo-Handlowej, z której dopiero po pewnym czasie otrzymuje się żadaną opinię — jednak za ponowną opłatą.

Życie gospodarcze odczuwa bardzo silnie każdą zwłokę. Obciążone jest również rozmaitemi świadczeniami już ponad miarę, ponad możliwość. Czyżby istotnie rzecz niewykonalną było uregulować powyższą, dość bląhą przecież sprawę, w ten prosty sposób, aby ekspozytura bydgoska otrzymała uprawnienie opinowania wniosków za zwykłą jednorazową opłatą. Ekspozytura powinna przyspieszać załatwianie formalności. W dzisiejszym stanie rzeczy jest raczej przeszkodą, bowiem każdy z klientów, zwracając się wprost do centrali Izby Przemysłowo-Handlowej w Gdyni, mógłby być zapewne szybciej obsłużony.

Życie domaga się gwałtownie zmiany na lepsze w tych sprawach.

W pogoni za warjatem znalazł śmierć

Fatalna przygoda dozorcę domu

Piotrków, 28 lutego.

Onegdaj przy ul. Starowarszawskiej 24, wydarzył się tragiczny wypadek, zakończony śmiercią młodego człowieka.

Oto około godz. 8 wieczorem na ul. tej pokazał się jakiś osobnik, zdradzający objawy obłąkania, za którym leciała gromadka dzieci, obrzucając go przezwiskami. Nieszczęśliwy obłąkaniec chował się po bramach różnych posesyji, aż w pewnym momencie role zmieniły się i on zaczął gonić dzieci. Rozproszona niespodziewanym obrotem rzeczy dziatwa uliczna poczęła z

krzykiem uciekać, kilkoro zaś dzieci wpadło do bramy domu Nr. 24 przy ul. Starowarszawskiej, gdzie przed goniącym je obłąkanym starały się ukryć w ciemnościach kurytarza na pierwszym piętrze.

Zauważywszy to dozorca tego domu, Franciszek Wężyk, postanowił unieszkodliwić warjata w obawie przed pobiciem dzieci i w tym celu udał się po schodach na górę. Tu jednakże, będąc już na pierwszym piętrze, stąpnął tak niefortunnie na 8 stopniu, że poślizgnął się i spadł na dół, zabijając się na miejscu.

pp. Jackowskiemu i Dolewskiemu dyplomu uznania w pracy na niwie śpiewaczej. — („Krakowiacy i Górale“.) Teatr Narodowy z Poznania odegrał z niebywałym powodzeniem wesołą komedję muzyczną p. t. „Krakowiacy i Górale“. Publiczność bardzo liczna przyjęła występ Teatru z wielkim entuzjazmem. W krótkim czasie ten sam teatr odegra sztukę pod tyt. „Szczer hotelowy“.

— * **GRUDZIĄDZ.** (Posiedzenie rady miejskiej.) 24 lutego odbyło się zebranie nowowybranej rady, na którym dokonano wyboru wiceprezydenta i czterech ławników. Wiceprezydentem został wybrany głosami „sanacyjnymi“ asesor magistracki Michałow ki z Grudziądza. Ławnikami zostali pp.: „anaczewski, Mijał, Spychała z B. B. oraz poseł Mazur (Nar.).

— (Wizytacja szkół.) Ostatni o wizytował kurator dr. Pollak z Poznania kilka

szkół zawodowych oraz gospodarstwo doświadczalne szkoły hodowlano - rolniczej w W. Tarpnie pod Grudziądem — w towarzystwie wizytatora Kowalskiego.

— (Przykładne ukaranie włamywaczy i paserów.) W noc wigilijną ub. r. włamali się do wojskowej spółdzielni 66 p. p. złodzieje, zabierając rozmaite towary wartości 4500 zł. Skradziony towar rozdali przeważnie między swoich znajomych, a następnie urządzili wesołą ucztę, podczas której wypili dużo butelek skradzionego wina. O tej sutej libacji mówiono w „Maderze“ (Koszary Czarnieckiego) tak głośno, że policja z łatwością wyловиła paserów i złodziei. Na rozprawie sądowej skazani zostali za dokonanie włamania niejaki Aleksandrowicz, Poturański i Tyńiecki na 3 wgl. 2 lata, wgl. 18 miesięcy więzienia. Paserom skazanym na karę aresztu sąd zawiesił na przeciąg 2 lat.

APOLLO

DZIŚ i CODZIENNIE

„JAKA MNIE PRAGNIESZ“

Napad rabunkowy w centrum Bydgoszczy

Bydgoszcz, 1 marca.

W środę około godz. 6 po poł. prawie w centrum miasta, bowiem na ulicy Jagiellońskiej tuż za gmachem Banku Polskiego, napadnięto na bezrobotną Franciszkę Klimczakównę. Napastnik zadał Klimczakównie silny cios pięścią w twarz, a następnie wyrwał jej z ręki torebkę i począł uciekać w stronę ulicy Bernardyńskiej. Na krzyk dziewczyny rzucili się za opryskiem przechodnie i wkrótce przytrzymali go. Po odprawieniu do I komisariatu PP. stwierdzono, że napastnikiem jest również bezrobotny Helmut Zellmann, bez stałego miejsca zamieszkania, od pewnego czasu nocujący w azylu dla bezdomnych.

Ironia losu chciała, że Klimczakówna, sama bez dachu nad głową, w torebce miała tylko 20 gr na opłacenie noclegu w tem samym schronisku dla bezdomnych, którego „lokator“ zamierzał ją ograbić.

Zellmanna zatrzymano w areszcie, a Klimczakównę przekazano Wydziałowi Opieki Społecznej.

„Orląta“ przy pracy

Buk, 1 marca.

Synowie znanych na miejscowym gruncie działaczy „sanacyjnych“ 14-letni Tadeusz Szymkowiak i 15-letni Edmund Nowacki postanowili wraz z kilku innymi członkami nowo-utworzonego przy miejscowym „Zw. Strzeleckim“ oddziału „Orląt“ czynnie zareagować na drwiny kolegów.

W tym celu skradli ojcom rewolwery i wygrażali nimi kolegom. Sprawą zajęło się kierownictwo szkoły, które jednak polubownie załatwiło ją z rodzicami energicznych „Orląt“.

Ładne pociechy „sanacyjne“!

Śmierć pod kołami pociągu

Działdowo, 1 marca.

Ofiarą swej lekkomyślności padł murarz Otton Scheidel z Iłowa, który, wracając z jarmarku do domu, szedł wzdłuż nasypu kolejowego między szynami. W pewnej chwili nadbiegł z przeciwnej strony pociąg osobowy i zabił Scheidela na miejscu.

Zmarły osierocił żonę i 5-ro drobnych dzieci.

Utonął w studni

Kościan, 1 marca.

Z domu rodzicielskiego oddalił się 3-letni chłopiec Antoni Neuman. Kilkogodzinne poszukiwania wykazały, że chłopiec poszedł do ogrodu Juliany Malczakowej, gdzie urządzano głęboką studzienkę do odprowadzania i wylewania brudnej wody. Ponieważ studzienka nie miała należytego zakrycia, chłopiec wpadł do niej i utonął.

Śmiertelny strzał w bójce

Kościerzyna, 1 marca.

W Szatarpach napadnięci zostali na ulicy bracia Fr. i Bernard Węgierscy przez braci Pawła i Antoniego Tarnowskich, którzy uzbrojeni byli w pałki drewniane. Podczas bójki Fr. Węgierski wyciągnął z kieszeni pistolet i strzelił w kierunku napastników, raniąc śmiertelnie Pawła Tarnowskiego.

Ranny zmarł w szpitalu w Starogardzie — sprawcy zostali aresztowani.

Składki i pokwitowania

Na pomnik Serca Jezusowego: J. R. z prośbą o zdrowie dla syna 1 zł; — M. R. z prośbą o pomoc i opiekę 1 zł; razem 2 zł.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

DAWNIJ BARDZO NIEMIECKI, DZIŚ BARDZO POLSKI

(Kartka z dziejów przedrozbiorowych Torunia)

W chwili, gdy zagadnienie stosunków polsko-niemieckich z nieodpartą siłą narzuca się badaczom i publicystom, gdy elita niemieckich i austriackich historyków w trzech językach stara się wpoić światu swój pogląd na ten doniosły przedmiot, początkujący historyk polski staje w szeregu starszych kolegów, aby opowiedzieć pewien fragment dziejów miasta, które w dawnej Rzplitej było najbardziej niemieckim, a w dzisiejszej należy do najbardziej polskich. Ze wspomnianej publikacji uczonych niemieckich bije sugestia, że „Deutschland” to była i jest ogromna potęga cywilizacyjna, przy której „Polen” stanowiło czynniki słaby, młody, mało twórczy i ledwo zdolny do życia. Z pracy Stanisława Wałęgi^{*)}, obszernej, ale obejmującej tylko pewien odcinek, odzywa się sprostowanie: że Polska nawet w czasach ciężkiego zaścimienia wywierała swym jestestwem moralno-politycznym na potomków krzyżackiej osady dziwny wpływ przyciągający.

Zadanie naszego autora nie należało do najwładniejszych. Te dwie daty demarkacyjne: 1724 i 1793 miały na pozór szczególną wymowę symboliczną. Krwawy wyrok sądowy — i utrata pięknego miasta. Rzekłbyś: zbrodnia i kara, przyczyna i skutek. Ciemna, nietolerancyjna Polska już w roku pamiętnej „sprawy toruńskiej” zasłużyła na klęskę drugiego rozbioru. Toruń od takiej Polski musiał odpaść. Owóż nie odpadł dobrowolnie, i nie próbował nawet odpaść przez lat bezmała siedemdziesiąt, chociaż protekcją obcą się nie brzydził, i chociaż dużo ze swą władczynią Polską przeżywał tarę.

Dzieje „Pięknego Torunia” mniej są bogate i mniej barwne, niż przeszłość „Bogatego Gdańska”: niema w nich ani takiej rewolucji religijno-społecznej, ani buntu przeciw nowo-wybranemu królowi, ani wspaniałego odporu danego szwedzkiemu najeźdźcom, ani dzielnej przeciwko Moskwie obrony. Dwa traktaty pokojowe, (1411 i 1466) dla nas błogosławione, dla Niemców nieszczęśliwe; kilka sejmów odbytych tu w ważnych chwilach, zawsze w związku z obroną Pomorza (1520, 1576, 1626); dwa długie oblężenia: jedno za Jana Kazimierza przez siły polsko-austriackie, 1658, drugie za Augusta Mocnego 1703, kiedy to działa szwedzkie zbombardowały i spaliły znaczną część miasta wraz z nieocenionym archiwum prowincji Pruskiej; później rozruch 1724 roku ukarany ciężką represją, dwie okupacje rosyjskie (1734 i 1758-62) — oto garść najważniejszych wypadków w dziejach politycznych Torunia między wcieleniem go do Polski za Kazimierza Jagiellończyka i traktatem aneksyjnym za Stanisława Augusta. W okresie zaś, o którym szeroko traktuje praca p. Wałęgi, ile powszednich i przez to samo właśnie dokuczliwych utrapień!

Posłuchać tylko, co o losach swej niemiecko-luterskiej społeczności ma do powiedzenia jej rzecznik w połowie XVIII wieku. Miasto — skarżył się Anglikom w r. 1756 delegat protestancki Samuel Luter Geret, doktor filozofii i były profesor wszechświeckiej wittenberskiej, — przeżyło w XVIII wieku długi szereg klęsk: zabrano protestantom świątynie i szkołę, czem zmuszono ich do odbywania zebrań na gieldzie; w roku 1703 ucierpiało miasto od oblężenia, w r. 1708 i 1710 od powietrza; podczas konfederacji tarnogrodzkiej regimentarz Gniazdowski zajął i zrujnował włości podmiejskie; w r. 1718 zwydatkowano się na zjednanie królewskiej komisji, co miało załatwić spory między magistratem i obywatelstwem; potem przyszło nieszczęście 1724 roku; potem konfederacji partii Leszczyńskiego „palili i niszczyli wszystko przed sobą”. Wielu mieszczan wyemigrowało w braku wolności religijnej; wiele kosztowały procesy z drobną nawet szlachtą; teraz bez składek współwyznawców pruskich, saskich i angielskich gmina ewangelicka nie podoła budowie nowej kirkhy.

Z tą skargą miejskiego patryjoty,

syna luterskiego superintendenta, warto by zestawić — gdyby się dochowały — skargi strony przeciwnej, t. j. katolików toruńskich, nierozkoszne wiodących życie we wrogiem środowisku; dodaćby jeszcze wspólne niedole i kłopoty gospodarze całego mieszczaństwa bez różnicy wyznań, choćby ów sławny proces z piniaczem Łukaszem Konopką, a uzyskamy potwierdzenie łatwej do odgadnięcia prawdy, że nie mogło być dobrze w gminie toruńskiej, kiedy źle się działo w całej Rzeczypospolitej. Niezadowolone, frasnuki, różne zadry i udry nadają niewesołe piętno tym kartom. A jednak na dnie stosunku samorządowego miasta do Polski tkwi poczucie, że byłoby jeszcze gorzej, gdyby Toruń dostał się pod panowanie obce. Toteż, uczciwszy pięćsetną rocznicę założenia miasta (1731) i dwóchsetną rocznicę wyznania augsburskiego (1730) nie odeszli Toruńczycy upamiętnić także trzechsetletnia uwolnienia od Krzyżaków, a i dzień wkroczenia Jana Kazimierza w mury odzyskanego miasta (Nowy Rok 1659) stał się dla nich na długie lata świętem miejscowym. Bywały chwile, kiedy ten lub ów pastor, albo sekretarz toruński zalił się cudzoziemcom na ucisk od katolików; niemniej od roku 1732, kiedy August II. pierwszy raz rzucił Toruń na stół frymarków rozbiorowych, aż do roku 1793 coraz mniej tęsknili Toruńczycy do pruskich fiskalnych i koszarowych rozkoszy.

Historykowi bywa trudno zająć stanowisko bezstronne wobec sprzecznych tendencji, których dalszy ciąg snuje się w chwili obecnej. Trudność tę jednak autor niniejszej monografii szczęśliwie wyminął. Niema już dziś owego Torunia Strobandów, Wachschlagerów, Zernecków, Wedemeyerów, Klosmannów, Geretów, co to nie byli ani Polakami, ani Niemcami z Rzeszy, ani Prusakami w znaczeniu późniejszym, tylko Toruńczykami zadowolonymi o przywileje miejskie, i uprawiającymi, nawet wobec innych miast polsko-pruskich, partykularny patryjotyzm toruński, oraz dzielnicowy patryjotyzm królewsko-pruski. Jest dziś Toruń polski — i żyje wspomnienie pruskiej w tych samych murach twierdzy Hohenzollernów. W takim stanie rzeczy autor umiał traktować Toruńczyków nie jako materiał na doskonałych Polaków lub Prusaków, ale jako swoisty typ mieszczan polsko-niemieckich, samorządowców i autonomistów. Nie wkraczając w dziedzinę, przez innych świeżo opracowaną, że wspomniemy cenną pracę Stanisława Tynca o gimnazjum toruńskie, tudzież solidne dzieje wewnętrzne Torunia pióra Leona Koczego, zainteresował się p. Wałęga wyłącznie polityczną historią miasta w szerokim znaczeniu. Miał wprawdzie poprzedników Niemców z szanownym starym Wernicke'm na czele, w toku jednak badań wyszło na jaw, ile jest do sprostowania lub do uzupełnienia w wykładzie nawet takiego Maerckera, Kestnera, Semrau'a, Tietzen'a, Markulla; zwłaszcza wszystkie zetknięcia Torunia z okolicznym żywiołem polskim, mianowicie ze szlachtą chelmińską, dobrzyńską, kujawską, z zakonami, z ruchami narodowymi 1733-6, oraz 1768-72 roku, wymagały gruntownej rewizji.

Wywiązał się autor z tego zadania w miarę dostępnych środków materialnych, z sumiennością, która napewno nauce naszej ujmie nie uczyni. Przerobiwszy w Krakowie w bibliotekach Czartoryskich, Jagiellońskiej i Polskiej Akademii Umiejętności rozproszone, więc mało dostępne dla Niemców źródła rękopiśmienne, zakwaterował się w Toruniu i wysperzał w tamtejszym archiwum miejskiem taką mnogość żywych faktów, że wobec niej erudycja poprzedników okazuje się ulamkową. Niczego tu nie przemilczano dla względów politycznych ani popularyzatorskich; autor monografista słusznie wyszedł z założenia, że jego rzeczą i rzeczą finansującego to wydawnictwo Towarzystwa Naukowego jest dać możliwą pełnią wiedzy, z której późniejsi popularyzatorzy wybiorą może obfitszą k'wintencję niż ta, jaką podano w odpowiednim ustępie świeżo wydanych Dziejów politycznych miasta Torunia (w pracy ziorowej z okazji siedemsetlecia miasta). Następcy, którym los pozwoli sięgnąć do archiwaliów gdańskich

ŻYCIE KULTURALNE

PARK NARODOWY W TATRACH I POLSCY PRZYRODNICY

Z Krakowa donoszą nam (kt):
Polskie Towarzystwo Przyrodniców Im. Kopernika odbyło temi dniami walne zgromadzenie. Obok innych spraw, do których jeszcze wróce, zajęto się kampanią spekulacyjną, jaka ostatnimi czasy została wszczęta przeciw utworzeniu w Tatrach Parku Narodowego. Rezultatem stała się uchwała, stwierdzająca, że ustawa o ochronie przyrody, która ma być niedługo przeprowadzoną przez ciała ustawodawcze, jest jednym z najważniejszych postulatów naukowych i kulturalnych w Polsce. Skarb państwa zakupił w Tatrach znaczne obszary gruntowe i leśne, stając się najpo-

ważniejszym właścicielem terenu tatrzańskiego. Walne zgromadzenie wita ten fakt jako gwarancję, że Park Narodowy tatrzański będzie rychło utworzony.

Osobno uchwalono przez aktywną wyrazić serdeczne podziękowanie prof. dr. Władysławowi Szaferowi za jego pracę przy realizowaniu ustawy o ochronie przyrody. Uchwałę tę stanęli przyrodnicy polscy przy boku prof. Szafera w chwili, gdy jego troska o ochronę przyrody wywołała znane ataki jednego z pism codziennych, dyktowane względami dalekimi od przyczyn rzeczowych.

NAUKA

Nowe badania nad protestantyzmem w Polsce. Z miłym uczuciem stwierdza się wzrost naukowej twórczości w ośrodku lubelskim. Pracuje tam szereg uczonych w uniwersytecie oraz w Towarzystwie Przyjaciół Nauk, które publikuje rozprawy i książki Hahna, Kukulskiego, Kamińskiego, Zyczyńskiego, Białkowskiego, Rabinina. Ostatnio zwrócił na siebie uwagę Aleksander Kossowski badaniami nad protestantyzmem w stronach lubelskich w wiekach XVI i XVII. Obejmują one niedługo także i Wołyn. Badania te w ostatnim czasie nieco osłabły, tem miłej wita się je w ośrodku katolickim, jakim jest Lublin. Miał on niegdyś wielki udział w życiu kulturalnym, które wiązało się najczęściej z religijem. Opozycja antykatoicka była tam wczesna. Mnożyły się w Lubelszczyźnie zbory, odbywały synody i dyskusje między kalwinami i arjanami, rej wodzili wśród arjan lubelskich Niemcewicz, Czechowicz, i inni, tam też działał głośny arjanin Smalenin. Potem ruch różnowierczy osłabł. Autor rozważa dzieje protestantyzmu okresami, dorzucając szczególnie ze źródeł archiwalnych cenne przyczynki. Pisze żywo i interesująco o dziejach zborów, ludzi, spraw i daje niewątpliwie ważny dorodek, który nauka odpowiednio oceni i zważy. (T. Gr.)

RUCH REGIONALISTYCZNY

Co to jest „Kaziuk” wileński? W ostatnim zeszyście „Ilustracji Polskiej” znajdujemy barwny feljton z Wilna p. t. „Kaziuk wileński”. Mowa tu o jednej z osobliwości tego miasta — kiermaszu ludowym, czy odpuszcie, obchodzonym w dniu 4 marca, w dniu św. Kazimierza, patrona Wileńszczyzny. W „Kaziuku” biorą udział wszyscy Wileńanie. Na Łukiszczach panuje gwar i ruch. Tłumy ludzi cisną się przy straganach, na których rozłożone są przeróżne towary. Są tu sprzęty domowe, wyroby garncarskie, zabawki, samodzielnie wileńskie, pudełka pięknie zdobione itp. Do tradycyjnych zakupów na „Kaziuku” należą smorgońskie obwarzanki, krotko „smorgonki”, oraz artystycznie malowane i lukrowane serca z ciasta. Każdy, kto kiermasz odwiedzi, czuje się w obowiązku kupić tych smakołyków na straganie. Barwny feljton o „Kaziuku” ilustrują ładne zdjęcia rodzajowe z kiermaszu. (tk)

TEATR

„Niespodzianka” na Wołyniu. Piszą nam z Lucka: Teatr nasz, zostający pod dyrekcją p. A. Rodziewicza, rozpoczął objazd po większych skupieniach wołyńskich ze sztuką K. H. Rostworowskiego „Niespodzianka”. Do roli Matki pozyskana została p. Stanisława Wysocka, słowna wykonawczyni tej monumentalnej postaci.

MUZYKA

Opery - jednoaktówki. Z Rzymu donoszą nam (rm): Kompozytorzy włoscy, uprawiający teraz żywo operę, ten narodowy typ muzyki widowiskowej, chętnie sięgają po sukces zapomocą jednoaktówek. Niedawno wystawione w Wenecji „Falszywy Arlekin” Malipiera oraz „Baronowa di Carini” Mul'ego są jednoaktówkami. W Genui, w teatrze Carlo Felice odśpiewano dwie opery jednoaktowe, mianowicie „Marja Egipcjanka” Respighiego i „Monacella della fontana” Mul'ego, a dodano do nich Rossiniego jednoaktówkę „La cambiale di matrimonio”

VARIA

Aktor pisarzem. Znany artysta sceny poznański, p. Stanisław Plonka-Piszer wydał nakładem Księgarni A. Cybulskiego w Poznaniu książkę p. t. „Groźba”. Zawiera ona dwie krótkie powieści. Tytułowa rozgrywa się w środowisku poznańskim, w pamiętnych dniach wielkiej wojny, aż do powstania wielkopolskiego. Środowiskiem powieści jest drobnomieszczańska rodzina poznańska. Kompozycja powieści szwankuje trochę, styl niezawsze dość giętki jest i autorowi posłuszny, ale ciekawe obserwacje, interesujące obrazki z życia okupują te niedociągnięcia. Mniej pewnie czuje się autor na gruncie psychologicznej powieści z życia wsi, jaką jest drugi utwór, wchodzący w skład tego tomu, p. t. „Na kwatery”. (vp)

POZNAŃSKI PRZYJACIELE ASTRONOMJI ZBIERAJĄ SIĘ PO RAZ PIERWSZY

W mieście naszym, jak donosiliśmy swego czasu, zawiązał się miejscowy oddział Polskiego Towarzystwa Przyjaciół Astronomji. W niedzielę, d. 4 marca, odbędzie on pierwsze posiedzenie naukowe o godz. 17 w Collegium Minus, sala nr. 22. Na porządku dziennym znajduje się odczyt p. t. „Gwiazdy zmienne”, ilustrowany obrazami świetlnymi. Wygłosi go dr. Janusz Pagaczewski, st. asystent naszego Obserwatorium Astronomicznego, autor zamieszczanych w Dziale Kultury i Sztuki artykułów o astronomji, które tak zainteresowały naszych czytelników. Goście mile widziani, wstęp wolny.

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Yvetta Guilbert jako karykaturzystka. Słynna swego czasu piosenkarzka francuska Yvetta Guilbert jest także karykaturzystką. Ostatnio wystawiła w paryskim „Salon des artistes revolutionnaires” szereg groteskowych rysunków. Dar karykatury nieraz łączy się z muzyką i śpiewem. Wiadomo że Cariso był dowcipnym karykaturzystą, podobnie jak wiołoczelista warszawski E. Kochański, brat świeżo zmarłego skrzypka.

i zagranicznych, lub którym uda się odnaleźć ukryte gdzieś jeszcze w Polsce nieprzebadane przyczynki, ocenią z perspektywy ten przyrost wiedzy, jaki znajdują w niniejszych tomach. Jedno można oszacować już z góry: że nauka historyczna polska, naśladując pilność swej starszej siostry niemieckiej, jeżeli tylko zechce, potrafi górować na pogranicznych terenach znajomością języków i przez to równomiernie wnikięciem w obustronne przeżycia.

Dr. Wł. Konopczyński.
Kraków.

Pisma nadesłane

„Tęcza”. Nr. 1. Treść: S. Wasylewski: „Królowa z Hotelu Lambert”. — Ks. dr. J. Piwowarczyk: „Przemiany społeczne”. — M. Turwid: „Spóźniony wywiad”. — J. Marlicz: „Dobre serce”. — Z. Wiśniewska: „Jamnik”. — J. Grelinski: „Bajka”. — W. Münchhausen: „Mitość w Laponji”. — W. Lam: „Urok starych domów”. — „U autorów”. — „Trzeciej siostry”. — Konkurs na znakomłość kultury polskiej. — H. Plomieniczek: „Monte Carlo”. — Z. Łubowa: „Dr. Banting i jego Insulina”. — M. Samozwaniec: „Milcz, gdy do mnie mówisz”. — S. Miłaszewski: „Wilja”. — W. Bók: „Wskrzeszenie Łazarza”. — B. Obertyńska: „Zawiane ślady”. — J. Mergentaler: „Na drogach gwiazd”. — Wiedza i życie. — Przegląd spraw miesiąca. — Rozrywki umysłowe. — Adres Red. Poznań, Aleje Marcinkowskiego 22.

„Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny”. Zesz. I. Treść: Prof. St. E. Rappaport: „Tendencje rozwojowe prawa

karnego międzynarodowego”. — Prof. B. Winiarski: „Przyczynki do rozważań nad stosunkiem prawa międzynarodowego do prawa rzymskiego”. — Prof. A. Peretiatkiewicz: „Reforma studjów prawniczych”. — Prof. A. Heydel: „Mierzenie elastyczności, popytu”. — C. Łagiewski: „Polskie przedsiębiorstwa państwowe”. — Prof. L. Waściszewski: „Charakterystyka społeczno-demograficzna ludzi pracy, dotkniętych gruźlicą”. — Przegląd piśmiennictwa. — Prof. J. Makowski: „Przegląd zobowiązań międzynarodowych Polski”. — Kronika ustawodawcza. — Sądowictwo. — Kronika gospodarza i socjalna. — Adres Red. Poznań, Zamek, pok. 9.

W następnym Dziale:
DUSZA CZARNEGO CZŁOWIEKA
przez
dr. Stefana Szumara.

*) Stanisław Wałęga: Dzieje polityczne Torunia i schyłku Rzplitej (1724 — 1793). Tom I, 1933. 4° str. 390 i 6 tablic ilustr. Roznikij Tow. Naukowego w Toruniu, 39.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Zbędny import rolniczy

Z naszym handlem zagranicznym doszliśmy do dziwnego stadium. Nasz przywóz skurczył się do takich rozmiarów, że prawie stał się niespostrzeżalnym. Na głowę ludności przypada 27,— zł rocznie przywozu! To też rola Polski na rynku światowym zmalała do rozmiarów mikroskopijnych. Udział nasz, jako odbiorców, w wywozie Anglii wynosi pół procentu całego jej eksportu, Holandji — trzy czwarte procentu, Francji — półtora procentu...

Bodajże rację miała ta osoba, która tłumaczyła nam, że rokowania nasze z zagranicą o nowe traktaty handlowe dlatego trwają tak długo, ponieważ jesteśmy na rynku światowym „quantité négligeable”. Nasi kontrahenci zagraniczni nie mają o co się kłócić z nami, ale też nie mają poczekać!

W tych warunkach walka ze zbędnym importem mocno zatraciła na ostrości. A raczej, zdaniem naszym, powinna przenieść się z płaszczyzny przemysłowej na rolniczą. (Nawiasem mówiąc, bynajmniej nie negujemy potrzeby dalszego krzewienia patriotyzmu gospodarczego i dalszego propagowania hasła „kupuj krajowe wyroby przemysłowe”. Ustawiczne zaprawianie umysłów tem hasłem jest potrzebne „na zapas”, do czasu, kiedy zbędny import przemysłowy znów się pojawi.)

Otóż, jeśli chodzi o zbędny import owoców rolnych i produktów spożywczych, to ten niestety istnieje. I panoszy się w sposób doprawdy oburzający.

Weźmy jabłka kalifornijskie. Czyż to nie skandal, że do kraju rolniczego, jakim jest Polska, przywozi się za setki tysięcy złotych jabłek, i to z krajów, z którymi posiadamy deficytowe saldo bilansu handlowego? Wiadomo, dlaczego się tak dzieje: nie mamy w Polsce odpowiednich ilości standardyzowanych jabłek zimowych, nie mamy „konserwatorów” dla jabłek. No, to dlaczego rolnictwo i sadownictwo nie zapełnią luki i nie zasada odpowiedniej ilości jabłoni odnośnych gatunków zimowych? Odpowiedź: trzeba czekać 10 lat na pierwszy zbiór...

Dziesięć lat temu mówiono to samo. Pamiętamy doskonale! Ale — rzućmy jabłka. Weźmy zboża.

Czy wiecie, że do Polski przywozi się zboże? Tak! — z boże. Jak gdybyśmy się nie dławili we własnym zbożu, przywozimy je z Niemiec. I to coraz więcej!

Przeciętny miesięczny przywóz pszenicy do Polski w r. 1932 wynosił 1390 tonn, a w r. 1933 wzrósł do 2546. Żyta w r. 1932 — 635 tonn przeciętnie miesięcznie, a w r. 1933 — 1107 tonn. Pomnóżmy to razy dwanaście, a uzbiorą się ładne ilości! Zbędny ten import sięga do nas przez „dziurę śląską”, korzystając z odpowiednich postanowień umowy śląskiej. Obrót górnośląski zbożami był dawniej per saldo korzystny dla Polski. Ostatnio jednak sytuacja się zmieniła. Miano ją unormować w drodze porozumienia się ze stroną niemiecką. Czas najwyższy, aby się to stało!

Możnaby jeszcze mówić o rosnącym imporcie ryżu, oleistych itd. Ale już i to, co wyżej powiedziane, uprawnia nas do wniosku: zatamowawszy zbędny import przemysłowy, nastawmy się na walkę z niepotrzebnym i szkodliwym przywozem rolniczym!

Lir, funt i dolar

W dniu 28 lutego nastąpiła na wszystkich giełdach wybitna poprawa waluty włoskiej. Poprawę tę należy przypisać uspakajającym wyjaśnieniom włoskiego ministra finansów. Stwierdził on, że niezłomną wolą rządu włoskiego pozostaje utrzymanie waluty na podstawie złotej, co ustalone zostało ustawą stabilizacyjną z grudnia 1927 roku. Minister przypisuje ostatnio notowany spadek lira pogłoskom, rozsiewanym przez spekulację. Pogłoski te są pozbawione wszelkich podstaw. Chwilowe osłabienie waluty włoskiej, nie przekraczające wszakże 1/2 — 1 proc. wartości mogłoby być obecnie uzasadnione uwzględniając ogólną nerwowość na rynku dewizowym, sezonowy spadek ruchu turystycznego oraz pasywność handlu zagranicznego Włoch w pierwszych miesiącach rb. Wahania kursu lira w pow. rższych granicach notowane były i przedtem: nie stanowią więc one żadnych niepokojących objawów. Dolar miał w dniu dzisiejszym tendencję niejednorodną, przeważnie mocniejszą; natomiast funt spada w dalszym ciągu.

Przeciwko samowoli władz przy wymiarach podatkowych

Niedawno temu prasa codzienna podała wiadomość, że jednemu ze znanych adwokatów warszawskich, który złożył zeznanie o dochodzie na rok 1933, obejmujące 30 000 zł dochodu, Urząd Skarbowy ustalił ten dochód na 100 000 złotych i wymierzył odpowiedni podatek dochodowy.

Adwokat ten wychodząc z założenia, że Urząd Skarbowy musi niewątpliwie posiadać niezbitne dowody, że dochód jego wyniósł istotnie 100 000 zł wyciągnął wniosek, iż brakujące 70 000 zł zostały mu skradzione przez jego plenipotentę.

Wobec tego zaskarżył swego plenipotentę o kradzież do prokuratury i zawiadomił o tem dotyczącą władzę skarbową, uprzedzając ją, że będzie musiała udowodnić w sądzie tę kradzież.

Skutek nastąpił bardzo szybko. Władza skarbowa natychmiast zawiadomiła adwokata, że jej wymiar jest wynikiem pomyłki i że uznaje w całości zeznanie adwokata, o dochodzie odpowiadającym na sumę 30 000 złotych.

Takie oto są metody, sposoby i środki postępowania niektórych naszych władz wymiarowych. Jeżeli obywatel składa zeznanie sumiennie i odpowiada prawnie za zgodność jego z faktycznym stanem swoich dochodów, to władzom wymiarowym nie wolno według własnego uznania zmieniać dochodu płatnika, albowiem jest to prawnie niczem nieuzasadnione. Władza wymiarowa tylko wtedy może zmienić zeznanie płatnika, kiedy mu udowodni, że dopuścił się fałszerstwa. Ale wtedy obowiązana jest do pociągnięcia go do

odpowiedzialności karnej.

Obecnie znowu notujemy fakt pogwałcenia prawa przez władze wymiarowe Urzędu Skarbowego w Łodzi. Władze wymiarowe wyznaczyły od placu narożnego, wychodzącego na ul. Syrokomli Nr. 15 i Gen. Sułkowskiego Nr. 37 — państwowy podatek od placów niezabudowanych, przyczem od jednego i tego samego placu wyznaczyły 2 podatki; pierwszy od ulicy Syrokomli Nr. 15 — drugi od ulicy Sułkowskiego 37. — Nie dość na tem. Plac ten nabyto w r. 1929, a więc w okresie najlepszej koniunktury za sumę 2 000 złotych. Tymczasem Urząd Skarbowy uważając, że cena placów budowlanych wzrosła w okresie kryzysu, określił jego wartość od ul. Syrokomli Nr. 15 na sumę 4 299 zł, a od ulicy zaś Gen. Sułkowskiego na sumę 3 300 zł. Jest to jaskrawym dowodem zupełnej dowolności w postępowaniu władzy skarbowej przy ocenianiu wartości placów.

Mimo, że właściciel tego placu p. Władysław S. trzykrotnie interwenjował w Urzędzie Skarbowym, mimo, że wskazywał na bezprawność dwukrotnego opodatkowania jednego i tego samego placu, jednym i tym samym podatkiem, mimo, że wskazywał na dowolność przy określaniu wartości tego placu — Urząd Skarbowy uznał obydwaj nakazy płatnicze za prawomocne.

Takie wypadki nieuzasadnionej dowolności, które w dzisiejszych ciężkich czasach szerszą niezadowolone i nieufność podatników, winny być z całą stanowczością wypłenione z urzędów skarbowych.

W sprawie ubezpieczenia na życie wśród kupiectwa

W związku z naszym artykułem zamieszczonym w nr. 91 z dnia 27 lutego r. b. p. t.: „Hasło „swój do swego” winno obowiązywać również kupiectwo” stwierdzamy, że niewymienione zresztą przez na towarzystwo ubezpieczeń, które zawarło umowę ze Zjednoczeniem Kupców Detalistów Branży Kolonjalnej w sprawie ubezpieczenia na życie jego członków, należy do nielicznych już w polskiej asekuracji towarzystw krajowych, które zostały wymienione jako takie w odezwie Związku Obrony Przemysłu Polskiego, zamieszczonej na naszych łamach w dniu 3 czerwca ub. r.

Zaznaczamy, iż nie kwestjonowaliśmy we wspomnianym artykule faktu, iż chodzi tu o towarzystwo krajowe. Po zbadaniu szczegółów sprawy stwierdzamy, że towarzystwo to nie ma przewagi kapitału żydowskiego, który wynosi około 40 procent ogólnego kapitału akcyjnego.

„Original”, „Silesia”, „Soledad” i „Muza”, papierosy: „Radio” i „Sokoły”, tytoń „Kapral” oraz tabaka gatunku „Przednia” i „Zwycajna”. Wyroby tytoniowe skreślone z cennika będą sprzedawane do wyczerpania zapasów po cenach dotychczasowych. Natomiast został wprowadzony nowy gatunek cygar „Ligia” w cenie 20 gr. za sztukę i nowy gatunek papierosów „Bridge” w cenie 7 gr. za sztukę.

Z ZAGRANICY

(z) **Dewaluacja dinara?** Donoszą z Belgradu, że wszyscy członkowie dyrekcji Jugosłowiańskiego Banku Narodowego podali się do dymisji bez podania przyczyn. Sfery finansowe przypuszczają, że gremjalnie to ustąpienie tłumaczy się zamierzoną jakoby dewaluacją dinara.

(z) **Zwyzka cen w Czechosłowacji jako wynik dewaluacji korony.** Na rynku czechosłowackim daje się zauważyć wzrost cen, zupełnie zrozumiały z uwagi na dewaluację korony. Zapowiedzi zwalczania nieuzasadnionej zwyzki cen, jak dotychczas, nie zahamowały zupełnie uzasadnionej zwyzki cen artykułów, importowanych do Czechosłowacji. Z biegiem czasu zwyzka cen najprawdopodobniej rozciągnie się na większą ilość artykułów. Zjawisko wzrostu cen, które — jak się wydaje — nie było wystarczająco brane pod uwagę przy decyzji dewaluowania korony, wysunie cały szereg problemów doniosłej wagi, których rozwiązaniem będzie musiał się zająć rząd czechosłowacki.

(z) **Ameryka ubiega się o zamówienia sowieckie.** Z Waszyngtonu donoszą, że 500 wielkich firm amerykańskich zamierza ubiegać się o zamówienia sowieckie. Państwowy Bank Eksportowo - Importowy, finansujący specjalnie eksport amerykański do Z. S. R. R. ma zostać otwarty w najbliższych dniach.

RADJO

Piątek, dnia 2 marca 1934 r.

Poznań (346 m) 13.00 płyty; **14.02** giełda; **17.50** skrzynka rolnicza; **19.20** „Weekend”; **22.40** płyty.

Warszawa (1415 m) 7.00 audycja poranna; **12.05** zespół salonowy Niny Mańskiej; **15.40** koncert ork. dętej; **16.00** recital śpiewaczy Ireny Cywińskiej; **16.40** „Przegląd wydawnictw”; **16.55** arje i pieśni w wyk. Jarosława Goebła - Tarnawy (bas); **17.20** trio kameralne; wyk.: Małgorzata Trombińska - Kazuro (klawesyn), T. Ochlewski (skrzypce) i M. Szaleski (altówka); **17.50** „Pogadanka rolnicza”; **18.00** „Nowe statuty szkoły powszechnej i gimnazjum” wygł. nac. Sylwestera Klebanowski; **18.20** przeboje Władysława Dana w wyk. Mieczysława Fogga; **18.50** lekka muzyka instrumentalna z płyt; **19.20** Dokąd jechać w święt?; **19.25** odczyt aktualny; **19.40** wiadomości sportowe; **19.43** komunikat śniegowy z Krakowa; **19.47** dziennik wieczorny; **20.00** „Myśli wybrane”; **20.03** pogadanka muzyczna — prel. prof. Stan. Niewiadomski, tr. z Filharmonji Warsz.; konc. symf. wykona: Ork. Filharm. Warsz. pod dyr. Emila Coopera oraz Marja Duńska (fort.); w przerwie: „Słońce zwrotników w naszej literaturze” wygł. Bohdan Pawłowicz (feljeton literacki); **22.40** muzyka taneczna z dancingu „Adria”.

Programy zagraniczne. Lahti: 19.05 koncert muzyki polskiej pod dyr. Ignacego Neumarka; **Budapeszt:** 19.30 tr. z opery; **Bukareszt:** 20.00 koncert symf.; **Kopenhaga:** 20.00 „Saul i Dawid” — opera Nie!sena (tr. z Opery Królewskiej); **Oslo:** 20.00 koncert symf.; **Praga:** 20.05 koncert symf.; **Mediolan:** 21.00 koncert symf.; **Poste Parisien:** 21.10 koncert symf.; **Londyn Reg.:** 22.15 koncert kameralny.

Najkorzystniejsze źródło zakupu radiodbiorników

„Radiola” Biur. Radiotechniczne, Poznań, Gwarna 11. Telefon 35-55.

28 668

METROPOLIS

Od piątku, 2-go marca

Wielki film francuski osnuty na tie bujnego życia współczesnego Paryża.

14 LIPCA

genjalnego RENE CLAIR'a z uroczą ANNABELLĄ.

nr 5356

KRONIKA GOSPODARCZA

Ciekawy odczyt

Zagadnienia rasowe nabrały ostatnio rumieńców życia zwłaszcza pod wpływem literatury hitlerowskiej.

O związku między zagadnieniami rasowymi a dziedziną gospodarczą mówić będzie na zebraniu, organizowanym przez sekcję ekonomiczną Tow. Prawniczego i Ekonomicznego w piątek, 2 marca rb. o godz. 20-ej w sali 22-oj Uniwersytetu p. doc. dr. K. Stojanowski.

Goście mile widziani. Bilety po zł 1, i 0,25 (dla młodzieży akademickiej). Członkowie mają wstęp wolny.

PODATKI I OPŁATY

(p) **Szacowanie majątku spółek akcyjnych.** W Dzienniku Ustaw Nr. 13 z 1934 r. ukazało się rozporządzenie wykonawcze o składzie i sposobie działania komisji szacunkowych, powoływanych do ustalania wartości majątku spółek akcyjnych. Rozporządzenie to wydane w wykonaniu art. 105 i 102 prawa o spółkach akcyjnych dotyczy wszystkich spółek akcyjnych z wyjątkiem bankowych i ubezpieczeniowych. Do komisji wchodzi przewodniczący, wyznaczony przez ministra przemysłu i handlu oraz conajmniej 2 członków z pośród osób wskazanych przez izby przemysłowo-handlowe. Komisja dokonuje szacunku na podstawie materiałów i dokumentów przedstawionych przez zarząd spółki akcyjnej i ma prawo żądać uzupełnienia dowodów, składania wyjaśnień oraz prawo powoływania biegłych na koszt spółki akcyjnej. Za oszacowanie majątku spółki komisje pobierać będą od spółek akcyjnych wynagrodzenie w wysokości 1 zł. od każdego tysiąca ustalonej wartości szacunku aktywów, jeżeli szacunek nie przekracza 2.000.000 zł., najmniej jednak 600 zł.

Przy szacunkach wyższych do sumy 10.000.000 zł. włącznie pobierać będą komisje 50 gr. od każdego tysiąca nadwyżki ponad 2.000.000 zł. Wynagrodzenie dzieli się proporcjonalnie pomiędzy członków komisji. Ponadto spółka akcyjna obowiązana jest zwracać członkom komisji koszty podróży i diety w wysokości 30 zł.

Z KRAJU

(k) **Obliczanie i pobór nadzwyczajnej daniny majątkowej w r. 1934.** W Dzienniku Ustaw R. P. nr. 16 z 28 lutego ogłoszone zostało rozporządzenie ministra skarbu z 24 lutego br. w sprawie obliczania i poboru nadzwyczajnej daniny majątkowej w r. 1934. Szczegółowe omówienie tego rozporządzenia zamieścimy w najbliższym numerze pisma.

(k) **Porozumienie żelazne polsko - niemieckie.** Dwudniowe rokowania przedstawicieli przemysłu żelaznego Polski i Niemiec, które odbywały się w Düsseldorf, zakończyły się porozumieniem obu stron. Rokowania dotyczyły układu ramowego, który przewiduje kontyngent dla żelaza polskiego w wysokości 42.000 tonn i odpowiedni kontyngent dla stali szlachetnej. Równocześnie układ przewiduje pewien kontyngent dla złomu niemieckiego w Polsce. Rokowania miały charakter prywatny, i treść ich będzie miała znaczenie dopiero po unormowaniu stosunków handlowych między Polską a Niemcami. Jak wiadomo, unormowanie to spodziewane jest w najbliższym czasie.

(k) **Papierosy „Bridge” dla bridiżistów.** W Dzienniku Ustaw R. P. nr. 16 z dnia 28 lutego br. zostało ogłoszone rozporządzenie ministra skarbu z dnia 17 lutego br. o zmianie taryfy na wyroby tytoniowe. Na mocy tego rozporządzenia zostają wycofane ze sprzedaży niektóre gatunki cygar, papierosów, tytoniu i tabaki, a mianowicie: cygara: „Regalia”, „Delicias”, „Hawana”. „Belweder”, „Commerciales”, „Brita-

SOS najstarsze schronisko dla bezdomnych

Smutny obraz nad głównym traktem — 600 bezdomnych i bezrobotnych — Nędza materialna i moralna — Wysiłek ks. prał. Mazurkiewicza i Tow. św. Wincentego a Paulo — Ratunku — potrzeba wszystkiego!

Są w osiedlu nędzne schroniska z desek, wymoszczone słomą, liściem i t. p. podtrzymywanych prętami leszczyny.

Najstarszym schroniskiem dla bezdomnych w Poznaniu jest osiedle bezdomnych Za Bramą Warszawską w pobliżu strzelnicy wojskowej. Wchodząc za kościół św. Jana Jerozolimskiego, widzimy małe domki z falistej blachy cynkowej, dawniejsze baraki wojskowe. Tam właśnie znajduje się owo siedlisko nędzy. Obok baraków cynkowych widzimy i inne małe schroniska dla bezdomnych, zbudowane przez nich „własnym przemysłem”. Ciasne schro-

Warszawskiej uliczki i place, nadają mu wygląd jakiejś stałej osady.

Przy ruchliwej szosie, stanowiącej główną arterję komunikacyjną z Poznania do Warszawy, gdzie według statystyk przebiega dziennie około stu samochodów, przyjezdny na samej niejako granicy wielkiego Poznania, spotyka się z barakami dla bezdomnych. Psuje to niewątpliwie przyjezdnym wyobrażenie o kulturalnym Poznaniu. Zbytecznymby było dowodzić, że są to

Proboszcz parafii św. Jana Jerozolimskiego, jest częstym gościem wśród mieszkańców osiedla bezdomnych. Często przybywają tam też panie ze Stowarzyszenia św. Wincentego a Paulo parafii Świętojańskiej, z p. przewodniczącą Radajewską i siostrą parafjalnego wydziału „Caritas” — Stanisławą. Przy baraku, gromada dzieci w otoczeniu ks. prał. Mazurkiewicza „pozowała” fotografowi „Kurjera Poznańskiego”.

niska z desek, wymoszczone z zewnątrz liściem, albo słomą, a nawet nawozem, by było ciepło w zimie, przypominają raczej typowe ziemianki żołnierskie z frontu wojennego, aniżeli mieszkania. Mieszkają tam w tej dawnej kolonii bezdomni już od 1919 roku, a przerysujące osiedle bezdomnych przy ul.

mieszkania niewystarczające, gdyż w jednej małej ubikacji mieszkają po dwie lub nawet trzy rodziny.

Uzyskane od wojska baraki z blachy cynkowej dają wprowadzić schronienie, jednak latem panuje tu nieznośny upał, a zimą syberyjski mróz. Fakt, że mieszka tam około 600 osób,

Gromada dzieci z osiedla przy ulicy Warszawskiej z radością pozuje fotografowi „Kurjera Poznańskiego”. Jak po buciakach widać, potrzeba tam oprócz odzieży i żywności, także obuwia.

posiada swą silną wymowę. W części są to bezrobotni, częściowo pochodzący z emigracji w Niemczech, wreszcie są to ludzie z różnych miejscowości, nawet jest ktoś pochodzący z Turkiestanu.

Oprócz zrozumiałej nędzy materialnej, szerzy się tam i nędza moralna, której z jak największym wysiłkiem należy przeciwdziałać.

Z inicjatywy i staraniem miejscowego proboszcza ks. prałata dr. Mazurkiewicza, powstała przed kilku laty ochronka dla dzieci. W schludnie urządzonej sali baraku, wyposażonej w ławeczki i stoły, zabawki i obrazy, zbiera się około 70 dzieci. Troskliwą opiekunką jest dzieciom uwielbiana przez nich siostra Stefanja Elżbietanka. Na ochronkę jednak niema środków, gdyż utrzymuje ją właściwie wyłącznie ks. proboszcz.

Parafia biedna, składa się z rolników i robotników, warstw obecnie ubogich jak powszechnie wiadomo. Wyteżoną i zbawczą pracę spełnia w tych ciężkich warunkach Tow. św. Wincentego a Paulo parafii św. Jana, którego przewodniczącą jest p. Radajewska.

Cały wysiłek idzie na to, aby ulżyć nędzy osiedla bezdomnych. Wydaje się bony żywnościowe w wydziale parafjalnym Caritas.

Za dużo jednak jest biedy, a za mało środków, jak na tak zaniedbaną dzielnicę naszego miasta. A przecież w jednym takim schronisku tego osiedla przy ciasnej uliczce jeden z mieszkańców (p. Piotrowski) mieszka z rodziną w ubikacji, w której wyprostować się nie może. Mieszkańcy osiedla w tak wielkiej liczbie, jak ich dzieci, żyją w nędzy.

Choć czasy są ciężkie, złagodzić ją można i trzeba.

Prawdziwie chrześcijańskie serce na widok tej biedy drgnie, gdy zobaczy ją zbliska. Dary przyjmuje proboszcz, w którego parafii znajduje się najstarsze w Poznaniu osiedle dla bezdomnych i w wielkiej części bezrobotnych ks. prał. dr. Mazurkiewicz, oraz prezydentka Tow. św. Wincentego p. Radajewska.

Czego potrzeba? — **Wszystkiego!** — Pieniądze można przekazywać przez P. K. O. nr. 213042 na konto „Ochronki dzieci rodzin bezdomnych parafii św. Jana”.

Wspomóżmy mieszkańców osiedla przy ul. Warszawskiej w myśl szczytnej zasady: że „duszą Miłosierdzia jest miłosierdzie nad duszą!” — a **zaskarżymy sobie serca ludzi bardzo biednych i naprawdę dobrych i godnych poparcia.** (kl).

Zgon najstarszej kobiety na świecie

W tych dniach na cmentarzu w Ballincmmon, w Irlandji, odbył się pogrzeb 123-letniej Katarzyny Brickland. Była to, jak twierdzi prasa angielska, najstarsza kobieta na całym świecie.

Urodzona w 1811 r. żyła za panowania sześciu monarchów angielskich: Jerzego III., Jerzego IV., Wilhelma IV., królowej Wiktorji, Edwarda VII i Jerzego V. Liczyła cztery lata, gdy rozegrała się bitwa pod Waterloo. Pamiętała doskonale wojnę krymską, o której wspominała często z pełną świadomością, gdyż liczyła wówczas już około 43 lat. Jednym z jej najbardziej trwałych wspomnień było pojawienie się pierwszego dylżansu publicznego w Irlandji; stanowiło ono inkby zapoczątkowanie nowej ery. Mając lat 23 była obecną przy koronacji młodej królowej Wiktorji, biorąc czynny udział w wspaniałych uroczystościach, jakie odbyły się w całym kraju. Przypominała ze zgrozą straszne lata głodu w Irlandji, szczególnie rok 1846/47, kiedy to dziesiątki tysięcy ludzi umierało śmiercią głodową. Współczesne postępy nie budziły w niej zachwyty. Do ostatniej chwili swego długiego życia zachowała pełną władzę umysłową i zgasiła łagodnie, otoczona 284 potomkami. S. F.

Dialog między funtem a dolarem

Londyńskie „Financial News” zamieściły dialog między funtem szterlingów a dolarem.

Mr. Funt: — Dzień dobry panu, Mr. Dolar, mam nadzieję, że czuje się pan zupełnie dobrze.

Mr. Dolar: — Wcale nieźle, mr. Funt. Postanowiłem stracić nieco na wadze. Lekarze przepisali mi pewne dość oryginalne medykamenty. Użyło mi już sporo na wadze, aczkolwiek nie jestem jeszcze tak lekki, jakbym sobie tego życzył. Mój doktor mówi, że chciałby wagę moją obniżyć o połowę w stosunku do tego, co ważyłem przedtem; w takim razie obiecuje mi zupełny powrót do zdrowia. Spodziewa się, że w każdym razie ubędzie mi że 40 proc. z tuszy.

Mr. Funt: — Ach, wystarczy i to. Przechodziłem podobną kurację dwa lata temu. Cierpiałem na uporczywą niestrawność, tak, iż lekarze zalecili mi w końcu

Wyborny w użyciu, racjonalny, tani
Jest eliksir. HEZADONT i pasta, CHLORAMI.

CHLORAMI

BIAŁA PASTA DO ZĘBÓW
HENRYK ŻAK POZNAŃ

Pg 3 276-2 1723

przeprowadzenie kuracji odtuszczającej. Czuję się teraz znacznie lepiej. Szkoda, że nie rozpoczął pan swej kuracji wcześniej. Ta sama historia co ze mną: w r. 1931 przechodziłem kryzys odtuszczenia.

Mr. Dolar: — Tak, tak, moc ludzi cierpi na odtuszczenie, na szczęście lekarze doszli do przekonania, że niema nic zdrowszego nad chudziźną. Or.

TEATRY

Z Teatru Polskiego

Wczorajsze przedstawienie „Czwartego do bridge’a” Grzymały Siedleckiego wyprzedane było do ostatnich miejsc. Dziś i jutro „Czwarty do bridge’a”. W sobotę arcykomiczna farsa „Ciapciuś”. W niedzielę popoł. po cenach znizowanych „Arleta i zielone pudła”. „Czwarty do bridge’a” i „Ciapciuś” grane będą na zmianę do końca tygodnia.

Dziś premiera „Wesołej wojny”

Zapowiedziana operetka genialnego kompozytora Jana Straussa „Wesoła wojna”, której premiera odbędzie się dziś, zainteresowała melomanów lekkiej muzyki tem więcej, że kompozytor dostatecznie znany jest z tak popularnych operetek jak „Baron cygański” i „Zemsta nietoperza”. Zespół dołożył wszelkich starań, by operetka ta wypadła ku największemu zadowoleniu publiczności. Udział w przedstawieniu biorą czołowe siły zespołu operetkowego. Dyryguje kapelmistrz Wiktor Buchwald.

W piątek staraniem Koła Rodzicielskiego przy gimnazjum Gen. Zamoyskiej „Wesoła wojna”. Czysty dochód przeznaczony na pomoc dla niezamożnych uczniów.

Jutro premiera „Zmartwychwstania”

Dziś w czwartek z powodu próby generalnej z sztuki „Zmartwychwstanie” (Katusza Masłowa) przedstawienie w Teatrze Nowym zawieszono.

Jutro w piątek premiera „Zmartwychwstanie” (Katusza Masłowa) według arcydzieła Lwa Tołstoja — sztuka w 5 aktach (15 obrazach) H. Bataille’a w nowej rewelacyjno-montażowej inscenizacji, oraz z gościnnym występem artystki Teatru Narodowego w Warszawie Haliny Cieszkowskiej. Sztuka ta cieszy się obecnie wielkim powodzeniem na scenach zagranicznych. W Paryżu utrzymuje się od roku na repertuarze, a w Moskwie grają ją w dwóch teatrach jednocześnie. „Zmartwychwstanie” to genialny obraz zmagania duszy ludzkiej o zwycięstwo dobra i prawdziwej miłości.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Dnia 26 lutego zgłoszono: Wawrzyn Szwabig robotnik kolejowy, 49 l. Tadeusz Szychowski, 4 l. 2 mies. 9 dni. Zuzanna Filipowska, z domu Rotterówna, 43 l. Wincenty Tomczak monter, 38 lat. Franciszka Pietzowa, z domu Piechnikówna, 61 l. Anna Korduan, z domu Döring, 73 l. Jakób Aron Frenkel, kupiec, 61 lat. Anna Sauszkowa, z domu Bardziejewska, 47 l. Kunegunda Nowaczykówna, z domu Firtasówna, 47 l. Jan Matecki, 4 l. 4 mies. 22 dni. Katarzyna Szpringerowa, z domu Gicówna, wdowa, 84 l. Stanisława Snieżewska, posługaczka, 35 l. Maria Józwiakówna, 21 l. Zdzisława Wawrzyńsiakówna, absolwentka, 23 l. Władysław Kulagowski mechanik, 50 l. Maria Maciejewska, z domu Müllerówna, 53 l. Maria Sławczyńska, z domu Tafelska, 58 l. Pelagia Sikorzanka robotnica, 27 l. Hans Budnick, kupiec, 62 l.

Dnia 28 lutego 1934 r. zgłoszono: Leon Michalski, emerytowany starszy sekretarz sądowy, 72 l. Helena Sawicka z d. Michalakówna, wdowa, 68 l. Wawrzyn Spychała robotnik 70 l. Józef Małczewski, bez zawodu, 20 l. Stefan Paterek 7 mies. Samuel Brie, handlowiec, 67 lat. Józefa Szulcowa z d. Rybarczykówna, wdowa, 76 l. Bolesław Przybylski, krakowic, 70 l. Wiktorja Alwin z d. Bugniówna, 70 l. Antoni Budzisz, robotnik 58 l. Franciszka Łuczakowa z d. Sobczakówna, wdowa, 85 l. Juljanna Bordzina z d. Bachorzówna, 70 l. Antoni Małyszczak, magister filozofji, 27 l. Józefa Kruszczyńska z d. Zawiejanka, 60 l. Henryk Józef Plewa 1 m. 20 d. Sylwester Olejniczak 2 mies. Władysław Wojciechowski, właśc. drogerji, 54 l. Zygfryd Lissner, inżynier 63 l. Gabryela Opatowiczówna 10 m 22 dni. Grzegorz Ziółkowski chórzysta, 30 l. Mieczysław Wawrzyński 3 m. 17 d. Nepomucen Machynia pom. ślusarski 23 l. Leon Tomaszewski malarz, 27 l. Wiktoria Kasprończówna, krawcowa, 35 l. Teodora Wiorzbińska z d. Krzyżagórska, 64 l.

**PUDER
ABARID**

Hygieniczny o subtelny zapachu, niewidoczny, nie zawiera metali, nie psuje cery i nadaje jej matową, białą.

**KREM
ABARID**

Doskonali do twarzy, przygotowany na miodkie i wyciągu z lilii białej, usuwa zmarszczki, zapobiega tworzeniu się nowych i nadaje twarzy świeży, młodzieńczy wygląd.

Niezastąpione do mycia twarzy suwi i biustu, oczyszczają porę skóry, pobudzają transpirację, zapobiegają tworzeniu się przyszczy i plam.

**OTRABKI
ABARID**

**KREM
PRALATÓW**

Idealny do rąk, wciera się do sucha, nadaje ręką aksamitną delikatność i białą, zapobiega pękaniu i czerwoności rąk.

LABORATORIUM PERFECTION WARSZAWA · SKLEP MARSZAŃKOWSKA 109

nr 5 336

SPORT

Mistrzostwa pięściarskie

W piątek o godz. 16 wzięcie i losowanie, a wieczorem początek walk

W składzie Łodzi zaszła pewna zmiana, bowiem nie przyjeżdża z powodu choroby Garncarek, a zamiast niego walczyć będzie Stahl II, natomiast w średniej pozostanie tylko Chmielewski. To przesunięcie nie powinno przynieść zmiany w półśredniej, gdyż Seweryniak da sobie niewątpliwie radę ze Stahlem. Również we lwowskiej drużynie zajdą zmiany nie składu, lecz ilości, bowiem reprezentowane będą wszystkie wagi. Obok poprzednio wymienianych przybywają: Schreiber — w lekkiej i Szkwardowski — w ciężkiej, obaj Żydzi.

Przy omawianiu szans z kolei przechodzimy do średniej, najmniej licznej po ciężkiej, gdyż posiadającej tylko 7 reprezentantów. Klasę dla siebie stanowią tu Majchrzycki i Chmielewski. Łodzianin znajduje się w nieszczególnej formie, od dłuższego już czasu nie występował, a ponadto ma uszkodzone wciąż kolano. W tych warunkach liczyć się trzeba, że Majchrzycki wreszcie zrewanżuje się za poprzednie przegrane. Ciekawy będzie debiut Ożarka, jeszcze surowego, rozporządzającego wszakże niezwykle silnym ciosem.

W półciężkiej, normalnie rzecz

Popularny „Tomasz” w Poznaniu

Prawdziwa uczta humoru i śmiechu w sobotę i w niedzielę oczekuje nasze miasto! Przybywa do naszego grodu po półrocznej nieobecności jeden z najmiłszych i najpopularniejszych ze wszystkich artystów polskich, jacy kiedykolwiek w mieście naszym gości, sam **LUDWIK SEMPOLIŃSKI**, popularny „Tomasz”, niezrównany odtwórca prześmiesznych typów i zdarzeń którego kapitalne piosenki „Gdyby ja byłem”, „Cholera”, „Przełęgł prasy” do dnia dzisiejszego nuci cały Poznań! Czy może być radośniejsza nowina dla Poznania, dla tych wszystkich tysięcy mieszkańców naszego miasta, którzy w skwarne lipcowe i sierpniowe wieczory w Zoologu — zaśmiewali się do łez z przepysznych kawałów i świetnych piosenek niezrównanego „Tomasa”.

Ludwik Sempoliński nie przybywa sam! Wraz z nim w komplecie cała ta wesoła piątka, która bawiła nas zawsze tak świetnie! A więc pełna temperamentu „vedetta” **JANINA SOKOŁOWSKA**, przemila **JANINA KOZŁOWSKA**, wytworny i ulubiony piosenkarz i konferencjer **JERZY SULIMA JASZCZOŁT** i świetna para baletowa **SOBOLTÓWNA — WOJNAR**. Znakomici artyści z Sempolińskim na czele wystąpią w mieście naszym tylko 2 razy a to:

w sobotę, 3 i w niedzielę, 4 marca o godz. 11 wiecz. w teatrze świetnym „Słońce” i zaprezentują naszej publiczności wielką rewję humoru, tańca i piosenki, złożoną z najnowszych i najweselszych przebojów stolicy!

Orkiestra pod dyrekcją kapelmistrza, **B. Kubika**. A więc wszyscy: starzy i młodzi, weseli i smutni, bogaci i biedni pamiętajcie: w sobotę i niedzielę, o godz. 11 wiecz. w „Słońcu” „rendez-vous” wszystkich sympatyków „Tomasa”. Czempredź do kasy, bo braknie biletów!

Ceny miejsce najniższe od 1—3 zł. — Szturm po bilety już się rozpoczął w składzie cygar p. Szrejbrovskiego, ul. Gwarna 20. Tel. 56-38. zg 5711

biorąc, powinniśmy mieć powtórzenie finału z mistrzostw okręgowych Warszawy pomiędzy Antczakiem i Karpińskim, według wszelkiego prawdopodobieństwa z tym samym rezultatem, chociaż nie jest wykluczone i zwycięstwo Karp. zwłaszcza jeżeli od tego czasu trenował. Wystrach zdaje się już jest „skończony” i raczej tylko Wezner lub Przybylski mogliby zrobić niespodziankę.

W ciężkiej, Pilat jest stuprocentowym niemal faworytem. Ciekawy tu będzie występ zapowiadającego się ponoć doskonale Chistowskiego z Gdańska.

Gry ruchowe

K. S. „Warta” oddział gier sportowych przypomina, że walne zebranie odbędzie się dziś o godz. 19 w sekretariacie klubu. Uprasza się o udział wszystkich członków oddziału. (kom)

Piłka nożna

„Sparta” i „Posnania”. Ciekawe to spotkanie odbędzie się w niedzielę o godz. 14.30 na boisku Sokoła przy Drodze Dembińskiej. Oba zespoły występują w pełnych składach. (kom)

„Skra” i „Korona”. Mecz towarzyski rozegrają te drużyny w niedzielę o godz. 11 na boisku „Korony” przy ul. Chociszewskiego. (kom)

Pięściarstwo

O mecz z Austrią w Poznaniu względnie w Warszawie pertraktuje PZB na dzień 2 kwietnia.

Niemcy proponują rozegranie meczu między państwowego w końcu kwietnia. P. Z. B. ze swej strony wysuwa datę 29 kwietnia.

Stosunki w P. Z. B. zaczynają się powoli wyjaśniać. Sędzia związkowy p. Edmund Dolniak został przez PZB dożywno zdyskwalifikowany.

Przewodniczący wydziału spraw sędziowskich PZB p. Gucki ustąpił ze swego stanowiska. Na jego miejsce dokooptowano p. Bielewicza.

Tytuł trenerów P. Z. B. uzyskali pp.: por. Łapiński z Poznania i Zygfryd Wende z Katowic.

Polska — Ameryka. W maju wyjeżdża reprezentacja pięściarska Polski do Ameryki, gdzie rozegra w połowie maja w Chicago mecz z reprezentacją Stanów Zjednoczonych. Mecz ten ma dla nas ogromne znaczenie, nie tylko ze względu na liczną Polonję, zamieszkującą Chicago, ale i również dlatego, że organizuje imprezę — „Chicago Tribune” jedno z najbardziej rozpowszechnionych pism, mające duży wpływ na amerykańską opinię publiczną i reklamuje od dłuższego czasu sport polski. W sprawie sfinalizowania rokowań

przyjechał p. Donald Day. Będzie on obecny na mistrzostwach Polski w Poznaniu i bezpośrednio skomunikuje się PZB. (PAT)

Tennis

Walne zebranie oddz. ten. „Warty” wykażoła duży żywotność sekcji w ostatnim roku. Poprawił się stan finansowy i powiększyła się ilość spotkań międzyklubowych. Ruchliwość ta zasługuje na podkreślenie z uwagi na brak wszelkiego poparcia i pomocy ze strony P. Z. L. T. oraz z powodu braku okręgowego związku. Silnie podkreślona jest strona towarzyska. Za 10-letnią przynależność do oddziału otrzymał dyplom p. Tuszyński, a za 5-letnie pp.: Hankiewiczówna, Szczesnowska, Adamski, Janicki, Jezierski, Linke, Rypiński i Tucholski. Nowy skład zarządu ukonstytuował się następująco pp.: kierownik — Janicki, sekretarz — Kusztelski, gospodarz — Kasprzak, skarbnik — Hybsz, radny — Rypiński, nac. sport. — Linke. Pod wnioskami uchwalono prelim. budżetowy, zatwierdzono składkę, w dotychczasowej wysokości oraz obowiązku treningi. Mistrzostwa klubowe postanowiono rozgrywać systemem punktowym. (wz)

Korespondencja z Czytelnikami naszymi

— J. P. z Wyrzyska. Rozporządzenie takie nie wyszło. (K)

— B. A. 11. Prawo do zwrotu składek nie przysługuje już w tych warunkach. Obowiązek opłacania składek istniał na-

dal, jeżeli mężatka była zatrudniona zarobkowo, a zwrot składek nie jest przewidziany. (K)

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

KURS RYTMIKI I PLASTYKI WALENTYNY WIECHOWICZOWEJ.

Przyjmuje się wpisy na kursa Rytmiki i Plastyki dla pań i Rytmiki i gier Rytmicznych dla dzieci w wieku od lat 5 do 14. Od 1 marca rozpoczynają się nowe kursa gimnastyki obchudzającej dla pań (kurs miesięczny i trzymiesięczny). Lekcje odbywają się w Studium Wychowania Fizycznego (Park Wilsona). Wpisy i informacje na miejscu codz. o godz. 4—5. W połowie marca odbędzie się popis rytmiki dzieci. zg 5710

Poleca Oryginalne

WINA

Krymskie i Kaukaskie z Piwnic Rządowych

M. ROTNICKI

HANDEL WIN

Fr. Ratajczaka 38.

dg 1092

W IKS-ie

pieniądź nie jest wszystkim

...i jak zwykle w sobotę będzie tiok (w szczególności pierwsza po 1-szym). Wystąpią na estradzie (jeżeli uda im się przedcisnąć) Rewelersi-Akademy „Sfera”. — A może jeszcze ktoś? — zależy od nastroju ducha — a będzie napewno z powodu że: a) wiosna, b) pierwsze 3 dni po pierwszym. Jutro dalszy ciąg komunikatu wiśniatego. zg 2709

„Dziennik Kujawski”

pismo narodowe i katolickie organ całych Kujaw informuje wszystkich o wszystkim i kosztuje tylko 2,50 miesięcznie, z odnośnieniem przez pocztę 2,89. zg 5 389

W Roku Świątym

na resztę kosztów Budowy Pomnika Najśw. Serca P. Jezusa w Poznaniu ofiarowali do dnia 20. 2. 34 r. 1801 zł 3p

Składamy serd. podz. p. dyr. St. Marciniakowi (Fa Powiernik) za bezinteresowne przeprowadzenie rewizji kasy Budowy Pomnika	8,50	Rodzina Kazińskich, Antoniewo zebrane na diamentowych godach małżeńskich Magdaleny i i Wojciecha Kazińskiego	10,00	N. Pytlówna, Kryszkowice	2,00
Ze skarbony przy Pomniku wybrano:		Ks. St. Siebertowa, Stanisławów	10,00	J. Bąkowa, Głogów	3,00
12. 2. 34	18,95	Ks. M. Łanek, Raba Wyżna	2,00	S. Kubakowa, Wieruszów	1,00
13. 2. 34	15,50	Ludwikowie Górny, Żnin	10,00	M. Turka, Kutno	8,00
14. 2. 34 3 mkn. w srebr. i	19,93	H. Splichalówna, Kraków	1,00	Ks. A. Wojnarowicz, Doli-	5,00
15. 2. 34	15,90	Sodalicia Pań, Olkusz	11,00	na	10,00
16. 2. 34	10,08	Ks. St. Karzewski, Kazimierz	1,00	J. Dylewicz, Toruń	5,00
17. 2. 34	15,15	Ks. St. Zukowski, Łuck	10,00	Plewński, Słupce	5,00
18. 2. 34	11,49	W. Zukowski, Żyrardów	5,00	M. Ryńska, Kielce	1,00
19. 2. 34	10,89	O. General Pius Przeździecki, Przeor OO. Paulinów na Jasnej Górze w Częstochowie	100,00	Tow. Kat. Młodzieży Polskiej Starszej w Środzie	20,00
20. 2. 34	14,45	B. Legierska, Leszna Góra	1,50	dobrowolne ofiary od członków:	
Ign. Drodz, Korytnica p. Raszów	2,00	L. Uzarski, Bobrowniki	5,00	Tow. Katol. Młodz. Pol. Starszej, Środa	20,00
Matysek, Poznań	5,00	n/Warta	5,00	Waligóra F.	2,00
H. Kozłowska sen. Poznań	10,00	Helena S. Rawicz	10,00	St. Palczewski	2,00
W. W.	5,00	M. Marciniak, Chobienice	3,00	J. Trawiński	2,00
Biurow. Par. św. Marcina	5,00	M. Jankowska, Nowe Miasto	1,00	Z. Rynarzewski	1,00
N. N. Szamotoły	5,00	A. Zdeb, Stryj	3,00	M. Węclawiak	1,00
K. Kujawa, z pr. o zdrowie dla całej rodziny	10,00	J. Ryzner, Lwów	2,50	B. Smorowski	1,00
N. N. z podz. za otrzymaną łaskę	3,50	A. Panchówna, Lwów	2,00	M. Kawczyński	1,00
N. N.	2,00	H. Stachlewska, Łódź	1,00	Ł. Zalewski	50,00
Helena Surmowa, z pr. o zdrowie	2,00	A. Idziorowa, Raszów za otrz. łaski z pr. o nowe na ten rok	3,00	J. Brzeziński	20,00
N. N.	1,00	K. L. z L. z podz. N. S. J. i Matki Najśw. za uzdrowienie syna z pr. o dalszą opiekę i o zdr. jego i rata	3,00	T. Krzysztofiak	50,00
razem:	23,50	Biurow. Parafjalne, Komorniki za skarbonki św. Tereski	30,00	W. Jankiewicz	1,00
Stow. Młodzieży Polskiej Miłosław	10,00	Biurow. Parafji, Siedlec k. Wolsztyna	5,00	L. Kujawa	50,00
Fr. Wegner, Strzelno 4 rata z podz. za uzyskana pomoc Boża z pr. o dal. we wszelkich moich pokornych modł.	5,00	N. N. Barcin w dowód wdzięczności za odebr. i z pr. o dalsze	5,00	K. Wojciechowski	1,00
S. Marja Walentyna Szabłowska, Felicjanka, Rzeszów	10,00	A. Hetmański, Kościan	2,00	St. Malicki	1,00
I. Derwojedowa, Kraków	2,00	N. Kapuściński, Gdynia	10,00	M. Zielonka	50,00
Z. Guzikówna, Zakliczyn	1,00	E. Niepokojencka, Strękowice Górne	5,00	S. Niklasiewicz	1,00
W. Morkowski, Dobrzyca z pr. o zdrowie i błog. w domu i interesie	3,00	W. K. Lewandowski, Grudziądz z podz. za otrzym. łaski z pr. o dalsze	5,00	J. Skarbecki	1,00
J. Hajdyrzowie, Suwałki	3,00	Ks. M. Gadek, Trynca	7,50	B. Szalamacha	50,00
Ks. Prob. Mikielewski, Różanka	1,00	Ks. Prob. W. Cetnarowicz, Trynca	2,00	Z. Bartkowiak	1,00
P. Bochińska, Inowrocław z podz. N. S. J. za odebr. i z pr. o dal.	3,00	M. Stogowska, Tuchola	5,00	St. Kubiak	50,00
		J. Lewicka, Kucharki	1,00	W. Kołodziejczak	1,00
				Wl. Kapturski	1,00
				J. Antonczyk	50,00
				J. Rachuta	50,00
				St. Meinhold	1,00
				St. Łuczak	50,00
				W. Chojnacki	50,00
				A. Waligóra	30,00
				R. Dziłkowski	1,00
				St. Urbanowicz	1,00
				W. Rajncz	50,00
				K. Torkowski	1,00
				Fr. Machajewski	1,00
				razem:	50,20
				B. Kolszowa, Gniezno	2,00
				Z. Cierniakowa, Bydgoszcz	5,00
				I. Wichliński, Tuliszków	5,00
				M. Maledki, Szamotoły	2,00
				J. Sieradziński, Leszno	5,00

Konto P. K. O. nr. 207 470. — Sekretariat św. Marcina 69, m. 17.

Staraniem Komitetu Budowy Pomnika odbywa się w każdy pierwszy piątek u O. O. Jezuitów msza św. o godz. 7-mej na intencję wszystkich żyjących i zmarłych ofiarodawców na Pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa.

PASTILLES VALDA
oczyszczają i wzmacniają drogi oddechowe
W sprzedaży w aptekach i składach aptecznych
ng 4745

Dnia 28 lutego 1934 r., rozstał się z tym światem po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., drogi nasz Komiliton, s. p.

Antoni Małyszczak

mag. fil., rycerz Kl. Filomatia Posnaniensis.

W Zmarłym straciliśmy gorliwego pracownika na niwie korporacyjnej, wiernego ideałom filomackim.

Pogrzeb odbędzie się w sobotę, 3. bm., o godz. 14.30 z Zakładu Przemienienia Pańskiego przy ul. Długiej.

dg 1093 **Konwent Kl. Filomatia Posnaniensis.**

W dniu 27 lutego 1934 r., zasnął w Bogu, po krótkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój kochany mąż, ojciec, teść i dziadek, s. p.

Leon Michalski

emer. starszy sekretarz sądowy.

Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 2 marca o godz. 3 po południu z kostnicy Szpitala Przemienienia Pańskiego na cmentarz św. Wojciecha. Msza św. nazajutrz o godz. 7 w kościele Serca Jezusowego na Jeźcach.

W ciężkim smutku pogrążona
żona.
zg 5707
Poznań, ul. Jasna 1.

Dnia 27 lutego o godz. 7,30 rano, zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., nasza najdroższa, nigdy niezapomniana matka, teściowa, siostra, bratowa, szwagierka, ciotka i babcia, s. p.

Wiktorja Alwinowa

z Bugajów
przeżywszy lat 70. Pogrzeb odbędzie się dnia 2 marca o godz. 3,30 po poł. z domu żałoby Marszałka Focha 80.

W ciężkim smutku pogrążeni
dzieci i rodzina.
zg 5706

Dnia 26 lutego 1934 roku, zasnął w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż, nasz kochany ojciec i dziadek, s. p.

Bolesław Przybylski

przeżywszy lat 72. Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 2 marca o godz. 4 z Szpitala Miejskiego na cmentarz Farny przy ul. Buk wskiej.

W ciężkim smutku pogrążona
żona z rodziną.
zg 5704
Poznań, ul. Garncarska 2.

Dnia 26. bm., zmarł członek Towarzystwa naszego, s. p.

Bolesław Przybylski

Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 2 marca o godz. 16 z kostnicy szpitala miejskiego na cmentarz par. farniej, ul. Bukowska.

Tow. „Pielgrzym“ pod wezw. Matki Boskiej
Wypadek 280. w Poznaniu. zg 5714

Dnia 27. bm., zmarł członek Towarzystwa naszego, s. p.

Wiktorja Kasprowiczówna

Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 2 marca o godz. 4 po poł. z domu żałoby, ul. Jeżycka 52 na cmentarz parafji jeżyckiej.

Tow. „Pielgrzym“ pod wezw. Matki Boskiej
Wypadek 281. w Poznaniu. zg 5712/13

Rutynowany sekretarz notarialny

pracowity, trzeźwy, długoletni pracownik biur adwokacko-notarialnych, ostatnio przez 7 lat na jednym stanowisku kierowniczem z powodu zgonu szefa (notariusza) poszukuje posady ewentl. w adwokaturze. Zgłoszenia Kurjer Poznański pod zg 5697

Wyprzedaż inwenturowa

od 1. III. 34 do 8. III. 34
20% rabatu
oświetleń elektrycznych - Żyrandoli - Abażurów

„STRZAŁA“

ng 5387 Zakłady Elektrotechniczne
POZNAŃ, ALEJE MARCINKOWSKIEGO nr. 20.

MASZYNA do GUMOWANIA i LAKIEROWANIA PAPIERU

NOWA CYLINDROWA
na 100 c/m roboczej szerokości, wraz z suszarnią będzie wystawiona na sprzedaż z licytacji dnia 5 marca 1934 r. w składzie wolnościowym firmy Bracia Wertans, Warszawa, ul. Elbląska 17/19, o godz. 1 min. 30 ppół. Tg 256

Restauracja w Hotelu Polonia

Tel. 79-59 Grunwaldzka 18 Tel. 79-59
wydaje od godziny 7 rano śniadanie 0,55 zł, obiady z 3 dań 1,10 abonament 0,90 Kolacje 1,20
P. T. Towarzystwom polecam bezpłatnie sale jak i gabinety na wszelkie uroczystości. zg 5715

600-700 litrów mleka

dziennie, później więcej, mogą do Poznania dostarczyć. Zgłoszenia z podaniem ceny uprasza się do Kurjera Poznańskiego pod zg 5708.

NIEMA URODY NI ZDROWIA

bez dobrych zębów Kartewicz, dentysta, Podgórna 4. Pr 2 516-41 96

Dnia 27 marca 1934 r., o godzinie 9-tej przed południem odbędzie się w Sądzie Grodzkim w Poznaniu
PRZETARG PRZYMUSOWY
nieruchomości, położonej w Poznaniu przy Starym Rynku 44, mającej oznaczenie hipoteczne Poznań, Stare Miasto Tom II, karta 44. Nieruchomość powyższa została oszacowana na 277.500 zł., a najniższa cena wywołania na 185.000 złotych. Na nieruchomości ciąży długoterminowa hipoteka amortyzacyjna Banku Gospodarstwa Krajowego. dg 1067

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, l, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tem 5 nagłówkowych.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-lamowy milimetr 50 groszy

Od 2-14. 3. 1934

TANIA REKLAMOWA SPRZEDAŻ DYWANÓW

Niebywała okazja taniego zakupu!
10-20% rabatu
Zwracamy uwagę na nasze okna wystawowe!

DYWANY ŻYWIECKIE BRACIA GÓRECCY

Pg 3 287-9,59 Specjalny Skład Dywanów
POZNAŃ, ul. NOWA 2. — Telefon 18-40.

Znak oferty naprzykład: n 2395, z 21 025, d 1811
l & d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 11.

1. KAMIENICE

Kamienice
3-pietrowa, czynszowa, składami w Bydgoszczy sprzedam. Dochód 10 700.—, cena 90 000.—, wpłata 70-80 000. Oferty Kurjer Poznański zg 28 812

Kupię
wille-ogród do 35 000 zł w Poznaniu pobliżu tramwaju bez pośrednika. Szczegółowe zgłoszenia Kurjer Poznański zg 29 570

Kamienica
Plac świetokrzyski, dochód 25 000 wpłaty 120 000. Małecki, Rybaki 20 a. zg 29 674

Kamienice
śródmieście dochód 5 280 sprzedam 28 000, wpłaty 18 000 reszta amortyzacja. Gruszczyński, Poczta 30. zg 29 661

Dom
z piekarnią w Fordonie przy Rynku, vis a vis Kościoła i szkoły z rocznym obrotem ca. 40 000 zł z powodu starości zaraz do sprzedania. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański ng 5 355

2. PIENIĄDZ

Udziału
czynnego skład 5 000 i więcej poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zg 28 578

Pożyczki w wysokości 15-20 000 zł
poszukuje się na I hipotekę na 100 morgowy kompleks łak podmiejskich. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod dg 1676

Kaucje
do 15 000 da były dyrektor handlu z akad. wykształceniem za otrzymanie posady lub wstąpi do dobrze prosperującej spółki. Oferty Kurjer Poznański zg 29 726

Pożyczki

500-1000 zł szukamy na I. hipotekę domu nowowbudowanego. Adres Kurjer Poznański zg 29 562

Mistrzowi
instalatorskiemu z własnym warsztatem i gotówką 1 000 zł dam stały miesięczny dochód. Oferty Kurjer Poznański zg 29 885

Pracę
stałą dam robotnikowi samotnemu lub z żoną i odstąpię umebowany pokój z urządzeniem kuchennym za wypożyczenie 300 zł na krótki czas, który dopomóż do handlu starym żelazem i smat. papieru. Oferty Kurjer Poznański zg 29 864

Wspólnika
albo współniczkę - gotówki 500 zł, poszukuje wyrobiony skład obuwia z towarami - dobry punkt. Zgłoszenia Kurjer Poznański zg 29 808

5. GDZIE MIESZKA

O Lisickim Janie
lat 37, synie Gracjana i Bogusławy, który posiadał jakiegokolwiek wiadomości, przesylny jest o zakomunikowanie Marij Lisickiej, Warszawa, Hoża 66, m. 17, ng 5 107

6. OŻENKI

Ulatwie
zapoznanie z panienką lat 22, bardzo ładną szatynką, miłutką, zgrabną, z lepszą rodziną, wykształconą, muzykalną i gospodarną w celu matrymonialnym. Majątek zapewniony w rzeczywistości, także gotówka. Panowie kulturalni, z wykształceniem, na pewnym stanowisku, do lat 35, którym zależy na idealnym małżeństwie, zechcą się zgłosić do Kurjera Poznański pod zg 29 718 nieanonimowo. Rzecz traktuje się poważnie, dyskretnie i honorowo.

Kawaler

posiadający 30 000 zł, poślubi pannę lub wdowę. Zgłoszenia Kurjer Poznański ng 5 341

4 OSOBISTE

Grafolog London

wszczęświatowej sławy!
Poznań, Śniadeckich 4, m. 10

Grafolog London zdumiewająco odkrywa wszelkie tajemnice z charakteru pisma, anonimów, fotografii. Wyszczególnia najważniejsze fakty w sprawach: życiowych majątkowych rozwodowych oraz o wyniku spraw procesowych. Określa charakter, zdolności, przeznaczenie. Na życzenie eksperymenty medialne. Zainteresowanym gra Loterii Państwowej wskaże numery szczęścia lub ostrzeże przed stratą. Dyskretne niekropujące przycięcia rano od 10-1 i od 3-8 wieczorem. W niedziele i święta od 3-6. zg 25 129

„Orlidal“

jest to środek dotychczas niebywały w kosmetyce - przodującym na usunięcie wszelkiego rodzaju schorzenia cery, usuwa zatarzale plamy, piegł, krosty, liszaj suchy itd. Do nabycia w większych drogeriach oraz Kraszewskiego 14. zg 29 746

7. SPRZEDAŻE

Dla pań
materiały jedwabne, wełniane 30% taniej jak w składzie. — Gwarna 14, II. zg 29 788

Dentystyczne
urządzenie tania sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zg 29 057

2 000

morg. gorzelnia, pałac, komfort, inwentarze, blisko Poznania 300 zł morga, wpłaty 500 000. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zg 29 883

Gramofony
płyty, mechanizmy, reparacje. — ceny niższe. F. Baloń, Poznań, Woźna 12. Pr 2 560-8,40

Pierwszorzędne czeresnie
alejowe w najprzebieższych odmianach handlowych tania sprzedam. Rudawski, Buk (Wlkp.) — Lwówecka 7, telefon 2. zg 29 097

Parcele
Rataje tania sprzedam. Tomczyk Dąbrowskiego 66. zg 29 169

Samochód
sprzedam mały 4 osob. limuzynę marki Opel 420 jak nowa. — Spieszne zgłoszenia Kurjer Poznański zg 29 123

Auto-Bazar
Bukowska 11/13. używane części zamienne do samochodów. zg 29 155

Kazimierzowstwu
podarki okazyjne. — „Lamus“, Strzelecka 1. zg 29 363

Pianino
mało używane sprzedam 1 400 zł za gotówkę. Zgłoszenia Kurjer Poznański zg 28 568

Motor
elektryczny 10 k. m. 220 volt, prąd zmienny tania na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer Poznański zg 28 778

Podarki
imieninowe praktyczne tania „Lamus“, Strzelecka 1. Pg 2 557-53,428

Pianino
sprzedam. Waly Jana III 12, mieszkanie 26. zg 29 558

Meble

najtaniej J. Baranowski
Poznań, Podgórna 13. Pr 2 519-23 59

Torebki!
Po inwenturze sprzedaje za bezcen Francuskie Grunwald, Gwarna 17. zg 28 036

Kino
dźwiękowe w powiatowym mieście sprzedam ewentualnie przyjmie wspólnika. Oferty Kurjer Poznański zg 27 529

Materace
tapczany na sprężynach stalowych. Poduszki wycielane. Asygnyaty „Kredyt“. „Sprzet domowy“ św. Marcina 9/10. Zamiejscowym cenniki. Pg 2 558-53,421

Pianina Bettinga
nowe, okazyjne, ceny najniższe, długoterminowe spłaty. Ilustrowane katalogi bezpłatnie. Fabryka fortepianów, Leszno. dg 1 049

Billard
karambolowy, kompletny, prawie nowy na prostych nogach, tania. Bettingowa, Leszno, Komeniusza 13. dg 1 059

Parcele
budowlane najlepsze położenie — Debcu sprzedam korzystnie. Plotkowiak, Poznań, Wiśniowa 102. zg 29 573

Nuty
na fortepian sprzedam. Cybińska 7/8, m. 33. zg 29 574

Lawicy
przy dworcu sprzedaje 2 900 mtr. kw. tania. Oferty Kurjer Poznański zg 29 555

Lustro
kryształowe z podstawką sprzedam tania. Adres wskaże Kurjer Poznański zg 29 557

Fortepian

sprzedam. Kraszewskiego 5 — 5 zg 29 612

Resztówka
350 morg blisko Poznania, prima zabudowania, decydującemu gotówka. Oferty Kurjer Poznański zg 29 533

Rower
damski sprzedam „Orzeł“, Słowackiego 33. zg 29 535

Wózek
dziecięcy w b. dobrym stanie tania. Traugutta 21, m. 20. zg 29 540

Meble
Kwiatowa 10, mieszkanie 13, 3-5 zg 29 550

Parcela
665 mtr² na sprzedaż. Oferty Kurjer Poznański zg 29 551

Nożyce
(Rundschaere) ciecła kółek blachy do 3 mm. Oferty Kurjer Poznański zg 29 618

Srebrne
kandelabry piękne korzystnie. — Oferty Kurjer Poznański zg 29 621

Kanapa
2 fotele pluszowe, 1 duże lustro, biureczko bardzo korzystnie. Ratajczaka 27, mieszka. 5. zg 29 622

Bufet
stół rozciągany, 6 krzesel orzechowe bardzo korzystnie. Ratajczaka 27, mieszka. 5. zg 29 623

Kanapa
2 fotele, 6 krzesel wycielanych korzystnie. Słowackiego 42, mieszkanie 7. zg 29 636

Kieliszki — Szklanki Talerze — Kompotjery Porcelanę — Alpakę
Fa. C. Ratt
27 Grudnia 4, I. pt. zg 29 741

Wózek
dziecięcy. lustro sprzedam. Ogrodowa 5, mieszkanie 16. zdg 29 662

Wózek
dziecięcy modny sprzedam. Woźna 7/8, mieszkanie 6. zdg 29 660

Okna
inspektowe nowe 1,50x1,00 tanio sprzedam. Bukowska 9. zdg 29 656

Skład
cukierków do sprzedania. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 29 653

Sprzedam
maszynę do pisania Orzel w bardzo dobrym stanie. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 700

Sprzedam
maszynę do pisania Onza korzystnie. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 702

Skład
tytoniu i papieru sprzedam. Adres Kurjer Pozn. zdg 29 691

Skład papieru
narożnikowy — bez mieszkania sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 29 693

Sprzedam
szafę, szafonierkę, duży portret. Wały Królowej Jadwigi 5a, m. 7. zdg 29 696

Gramofon
szafkowy, dwusprężynowy, duży sprzedam. Cena 150 zł z płytami. Swarzędz, ul. Kórnicka 36, m. 1. zdg 29 042/3

Jadalnię
czarna dobrze utrzymana sprzedam. Cena 300 zł. Swarzędz, ul. Kórnicka 36, m. 1. zdg 29 053/4

Sypialnię
(ciemno - bez) dobrze utrzymana z materacami, płyty marmurowe, lustro, z dużym obrazem sprzedam. Cena 400 zł. Swarzędz, ul. Kórnicka 36, m. 1. zdg 29 044/5

Wyprzedaż mebli kuchennych
po znacznie obniżonej cenie — Wytwórnia mebli kuchennych. Piaskowa 3. Koniecki. zdg 28 883/4

Gospodarstwo
44 buraczanych, zabudowania masywne, nadkompletni inwentarze 13 000, wpłaty 10 000 bez długów. Bartkowiak, Dopiewo, Poznań.

Kapusta kiszona
Od piątku 2 bn. od godz. 9 sprzedawac będe dla pokrycia własnych kosztów kilkadziesiąt beczek dobrej kapusty kiszonej, po 100 do 130 kg od 5. — zł za beczkę. Dom Spedycyjny Kaweckiej, Gąsiorowskich 6, tel. 69-66. Pg 3282-3-9-48-9

Gospodarstwo
75 mórz, drepanowe 1,75 z morgi przy Poznaniu wydzierżawie. Ratajczak, Poznań, Stary Rynek 43. zdg 29 846

Sypialnia
masywna debowa polerowana z toaletą okazynie tano. Stolarnia, Kantaka 5. zdg 29 586/7

Złoto
srebro, brylanty i inne biżuterie kupuje, sprzedaje i przyjmuje w komis. Aleje Marcinkowskiego 23 „Occasion” zdg 29 840/41

Biurko
kanapa i fotele, maszyna damska tano. Piekary 9, mieszkanie 8, od 3-7. zdg 29 559/60

Drażetkowe jajka
likworowe, karmelowe, pumadkowe, persipanowe, czekoladowe poleca najtaniej Wytwórnia cukrów i drażetek, L. Sledziński, Poznań, Wronecka 17, tel. 12-42. zdg 29 878

Pianino
krzyżowe za 650 zł na sprzedaż. Kreta 5, m. 13. zdg 29 799/800

Gramafon
płytami, wżymaczkę i kosz do bielizny sprzedam. Sw. Marcin 56 m. 35. zdg 29 793

Wózek
dziecięcy. Matejki 45, mieszkanie 7. zdg 29 875

Maszynę
damską Singera tano. Słowackiego 29, mieszkanie 10. zdg 29 873

Skład
kolonialny delikatesów, dobrze prosperujący sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 859

Fortepian
tano. Dominikańska 3, Dom Komisowy. zdg 29 860

Skład
kolonialny delikatesów, ruchliwa ulica sprzedam. — Adres Kurjer Poznański zdg 29 858

Meble używane
wszelkie sprzedaje, kupuje okazynie Woźna 16, Nowy Dom Komisowy. zdg 29 752

Meble najtaniej w Bakosia
ul. Wenecjańska 1
Most Chwaliszewski przy krzyżu. zdg 29 753

Plac
pod dom sprzedam. Słowackiego 34, m. 5.

Dom
na rozbiórke sprzedam zaraz. Obejrzać Starolecka 88. Zgłoszenia Plac Asnyka 4, m. 1. zdg 29 815

Wózek
z dziećmi, głęboki, dobrze utrzymany sprzedam. Wielka Głęboka 25, m. 6 od godz. 13 do 14.

Agrest Belle de Neuviède
krzaczasty, wielkoowocowy, wolny od grzybka, oraz wspaniale, gwarantowane drzewka owocowe we wszystkich gatunkach polecanych w dużej ilości Szkoła Drzew i Krzewów Owocowych Mieczysława Bolesława Hoffmana w Czeszochowie, Debińskiego 613. Zakład został odznaczony najwyższymi państwowymi nagrodami Katalog i cennik wysyła się na żądanie. zdg 29 721

Skład
kolonialny delikatesów, mieszkaniem, śródmieście, sprzedam. Focha 39, m. 17. zdg 29 785

Samochód
4 cyl., otwarty, szczerły daszek amerykański, przereklamowany, gruntownie, korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 572

Alfa, Szkolna 10
narożnik Jaskółczej. zdg 29 770

Biżuterja — Puderniczki Papierosnice — Albumy Wyroby alabastrowe
Różne podarki imienninowe. Wielki wybór. — Ceny niskie. zdg 29 771

Kapusty
sprzedają kilku wagonów na jeśien zakontraktuje majątek ziemski. — Oferty Kurjer Poznański zdg 29 776

Kazikowi
obiecany zegarek, pierścionek, etui kup tyko u Chwilkowiskiego, św. Marcin 40, bo tam najtaniej. zdg 29 748

Meble używane
wszelkiego rodzaju okazynie. — Dom Komisowy, Wronecka 6/8. zdg 29 751

Sprzedamy
plac budowlany przy Grudzieńcu blisko Aleji Wielkopolskiej. Wielkość ca 1100 m. kw. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. pod dg 1089

Samochód
Fiat 525 — 6-osobowy kryty 15,75 K. M. w bardzo dobrym stanie korzystnie na sprzedaż. Oferty do Kurjera Poznańskiego dg 1090

Księgarnia
z materiałami piśmiennymi, istniejąca od kilkunastu lat przy głównej ulicy w Toruniu zaraz do sprzedania. Zgłoszenia Toruń, ul. Szeroka 26, M. Wojciechowski Pg 3281-64-23

Drzewa owocowe
alejowe, ozdobne, róże polecają Szkoła Drzew, Jeske, Jelonek, Złotniki 3, pod Poznaniem. Poznań, ulica Emilii Szcańcekiej. Cennik bezpłatnie. Sprzedają detalicznie. Pg 3 136-9-54

Tanio
Stół, 4 krzesła. Obejrzyć: Małe Garbary 9, spedytor od 12 — 1. zdg 24 887

Lokal
jadalnia mieszkaniem, urządzeniem oddam zaraz. Adres Kurjer Poznański zdg 29 854

Jadalnia
debowa tano. Adres Kurjer Poznański zdg 29 883

Drażetkowe jajka
likworowe, karmelowe, pomadkowe, persipanowe, czekoladowe poleca najtaniej Wytwórnia cukrów i drażetek, L. Sledziński, Poznań, Wronecka 17, tel. 12-42. zdg 29 879

Jadalnia
stylowa rzeźbiona tano. Stolarnia, Bukowska 9. zdg 29 852

Wózek
dziecięcy. Bukowska 7, m. 4. zdg 29 848

Singera
damska, dobra, tano. Szewska 11 mieszkanie 4. zdg 29 845

Gdy
chodzi o tani zakup porcelany to tylko wprost Wronecka 24, podwórze — Hurt Porcelany sprzedaje — wszystko najtaniej. zdg 29 836

11 KUPNA
Stary
papier skupuje F-a M. Kubicki, ul. Estkowskiego, telefon 56-96. zdg 27 674

Srebro
złoto, meble, dywany, obrazy kupuje „Lamus” Strzelecka 1. Pg 2 556-53-429

Drogerję
skład mydła lub artykułów mieszkaniowych kupie spieszenie na Pomorzu, Śląsku, w Poznaniu. Podaj cenę. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 577

Dywan
kupie, Mielżyńskiego 22, mieszkanie 29. zdg 29 584

Rower
używany kupie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 29 606

Parcele
kupie na Jeźcach w okolicy Grodzkiej - Marceleskiej. Oferty z ceną do Kurjera Poznańskiego zdg 29 635

Kupię młynek
do mielenia łusk Perplex. Miąg lub podobny. Edmund Staniśzewski, Krotoszyn. Dg 1061

Pianino
lub skrzydło kupie. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 678

1 000—1 500 litrów mleka
dziennie poszukuje zaraz wzgl. 15. 3. warunki według umowy. Płacimy najwyższe ceny dzienne. Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 742

Wannę
kapielową emalowaną kupię. — Drukarnia, św. Marcin 37. zdg 29 681

Kupię
maszynę do pisania Ideal. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 071

100 — 200
mórg resztówka z dostatecznymi budynkami gosp. i ubikacjami mieszkaniowymi: w odległości do 20 km od Poznania poszukiwana w celu kupna Oferty z szczegółowym opisem budynków do Kurjera Poznańskiego zdg 29 704/5

Pianino
kupię zaraz. Cena Kurjer Poznański zdg 29 861

Harmonjum
Spieszne oferty Kurjer Poznański zdg 29 912

Kupię
maszynę do prasowania lub urządzenie prasownicze. Oferty wraz z cenami Kurjer Poznański zdg 29 902

Szafy
dwie do akt kupie. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 899

15 000
wplacę chwilowo za dom ze składem lub gospod. rolne, okolica obojetna. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 725

Aparat
do piwa 2 kurki, krzesła kupię Sroka. Wronecka 13, restauracja zdg 29 890

Drogerję
dobrze prosperująca kupie natychmiast. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 29 884

Maszynę
do szycia kupie, dobrze zaplacie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 874

Brylant
czysty kupie jeden do dwóch karatów. Oferty z podaniem wagi i ceny Kurjer Poznański zdg 29 883

Pianino
mało używane, albo starsze tanio kupię. Poks, Siemianowice G, si. Bytomska 57. Pg 3279-71-20

12 DO WYNAJECIA
Sześciopokojowe
remontowane od kwietnia od właścicieli. Chelmońskiego 8. zdg 29 064

8 — 9 pokoi (obok Placu Wolności)
I piętro, od 1 maja, względnie później, na biura albo biura z mieszkaniem. Wprost od gospodarza. Zgłoszenia Kurjer Pozn. z 1-28 928

Pięciopokojowe
komfortowe 140 miesięcznie. — Stankiewiczowa, Wrocławka 38. zdg 29 070

6, 5, 4, 3 i 2
pokojowe mieszkania, biura, skład, w każdej dzielnicy wskaże „Domus”. Plac Wolności 14a. Informacje bezpłatne. zdg 28 982

5 pokojowe
słoneczne I ptr. nadające na biuro. Kantaka 7 do wynajęcia. — Dzikowski, Leszno, Rynek. zdg 29 575

Dwupokojowe
pod Poznaniem. Adres Kurjer Poznański zdg 29 605

Sześciopokojowe
II. piętro, blisko parku Wilsona, słoneczne, komfort, centralne ogrzewanie, gospodarz. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 638

Dwupokojowe
kuchnia, parter, czynsz roczny wskaże Focha 59, mieszkanie 17. zdg 29 546

2 pokoje
kuchnia wynajmie — Kowalski, przy św. Wawrzyńca, ul. Szczepanowskiego. zdg 29 624

Od zaraz
2 pokoje kuchnia, łazienka vis a vis Stadionu, Dolna Wilda 71. Zgłoszenia portier, telefon 8879. zdg 29 680

Dwa
pokoje i kuchnia od zaraz. Adres Kurjer Poznański zdg 29 689

Pokój
kuchnia, słoneczne z meblami. — Adres Kurjer Poznański zdg 29 694

Czteropokojowe
komfortowe przy parku, tramwaju. Nad Wierzbakiem 26, Solać. zdg 29 667

Trzypokojowe
dwupokojowe, centrum wynajmie Informacje Metelski, Podgórna 6 — 6. zdg 29 910

Czteropokojowe
komfortowe, Dąbrowskiego wolne Soltysiak, Prusa 18. zdg 29 824

Czteropokojowe
do wynajęcia, najdłuższa dzielnica Poznania, wszelkie wyrody wprost od właściciela. Zgłoszenia Szamotulska 49, m. 1. zdg 29 880

13. SZUKA MIESZK.
3 — 4
pokoje z komfortem śródmieścia, poszukuje od 1 kwietnia. Gwarantacja bankowa lub najmu zgóry. Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 737 ewentl. telefon 1700.

2—3 pokoje
na biura możliwe I piętro także w oficynie poszukuje. Oferty „Par”. Aleje Marcinkowskiego 11, pod 9.40. Pg 3267-9-40

Poszukuję
dwiu ewentualnie jednopokojowego kuchnia, lokator stały, dzierżawa zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 167

3 pokojowego
z wygodami w śródmieściu od gospodarza poszukuje Oferty Kurjer Poznański zdg 29 614

Pokoju
kuchnia okolica Staszica. Warunki Kurjer Pozn. zdg 29 544

Poszukuję
2—3 pokoi z przynależnościami, słonecznych na Solaczu od zaraz. Karge, Stary Rynek 49. zdg 29 547

Były nauczyciel
poszukuje administracji lub stróżstwa w willi z mieszkaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 548

Wicedyrektor
instytucji państwowej poszukuje 4 pokojowego od właściciela. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 634

Urzędnik
kolejowy szuka mieszkania 2—3 pokojowego dzierżawa pół roku zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 28 693

Pokoju
kuchni dużego, korytarz lub bez, nie wyżej II. cena. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 554/5

Poszukuję
dużego pokoju z kuchnią w śródmieściu. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 29 905

Czterech
pokoi lub 3 dużych wygody, leśna okolica, bliżej Poznania, komunikacje, elektryczność od maja lub później szuka emeryt VII. Czynsz ewentl. zgóry. Spieszne warunki — opis. Kurjer Poznański ng 5098

Czteropokojowego
komfortowego mieszkania nie wyżej 2 piętra w centrum od gospodarza szuka solidny lokator. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 816

Urzędnik
kolejowy poszukuje 2 pokoi kuchnią wprost od gospodarza, okolica Łazarz, ewentualna zamiana. Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 757

14. ZAMIANA MIESZKANIA
Zamienie
4 pokoje komfortowe. Rynek Jeżycki na 3 pokoje. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 632

15. POKOJE UMEBL.
Dla pani
pokój frontowy tano. Spokojna 29, m. 14. zdg 29 511

Skryta
14. Hawelska, niekrepujący, — klatki, elegancki. zdg 29 282

Telefonem
łazienka, centralnem. I piętro, panom wynajmie. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdg 29 406

Frontowy
dwuosobowy panów zaraz. Śniadeckich 16 — 6. zdg 29 458

Kraszewskiego
11—17 jednoosobowy. zdg 29 513

Pokój
panu. Reja 2 mieszkanie 14. zdg 29 479

Niekrepujący
Jasna 8, m. 9. zdg 28 706

Pokój
św. Józefa 6, Dudziak. zdg 29 583

Józefa
9a, m. 6. dwuosobowy. zdg 29 595

Pokój
słoneczny, elektryczność, Wodna 13, mieszkanie 11. zdg 29 620

Pokój
Śniadeckich 15 m. 12. zdg 29 602

Pokój
dwom panom-paniom. Kramarska 5, m. 4. zdg 29 604

Pokój
Działyńskich 6, m. 11. zdg 29 609

Dwuosobowy
używalność kuchni. Stroma 27, mieszkanie 5. zdg 29 041

Pokój
wynajmie na biuro, lub mieszkalny. Marcina 3, m. 6. zdg 29 640

Jednoosobowy
zaraz Poplińskich 5, m. 9. zdg 29 627

Gabinet i sypialnia
lub pokój. Telefon 62-06 zdg 29 633

Jednoosobowy
dwuosobowy. Kraszewskiego 4-9 zdg 29 626

Ratajczaka
10. II. zdg 29 563

Mielżyńskiego
22. I., mieszkanie 7, jedno-dwuosobowy wygodami. zdg 29 643

Pokój
słoneczny. Mielżyńskiego 1, m. 12 zdg 29 068

Słoneczny
niekrepujący. Zielona 3, mieszkanie 6. zdg 29 740

Wrocławska
20, mieszkanie 10, I. ptr., utrzymaniem inteligencji. zdg 29 731

Małżeństwu
bezdzielnemu umeblowany. — Wierzbicę 23, m. 9. zdg 29 688

Pokój
skromny osobne wejście. Samolińska, Mostowa 3, IV. piętro. zdg 29 744

Lepszy
pokój. Łąkowa 16, mieszkanie 10. zdg 29 688

Zielona
7, mieszkanie 12, panu, elektr. zdg 29 679

20.—
Kwiatowa 6, mieszkanie 6. zdg 29 676

Dwuosobowy
frontowy zaraz. Marcina 5, II., mieszkanie 11. zdg 29 658

Pokój
Półwiejska 9 b, m. 3. zdg 29 657

Wspólny
Marcina 27, Biernat. zdg 29 685

Kanałowa
9, m. 4. zdg 29 684

Niekrepujący
Piekary 25, m. 11. zdg 29 703

Klatki
Strzałowa 3, m. 23, I piętro. zdg 29 706

Grobla
19 — 8 niekrepujący. zdg 29 707

Jednoosobowy
tano wśród zieleni inteligentnemu. Topolowa 6, I., koniec Ratajczaka. zdg 29 668

Dwuosobowy
Marcina 20, m. 6. zdg 29 666

Pokój
frontowy, Żydowska 27, m. 5. zdg 29 663

Pokój
Kościełna 32, m. 1. zdg 29 648

Niekrepujący
elegancki. Skarbowa 4, m. 15. zdg 29 673

Frontowy
I piętro, miły czysty. Długa 9, m. 3. zdg 29 670

Dwuosobowy
Skryta 10, I. zdg 29 672

Słoneczny
dwuosobowy. Skryta 1, I., prawo zdg 29 671

Elegancki
duży, frontowy, osobny wchód, telefon, panu. Marcina 15, mieszkanie 7. zdg 29 862

Dwuosobowy
małżeństwu. Woźna 14 b — 14. zdg 29 911

Półwiejska
2 — 6, pianino, dni. zdg 29 904

Frontowy
utrzymaniem, bez. Marcina 4 — 3 zdg 29 901

Pokój
tano elektryczność. Kraszewskiego 4-8. zdg 29 823

Panu
frontowy z klatki zaraz. Długa 7, m. 8. zdg 29 809

Małżeństwu
panom, pianino, elektryczność — parter, Polna 5, m. 7. zdg 29 810

Szukam
okazji zabrania kilku sztuk mebli autem z Torunia do Poznania. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 29 764

Giała
swedzenie oraz wszelkiego rodzaju wyrzuty skórne usuwa krem Lain-Age (z kuzkietem). Idealny nieszkodliwy kosmetyk usuwający wady naskórka. — ng 4726

Koldry — Dywany czyści Firany pierze
i przeży tania i dobrze. Farbiarstwo Proebsta, Strzelecka 1. Podgórna 10, Ratajczaka 34. Dąbrowskiego 3, Kraszewskiego 17. Pg 3 055-9.3

Wykonuję
wszelką garderobę damską, najnowsze mody, tanio. Wielka 17, m. 13, front. — zdg 29 779

Nowości Wiosenne!
w wielkim wyborze posiadamy już na składzie, materiały damskie na płaszcze, kostjumy i suknie oraz materiały męskie na palta i ubrania. — Dodatki do ubrań. — Piękne zefiry na koszule męskie. — Ceny krzysowskie. — Magazyn Bławatów Poznań, St. Rynek 59, tel. 22-55, narożnik ulicy Wrocławskiej. — W. Groszkiewicz Przyjmuje asygnyaty „Kredyt”. — Pg 3 135

Znana
wróżbiarka Adarelli przepowiada przyszłość z cyfr i kart. — Przyjmuje do 9 wieczór. Podgórna 13, mieszkanie 10, front. — zdg 29 651

TEATRY
Poznań, czwartek, 1. 3.

TEATR POLSKI: Dziś — „Czwarty do bridge'a”
Piątek, 2. 3. „Czwarty do bridge'a”
Piątek, 2. 3. „Wesoła wojna”
Sobota, 3. 3. „Aida” — gościnnie wystąpią Platówna i Maj.

TEATR WIELKI: Dziś — premiera operetki „Wesoła wojna”
Piątek, 2. 3. „Wesoła wojna”
Sobota, 3. 3. „Aida” — gościnnie wystąpią Platówna i Maj.

TEATR NOWY: Dziś — z powodu próby generalnej z sztuki „Zmartwychwstanie” (Katusza Małowa) z występem Haliny Cieszkowskiej przedstawienie zawieszono.
Piątek, 2. 3. „Zmartwychwstanie” (Katusza Małowa) premiera, występ Haliny Cieszkowskiej.
Sobota, 3. 3. „Zmartwychwstanie” (Katusza Małowa) występ Haliny Cieszkowskiej.

KINA
APOLLO i **METROPOLIS**
NA SZERZENIE
KINA **PROGRAMY**
NAJTANISZE **NAJLEPSZE**

W KAŻDY PIĄTEK
TYGODNIK WYDARZEŃ
Z CAŁEGO ŚWIATA W ŻYWYM SŁOWIE NA EKRANACH
APOLLO i **METROPOLIS**
ng 4063

KINA
Poznań, czwartek, 1. 3.

APOLLO: „Jaką mnie przagniesz”
COLOSSEUM: „Rycerze Mroku”
CORSO: „Samotny Orzeł”
METROPOLIS: „Serce olbrzyma”
MOJE: „Szalona eskapada pięknej pani”
ORZEŁ: „Kwiat Stepu” i „Pociałunek skazańca”
OŚWIATOWE: — „Wiara, Nadzieja i Miłość”
RENAISSANCE: „Eskadra Straceńców”
SFINKS: „Dziewczątka”
TECZA-Lazarz: „10 kochanek”
SŁOŃCE: „Cesarzowa i Ja”
TECZA - Wilda: „Rajski Ptak”
WILSONA: „Raj Podlotków”

Przepisuje
maszynie francuskie, angielskie, niemieckie. Młyńska 3 — 9. Pg 2561-53.430 a

25 groszy
przepisuje BeEmEs, Marcina 74. zdg 29 125

Czytelnia Dippla
wszystkie nowości w czterech językach. Plac Wolności 11. zdg 29 7763

Koldry
wykonuje przerabia. Smoczyńska, Kwiatowa 8. zdg 29 654

Wróży
chiromantka przyjezdna. Strzelecka 31 — 28. zdg 29 813

24. NAUKA

Parisienné
donne leçons conversation aux enfants et adultes. Prix modérés. Offres Kurjer Poznański zdg 25 448

Kursy książkowości
rolniczej, kupieckiej, korespondencji, rachunków, stenografii polsko-niemieckiej. Kromczyńska, Ogrodowa 16. II. zdg 27 923

Magister
matematyki udzieli lekcji za mieszkanie. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 102

Kursy kroju
szycia. robót ręcznych, warunki bardzo korzystne. Marji Magdaleny 1. mieszkanie 7. — dg 822

Uczniom
robiącym niezadowolające postępy w nauce pomoże pedagog. — Specjalność: matematyka, fizyka, angielski. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 29 567

Szkoła tańców
Baletmistrza Szczurka. Aleje Marcinkowskiego 24. zdg 29 591

Pianistka
poszukuje dobrych lekcji francuskiego za muzykę. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 29 613

Kto
wyuczy obsługi nakrywania, podawania. Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 697

Księgowość
stenografii, korespondencji, maszyny, kurs ulgowy rozpoczyna 8 marca. Postęp. plac Wolności 2. zdg 29 531/2

Kursu
kroju, szycia, modelowania akademii francuskiej udziela Pracownia Sukień. Słowackiego 38. zdg 29 918

Korepetytor
przygotowujący dwie godziny dziennie do gimnazjum poszukiwany. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 29 817

Angielskiego Francuskiego
udziela Dolgow, Skarbowa 4. mieszkanie 14. — Zgłoszenia 2-3, 7.30-9. zdg 29 892

Angielski jest pierwszym językiem świata!
Dr. Arend B. A. (Lond.) b. asystent Uniwersytetu Londyńskiego lektor uniwersytecki języka angielskiego, udziela lekcji. Komplet 5 zł miesięcznie. Informacje piata — siódma. Staszica 11/13, m. 4. — Pg 3288-53.486

25. MUZYKA

Udzielam
lekcji fortepianu 7 zł mies. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 195

Lekcji
gry fortepianowej udziela dyplomowana nauczycielka muzyki. — Aleje Marcinkowskiego 1, m. 8, III. p. zdg 29 056

Lekcje
fortepianu 6. — miesięcznie (ćwiczeniami). Marcina 76. I. zdg 29 908

Contrabasista
puzonista zaraz lub później wolny. R. Jeske, Grudziądz, Rynek 6, m. 1. zdg 29 722

2. ZUKA POSADY

Emerytowany urzędnik skarbowy
poszukuje posady inkasenta, magazyniera lub jakiegokolwiek zajęcia za kaucją 2500 zł. Zgłoszenia do A. Mikołajczyk, Września, Szosa Poznańska. zdg 29 559

Z 4 000 złotych
poszukuje posady inkasenta, magazyniera, kasaiera, do ekspedycji lub t. p. Oferty Kurjer Poznański zdg 28 966

Gospodyni
z dobrem gotowaniem, pieczeniem ciast, chowem drobin, do brejni świadectwami na majątek. Oferty Kurjer Poznański zdg 28 404

Poszukuje
posady woźnego, stróża, wzgl. administratora za kaucją do 500 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 29 539

Marszantka
kilka lat praktyki, siła pierwsz. poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 465.

Posługi
z gotowaniem lub bez poszukuje Oferty Kurjer Poznański zdg 29 418

Młodszy
urzędnik gospodarczy lub podwórzow, kawaler, wybitny fachowiec, wielka rutyna rolnohodowlano-weterynaryjna, energiczny, pracowity i bardzo sumienny wolny od 15. II. lub 1 kwietnia. Łaskawe oferty uprasza kierować do Kurjera Poznańskiego zdg 28 571

Panienska
z prowincji do dzieci szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 588

Panienska
lat 15, z dobrem świadectwem szkolnym poszukuje posady zaraz Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 589

Samodzielną
krawcowa domowa, 2 dziennie szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 690

Dziewczyna
ze wsi, pracowita, uczciwa do pomocy pani poszukuje posady. — Oferty Kurjer Poznański zdg 29 692

Mężczyzna
50-letni, sumienny, uczciwy, niekarany, antyalkoholik, znajdujący się z 54-letnią żoną w skrajnie nieprzewinionej niedzy prosi o posadę stróża lub inną pracę. Władam polskim i niemieckim językiem. Łaskawe oferty upraszam do Kurjera Poznańskiego zdg 29 695

Posługaczka
poszukuje posługi na przedpołudnie. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 665

Posługaczka
młoda przyjmie zaraz posługę. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 769

Dziewczyna
poszukuje posady do wszystkiego od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 590

Panienska
uczciwych rodziców szuka posady do dzieci zyciem. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 29 593

Wynagrodzenie
pieniężne dla osoby, która wskaże posadę biurowej. Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 594

Posługaczka
uczciwa, czysta, szuka posługi 1 lub 2 razy w tygodniu. Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 596

Panienska
szuka posady do składni spożywczych, ewentualnie do dzieci. — Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 29 597

Wdowa
poszukuje posługi. Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 599

Młody
czeladnik piekarski poszukuje posady zaraz lub później za małym wynagrodzeniem. Zgłoszenia uprasza ul. Wroniecka 4, m. 15. zdg 29 549

Posadę
urzędnika gosp. celem dalszej praktyki w interes majątku 1000 do 1800 morg obejmie syn ziemianina, 25 lat. Średnia Szkoła Roln. 2 lata praktyki po wojskowości. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 29 529

Poszukuje
posługi popołudniowej panienska. Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 538

Kaucje
złoży rzutki kelner, rzetelnemu właścicielowi na stałą posadę zaraz lub później. Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 630

Młody człowiek
18 lat z dobrej rodziny poszukuje miejsca ucznia w większym magazynie bławatów, kilka klas gimnazjalnych. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 564

Osoba
samodzielną, młoda, inteligentna, znająca się na gospodarstwie wiejskim i kuchni z praktyką kilkolatnią poszukuje odpowiedniej posady, najchętniej na probostwo. Ul. św. Józefa 9 a, miesz. 8. zdg 29 545

Młodszy
czeladnik piekarski poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 675

Szofer
przystojny, energiczny, lat 27, z dobrymi świadectwami, pracował 12 lat zagranicą, ma prawo jazdy polskie i niemieckie, nie używa żadnych alkoholi, szuka posady zaraz lub później. Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 720

Poszukuje
posługi popołudniowej. Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 664

Fryzjer
damsko-męski szuka posady od 15 marca. Zgłoszenia Kurjer Poznański ng 5 342

Ogrodnik
samotny, wykwalifikowany w zawodzie ogrodniczym i pszczelniczym, w hodowli szampionów, może się zająć doglądaniem podwórza, w wolnych chwilach polowaniem, zna również prowadzenie książkowości, spraw solearkich, chów inwentarza, uprawę roli, 9 lat praktyki, świadectwa bardzo dobre, poszukuje posady zaraz lub później. Łaskawe oferty uprasza Siński, Arturowo, poczta Matwy, powiat Inowrocław, zdg 29 727

2. WOJNE MIEJSCA

Stenotypistka
pisząca biegle na maszynie Orzel potrzebna. Zajęcie poboczne, godzina dzienna. Oferty z podaniem warunków do Kurjera Poznańskiego zdg 29 600

Student
bez środków do życia poszukuje jakiegokolwiek pracy. Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 649

Rymarz - tapicer
inwalida wojenny, poszukuje posady w zawodzie. Również przyjąłby prace na majątku. Zgłoszenia uprasza Związek Inwalidów Wojennych R. P. Okręgowe Koło Poznań, ul. Kozia 8, tel. 29-94. zdg 29 888-9

Krawcowa
domowa szuka posady. Długoletnia praktyka. Pierwszorzędne szycie i kroje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 774

Dziewczyna
do wszystkiego, skromnym gotowaniem, zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 782

Kulturalna
przystojna zajmie się gospodarstwem osób samotnych. Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 750

Kucharka - pokojowa
lat 29, znam dobra kuchnie, pieczenie, zaprawy, prasowanie, trochę szycia — poszukuje posady, zaraz chętniej w mieście do lepszego domu, samotnych państwa, świadectwa, polecenia dobre. — Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 29 838

Panienska
szuka posady do dzieci z zyciem Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 830

Szukam
posady woźnego, inkasenta lub stacji benzynowej z gwarancją. Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 831

Mistrz rzemieślniczy
syn uczciwych rodziców poszukuje pracy ew. jako składowy. Oferty do Kurjera Pozn. zdg 29 811

Ogrodnik
kawaler, lat 25, z 5-letnią praktyką, specjalność warzywnictwo wczesne kwiat gruntowy, domikowy, byliny, szkółkarstwo owocowe, róż, szkółki liściaste, iglaste, oraz hodowle ziół lekarskich. Znajomość pszczelnicztwa, poszukuje posady zaraz lub później. — Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 29 715

Służąca
uczciwa, pracowita, dobrem gotowaniem, poszukuje posady do wszystkiego od 15. 3. lub 1. 4. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 784

Ceglarsz
z wieloletnią praktyką zagranicą i w kraju, obznajmiony z wszelkimi wyrobami w zakresie zawodu wchodzącymi, materiał budowlany, biegle w prowadzeniu administracji biurowej, polecające świadectwa, nawskroś sumienny, energiczny, poszukuje posady za niskim wynagrodzeniem. — Okolica obojetna. Łaskawe oferty. Kurejr Pozn. zdg 29 716

Służąca
potrzebna 10. — Poznańska 46, m. 3. zdg 29 571

4 panów i 6 pań
przyjmie od zaraz poważną instytucją do pracy akwizycyjnej, z miesięcznym dochodem 400 zł. i więcej, zdolnym awans na stanowisko. Warunek dobra prezentacja. Zgłoszenia osobiste z dowodami od 11-2. Ratajczaka 17, m. 5. zdg 29 598

Błatwatnik
zdolny ekspedjent potrzebny. — Szczegółowe oferty z podaniem wymagań do Kurjera Pozn. zdg 29 701

Magistra
z jednoroczną praktyką lub młodszego asystenta poszukuje od 1 kwietnia. Apteka pod Lwem w Tczewie. zdg 29 865

Posługaczka
cały dzień utrzymaniem 10. — Dąbrowskiego 47, Przybylska. zdg 29 641

Kucharka
restauracyjna do wszystkiego od 15 lutego potrzebna. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 29 619

Posługaczka
na cały dzień z praniem potrzebna. Wrocławska 20, zakład fryzjerski. zdg 29 646

Sumienna
starsza osoba, dobrze polecona, do pielęgnowania chorego, lekkich prac domowych. Sw. Marcin 28, mieszkanie 8. zdg 29 745

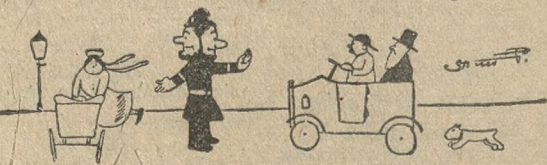
Posługaczka
młoda, dobrze polecona od zaraz potrzebna. Rybaki 18, m. 8, róg Wałów Jagiello. zdg 29 698

Kucharka
skromnych wymagań, uczciwa, czysta, dobrymi świadectwami, własną pościelą potrzebna. Plac Nowomiejski 10 a, Kwiatkowski. zdg 29 909

Ekspedjentka
do składni piekarsko-cukierniczej z praktyką, potrzebna zaraz. Zgłoszenia pisemne z odpisami świadectw L. Brezowski, Poczta 12. zdg 29 792

2 pomocników
ogrodniczych starszego i młodszego, z znajomością w szkółkach z praktyką w ogrodnictwach handlowych poszukuje zaraz. Kazimierz Rudawski, — Buk, Lwówecka 7, tel. 2. zdg 1080

Humor zagraniczny

Mitologiczny dwulicowy Janus byłby dzisiaj najlepszym regulatorem ruchu ulicznego.

Uczennica
do szycia Dąbrowskiego 47. — Przybylska. zdg 29 642

Praczką
3 złote dziennie. Ostrówek 15, m. 1. zdg 29 762

Marszantki
samodzielne z praktyką na stałą posadę. Majewska, Gwarna 9. zdg 29 872

Dziewczyna
potrzebna zaraz. Jadłodajnia — Focha 36. zdg 1988

Dziewczyna
potrzebna. Wierzbicze 18, m. 10 zdg 29 669

Piecowy
siła wybitna i uczeń potrzebni zaraz. Piekarnia-cukiernia, Zarembo, Górna Wilda 51. zdg 29 913

Posługaczka
potrzebna zaraz. Prusa 1, m. 12 zdg 29 686

Kierowniczkę
kiosku z gwarancją. „Bajka” Woźna 1. zdg 29 906

Fryzjerka
i pomocnik tylko dobre siły zaraz na stałe. Półwiejska 24. zdg 29 733

Potrzebna
służąca do wszystkiego ze skromnymi wymaganiami. Monkiewicz, Mielżyńskiego 25. zdg 29 713

Dziewczyna
do kuchni, z gotowaniem, potrzebna od zaraz. Restauracja — Stary Rynek 80/82. zdg 29 786

Pomocnik
szewski. Szewska 21. zdg 29 898

Bufoetowa
potrzebna. Restauracja. Sw. Marcin 40. zdg 29 826

Fryzjerka
na Marszałka Focha potrzebna. Zgłoszenia Chociszewskiego 21, Fryzjer. zdg 29 814

Przedstawicielei
do akwizycji rewelacyjnym artykułem biurowym na każde miasto przyjmujemy. Codziennie duży zarobek. Zakłady chemiczne „Salit”, Biała k. Bielska. zdg 29 717

Torfiarz
z własną maszyną i prasą potrzebny na majątek Popowice pod Inowrocławiem. dg 1 084

Posługaczka
Mostowa 5, m. 7. zdg 29 765

Malarz
na taroże zegarowe zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 749

Gospodyni
zdrowa i uczciwa potrzebna na wiejskie mniejsze probostwo. — Zgłoszenia przyjmuje Kurjer Pozn. zdg 29 728

Ekspedjentka
samodzielną, z branży potrzebna. Rozmarynowicz, Stary Rynek 93, Skład obuwiwa. zdg 29 806

Kucharka
restauracyjna ze znajomością kuchni warszawskiej potrzebna od zaraz. Podanie pensji oraz załączyć świadectwa. Grand Cafe, Inowrocław. ng 5 351

Fryzjerka
posada stała. 3 Maja 4. zdg 29 877

Służąca
do wszystkiego na wieś pod Poznaniem potrzebna od zaraz. Zgłoszenia Ogrodowa 19, m. 4, piątek 9.30-10.30 zdg 29 842

Służąca
z gotowaniem tylko dobrymi świadectwami poszukuje Tama Garbarska 6, m. 1 Pg 3285-53.484

Zarządczyni
osoba z towarzysztwa, znająca wykwintną kuchnię, gospodarstwo domowe, ogród, książkowość, korespondencje w średnim wieku, do domu kawalerskiego wieś — Wielkopolska od 1. 4. br. Zgłoszenia życiorys, odpisy świadectw do Kurjera Poznańskiego zdg 29 851

Służąca
bez spania. Jasna 6/7, m. 6. zdg 29 853

23. ROZRYWKA

„Przygoda”
miłosa w kinie „Moje” z Mary Glory i Alb. Pręjanem. Szalona eskpada pięknej pani. — port. 1003

Czarujaca
Anny Ondra w najwytowniejszym arcyplikantnym filmie. Kino „Sfinks”. Pr 3277-53.492 portier 1008

Miły
wieczór spędzisz Londyńska. Marszałkarska 8, koncert. zdg 29 869

Przedpłata
na miesiąc marzec 1934 roku za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3.20, w agencjach w mieście zł 3.50, z odnośnieniem do domu w Poznaniu zł 3.70, z odnośnieniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.14, kwartalnie zł 12.40, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 7.50, w innych krajach zł 9.50. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną, codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiał poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 44-61, 14-76, 33-07, 35-24, 35-25, 40-72, w niedziele, święta i nocą tylko 14-76, 35-24 i 40-72.

Ogłoszenia
na stronie 6-lamowej 25 gr, na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr, na stronie czwartej 100 gr, na stronie drugiej 120 gr, przed wiadomościami potocznej 200 gr, od 1-lamowej milimetra. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża; do wydania głównego (wieczornego) „drobne” do godz. 11, większe według możliwości. Drobne ogłoszenia (najwyżej 100 słów, w tem 5 nagłówkowych); słowo nagłówkowe (tłuste) 25 gr, każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

P. K. O. Poznań nr. 200 149.